

Artuma

Brangūs broliai ir seserys!

Gavėnios metas mums vėl teikia progą apmąstyti pačią krikščioniškojo gyvenimo šerdį – artimo meilę. Iš tiesų tai palankus laikas, padedamiems Dievo žodžio ir sakramentų, atnaujinti savo asmeninę ir bendruomeninę tikėjimo kelionę. Šią kelionę, laukiant Velykų džiaugsmo, ženklina malda ir dalijimasis, tylą ir pasninką.

Šiomet norėčiau pasiūlyti keletą minčių, išplaukiančių iš trumpo biblinio pasakymo, atrandamo Laiške žydams:

„Sergėkime vieni kitus, skatindami mylėti ir daryti gerus darbus“ (Žyd 10, 24).

Šis sakinyss paimtas iš teksto, kuriame autorius ragina pasitikėti Jėzumi Kristumi kaip Vyriausiuoju kunigu, išrūpinusiu mums atleidimą ir atvėrusiu kelią pas Dievą. Kristaus priėmimo vaisius yra gyvenimas, paremtas trimis dieviškosiomis dorybėmis: tai reiškia artintis prie Dievo „tyra širdimi ir giliu tikėjimu“ (22 eil.), išlaikant „nepajudinamą vilties išpažinimą“ (23 eil.), nuolatos stengiantis kartu su broliais ir seserimis „mylėti ir daryti gerus darbus“ (24 eil.). Mūsų dėmesys taip pat atkreipiamas į tai, jog, trokštant palaikyti šį gyvenimą pagal Evangeliją, svarbu dalyvauti bendruomenės liturginiuose susirinkimuose ir maldos susitikimuose, žvilgsnį kreipiant į eschatologinį tikslą – visišką bendrystę Dieve (25 eil.). <...>

„Skatindami mylėti ir daryti gerus darbus“: bendrai žengti šventumo keliu. Šie žodžiai iš Laiško žydams akina mus pamąstyti apie visų pašaukimą į šventumą, apie nuolatinę pažangą dvasinio gyvenimo kelionėje siekiant aukštesniųjų malonės dovanų ir vis didesnės bei vaisingesnės meilės (plg. 1 Kor 12, 31–13, 13). Vienas kito sergėjimas turėtų paskatinti mus vis labiau vienas kitą tikrai mylėti „tarsi aušros šviesa, vis labiau švintanti iki skaisčios dienos“ (Pat 4, 18), laukiant tos dienos Dieve, kai saulė nebusileis. Mums dovanotas gyvenimo laikas teikia puikią progą mylint Dievą atrasti ir daryti gerus darbus. Taip auga ir plėtojasi pati Bažnyčia, kol pasieks Kristaus pilnatvės amžiaus saiką (plg. Ef 4, 13). Turėdami prieš akis šią gyvą augimo perspektyvą, ir mes raginame skatinti vienas kitą siekti meilės ir gerų darbų pilnatvės.

Deja, visada tyko vangumo pagunda, pagunda nuslopinti Dvasią ir atsisakyti investuoti „talentus“, dovanotus mums mūsų ir kitų gerovės labui (plg. Mt 25, 25 ir t. t.). Visi gavome gausių dvasinių ar materialinių dovanų Dievo planui įgyvendinti, Bažnyčios gerovei ir asmeniniam išgelbėjimui siekti (plg. Lk 12, 21b; 1 Tim 6, 18). Dvasiniai mokytojai mums primena, jog tas, kuris tikėjimo gyvenime nedaro pažangos, regresuoja. Brangūs broliai ir seserys, atsiliepkime į visuomet aktualų raginimą siekti „įprastinio krikščioniškojo gyvenimo aukšto standarto“ (plg. Jonas Paulius II, apaštališkasis laiškas *Novo millennio ineunte*, 31). Bažnyčia, išmintingai pripažindama ir skelbdama kai kuriuos pavyzdinius krikščionis palaimintaisiais bei šventaisiais, nori per tai sužadinti ir troškimą sekti jų dorybėmis. Šv. Paulius ragina mus: „Lenktyniaukite tarpusavio pagarba“ (Rom 12, 10).

Pasaulyje, reikalaujančiame iš krikščionių atnaujinti meilės ir ištikimybės Viešpačiui liudijimą, tegu visi pajunta primygtinį poreikį stengtis vienas su kitu lenktyniauti meile, tarnavimu ir gerais darbais (plg. Žyd 6, 10). Toks paraginimas ypač svarbus šventuoju pasirengimo Velykų šventei laikui. Nuoširdžiai linkėdamas švento ir vaisingo gavėnios meto, patikiu jus Mergelės Marijos užtarimui ir visiems teikiu savo apaštališkąjį palaiminimą.

Benedictus PP XVI

Turinys

Kronika	
Klausimai ganytojams	2
<i>Kun. Artūras KAZLAUSKAS</i> Dievo draugai, o ne tarnai	3
Evangelija mažiesiems	4
<i>Jonas MALINAUSKAS,</i> <i>Dalė GUDŽINSKIENĖ</i> Bažnyčios pulsas	6
Meile paremtas teisingumas	8
<i>Algimantas RAMONAS</i> Konstitucijos keitimas?	9
Kryžiaus kelias	10
Didelės ir mažos kryžkelės	
<i>Ses. Viktorija PLEČKAITYTĖ MVS</i> Pilnai ir visiškai arba nieko	13
Pal. Jurgio Matulaičio gyvenimas paveikslėliuose: seminaristas	15
<i>Kun. Kęstutis K. BRILIUS MIC</i> Gyvenimo pašventinimas	16
<i>Kun. Danielius DIKEVIČIUS</i> Žmonių žvejai	17
<i>Antanas GAILIUS</i> Pašaukimas ir kiti pašaukimai	18
<i>Antanas SAULAITIS SJ</i> Būti... žmogumi	19
<i>Tomas VILUCKAS</i> Ne kunigauti, o tarnauti	20
<i>Zita VASILIAUSKAITĖ</i> Darbas kaip pašaukimas	22
Kaip vyrą ir moterį sukūrė juos	
Šeima – Dievo meilės logika	24
Jaunimo iššūkis	
<i>Vaida SPANGELEVIČIŪTĖ</i> Būti laimingai ir duoti vaisių	26
Veidu į vaiką	
<i>Paul LEMOINE</i> Aš pritariu savo nuomonei!	28
<i>Gedas MALINAUSKAS</i> Gal truputėlio meilės	29
Vaikai apie pasišventimą	30
Akiračiai	
<i>Vanda IBIANSKA</i> Emilija Pliaterytė	31
Atokvėpio valandai	
<i>Dovilė ZELČIŪTĖ</i> Ir Jis padėjo...	33
Sveikata	
Skauda ausį!	34
Gyvenimas kaip senas vynas	
<i>Vanda IBIANSKA</i> Mišrainė, bet ne baltoji	35

Sveiki, mielieji „Artumos“ bičiuliai,

nesąžiningas būčiau, jei rašyčiau Jums, kad su džiaugsmu sugrįžtu po atostogų... gi taip norėčiau jose dar ilgai gyventi; bet ir nesąžiningai elgčiaus, jeigu sakyčiau, jog tai – pasakiškas laikas ar net dangiškas tėvystės/motinystės rojus... Ir iš viso – vadinti tai „atostogomis“ yra mažiausia nesusipratimas, o daugiausia – pasityčiojimas! (Jau vien dėl to verta vyrams tai patirti, idant paskui neklaustų vakare žmonių po labai svarbių darbų sugrįžę: „Ir ką gi tu veiki per visą dieną, kad net nesugebi išplauti indų?“) Bet iš tiesų ir sąžiningai Jums išpažįstu: esu tiesiog pritvinkęs dėkingumo Dievui už tą laimę šeimoje, už mielą darbą ir apskritai – už palaimintą gyvenimą!

Taigi *pardon*, brangieji, už tą patosą, nors jau gavėnia, ale ir vėl nesusitūrėjau. Dabar prie reikalo, konkrečiai: kovo „Artuma“ – apie **pasišventimą**; taip, taip, žinau – per veidą gausim už tą žodį iš abiejų pusių: ir nuo kalbininkų, ir nuo teologų. Pastarieji mums grūmos, kad tiktai tas, kurs patsai Šventas, gali mus pašventinti, o mes, mirtingi nešventi, tegalim *atsiliepti į Jo pašaukimą ir atsiduoti*; na, o seniausios ir gražiausios mūsų baltiškos kalbos sergėtojai tuoj persergės, jog galime tik *pasiaukoti*, paaukot gyvenimą kokiam nors tikslui. Taip, taip, mes su tuo sutinkam ir net apie tai kalbėsime. Bet vis tik apsistosis ir reabilituosim *pasišventimą*, nes palaimintajam Jurgiui tai galiojo, o kodėl gi mums po šimto metų turėtų negalioti? Pabandom?

Beje, rašau Jums šitą laišką per pat tarpušventę – tarpe 16-os vasario ir kovo 11-osios; o pastaroji šiemet – ypatinga. Ne, visai ne jubiliejinė – vos 22-eji sukanka mūsų atgautai Nepriklausomai Tėvynei. Užtat labai simboliška ši sukaktis – juk lygiai tiek gyvavo *anoji*, tarpukario, *smetoniškoji* Lietuva... Prisipažinsiu – laukiau tos datos, nes buvo taip smalsu patirti, kaip toli mes būsime nukūrę per tiek pat laiko, kiek mūsų protėviai tada suspėjo?! Ir jau girdžiu tas suraukt-kaktiškos kritikos gaidas, neva, kokie gi šiandien mes nevykėliai... O dar susimokėjęs beveik keturženklus, kraupiai žemiškus miesčionių komunalinius, jau irgi buvau bepradedęs raukti nosį, bet spėjau susigriebti: pala, pala, argi yra dar kada saugesnė buvus Tėvynė mūsų nei šiandieną?! Argi turėjome kada didesnę laisvę? Ar aš norėčiau kur kitur gyventi nei ščia? Ne, ne, ir dar kartelį ne! T. y. taip, taip ir darsyk TAIP Lietuvai, mano gražiausiai, nors ir raukšlėtai, ištrūkusiai iš Raudonosios vergovės, nors vis dar klaidžiojančiai po margaspalves demokratines dykras, bet vis tiek pačiai mieliausiai! (Manding staiga: o kuo labiau aš pasišvėsiu Dievui, artimam ir Tėvynei – tuo dar gražesnė bus mano Lietuva, ale va!)

Palaimintos gavėnios dykumos Jums. Atsiverskite („Artumą“ t. p.) ir tikėkite Gerąja Naujiena!

Su Jumis,

Darius Chmieliauskas

Viršelyje – VIII stotis. Viešpats Jėzus sutinka verkiančias moteris.
Gobelenas iš ciklo „Kryžiaus kelias“. Salvinija Giedrimienė, 1997 m.

Klausimai ganytojams

Ar gali būti, kad žmogus niekada neveda ar neišteka ir lieka vienišas tik dėl to, kad tokia Dievo valia? *Kęstutis*

Tai pašaukimo klausimas. Ir tada žmogus tikrai nebus vienišas, nes Dievas (jei tai jo valia), duodamas žmogui tokį pašaukimą, būtent tame kelyje yra paruošęs jam didžiausią laimę – ar per tarnystę, ar per nesavanau-dišką meilę, ar dar kaip nors kitaip. Tai anaip tol nėra „atsarginis išėjimas“ ne-sirenkantiems santuokos ar dvasinio pašaukimo.

Pagal Dievo valią nė vienas neturi likti vienišas. Ne tik gyvenime – ir mirtyje, ir po jos.

Ar vyskupas klauso išpažinčių? *Justas*

Žinoma, vyskupas turi visas galias kaip ir kiekvienas dvasininkas. Tačiau paprastai vyskupai reguliariai išpažinčių neklauso, kad tai, ką išgirs per išpažintį, netrukdytų jiems atlikti savo pareigų. Tai, kas išgirstama per išpažintį, yra saistoma griežtos paslapties, ir tuo žinojimu negalima naudotis ateityje. Sakykime, kokio nors nusikaltimo atveju vyskupas, žinodamas konkretaus žmogaus (kunigo ar pasauliečio) jam išpažintą nuodėmę, nebegalėtų imtis kokių nors sankcijų, kurių reikalautų jo, kaip vyskupo, pareigos. Žinoma, tai nereiškia, kad vyskupui draudžiama klausyti išpažinčių. Yra vyskupų, kurie tai daro nuolat, tačiau drauge jie susiduria su anksčiau minėta rizika. Net ir popiežius Didįjį penktadienį klauso išpažinčių, tačiau paprastai – eilinių Vatikano tarnautojų ar jų šeimų narių.

Dievas liepė Abraomui paaukoti savo sūnų. Tarkime, turiu sūnų ir man apsi-reiškia Dievas. Tikrindamas mano tikėjimą, paprašo manęs savo sūnų jam paaukoti. Kaip turėčiau pasielgti? Jei tai priklauso nuo žmogaus (asmeninis apsisprendimas), kaip mano vietoj būdami pasielgtumėte jūs (jei turėtumėte sūnų ir t. t.)? *Jurgis*

Abraomo tikėjimas (beje, tai buvo išbandymas, bet angelas neleido žudy-

ti sūnaus) panašus į Jėzaus kvietimą: „Kas myli tėvą ar motiną labiau negu mane – nevertas manęs. Kas myli sūnų ar dukterį labiau negu mane – nevertas manęs“ (*Mt 10, 37*). Tai klausimas, kuo tu Jėzų laikai. Ar jis tau pats svarbiausias? Kiekvieną dieną esame kviečiami atsakyti į šį klausimą, jei norit – taip bandomas mūsų tikėjimas. Taigi ar reikia mums kokio nors kito, specialaus, tikėjimo išbandymo?

Dažnai girdžiu, kad tikintys, norintys augti tikėjime, turi dvasios tėvus, kurie jiems pataria, atsako į rūpimus klausimus, klauso išpažinčių ir t. t. Deja, tikrai neturiu taip gerai pažįstamų kunigų. Kaip paprastam žmogui jį susirasti? *Austė*

Pirmiausia prašykite Dievą maldos. Jei trokštate augti dvasiniame gyvenime, palaikymo tikrai reikia. Dvasios tėvas gali būti nebūtinai kunigas; tiesiog tai turėtų būti rimtas krikščionis, su kuriuo galėtumėte atvirai bendrauti. Svarbu, kad tai būtų jums priimtinas žmogus, kuriam nebijotumėte atsiverti ir jis pats būtų dvasiškai brandus. Jei savo aplinkoje tokių žmonių nepažįstate, nuvažiuokite į artimiausią vienuolyną, susipažinkite su vietos kunigais. Tai ir yra tie žmonės, kurie galėtų jus palydėti. Atminkite, kad dvasios tėvas nebūtinai turi būti gerai pažįstamas kunigas. Tai gilesnis santykis. Galite bendrauti, ir būtent iš šalies, būdamas neutralus, jis galės jums dvasiškai vadovauti ir padėti.

Prašykite ir gausite.

Susidūriau su žmonėmis, užvaldytais idėjų – vizualizuoji norus, – ir jie pildosi... Sako, kad siunčia geras mintis Visatai (kiti sako – Dievui) ir jos realizuojasi... Pozityvus mąstymas ir panašiai... Neneigia ir maldų galios, bet svarbiausia ta – vizualizacija. Ar tai neprieštarauja katalikų tikėjimui? O gal tas pozityvumas – nieko blogo? *Ugnė*

Viskas gerai, jei tai teikia daugiau garbės tikrajam Dievui ir išganymą žmonėms. Iš tikrųjų žmonės neišnaudoja vi-

sų jiems patikėtų dovanų ir galių. Žmogus turėtų jas atrasti ir naudoti, tačiau tai tikrai turėtų teikti garbę Gyvajam Dievui ir nešti žmogui išganymą, o ne jį kaip nors supančioti ar sudievinėti... Jei siųsdami mintis ir vizualizuodami jie tampa žmogiškesni, gyvena tokiomis dorybėmis kaip meilė, paprastumas, gerumas ir sveikas nuolankumas... tai visai neblogai.

Po šv. Mišių kunigas palaimina, persižegnojame, tad ar reikia prieš išeiinant iš bažnyčios dar kartą persižegnoti? *Tomas*

Dažniausiai katalikai maldą pradeda ir užbaigia žegnodamiesi, t. y. paženklindami save Dievo – Trejybės vardu: Tėvo ir Sūnaus, ir Šventosios Dvasios. Beje, iš bažnyčios po šv. Mišių nedera iškart išlėkti, gražu dar pabūti ir pasimelsti. Žmonės išeidami dažnai kalba maldą „Garbinkime Švenčiausiąjį Sakramentą“, todėl ir atrodo, kad visi žegnojasi. Vis dėlto galutinis išsiuntimas, kaip teisingai sakote, yra kunigo palaiminimas visiems Mišių pabaigoje.

Ką daryti su pašventinta sudužusia statulėle, nebenaudojamu rožiniu ar paveikslėliu? Paprastai žmonės juos degina arba, jei daiktas nedega, užkasa po žeme. Ar jie teisingai elgiasi? *Jadvyga*

Teisingai. Pašventinti daiktai nėra skirti profaniniam (t. y. nesakraliam, kasdieniam) naudojimui. Jie mums padeda garbinti Dievą, todėl svarbu su jais elgtis pagarbiai.

Parengta pagal kaunoarkivyskupiją.lt ir klauskkunigo.lt svetainių klausimus

Kovo kalendorius Dievo draugai, o ne tarnai

Kun. Artūras KAZLAUSKAS

Dažnai šiais metais minėsime, kad palaimintasis Jurgis Matulaitis pralenkė savo laiką. Niekam net nesvajojant apie Vatikano II Susirinkimą ir jo vaisių – sampratą, kad kiekvienas krikščionis yra pašauktas į šventumą. Apie tai svajojo, tai skelbė, dėl to dirbo mūsų arkivyskupas Jurgis. Šiandien net į galvą neateina šventumo galimybes rezervuoti tik vienuoliams ar dvasininkams, kaip buvo anais laikais. Ir kai kalbi apie krikščionio pašaukimą, privalai būti nuoseklus. Pirmasis ir esminis kiekvieno krikščionio pašaukimas – šventumas. Tad pasižiūrėkime į kovo liturginius susirinkimus, juk liturgija – viso krikščioniškojo gyvenimo šaltinis ir viršūnė. Tai iš jos šventumas kyla ir į ją sugrįžta.

Pirmojo Lietuvos ir jos jaunimo globėjo *šv. Kazimiero iškilmę* švenčiantieji kasmet mokosi būti ne Dievo tarnais, o draugais, persiimdami Dievo – vienintelio Šventojo – savybėmis. Atsimainymo Evangelijos klausantiems (*II gavėnios sekmadienį*) aiškėja, kad svarbiausia gyvenime – klausyti Dievo mylimojo Sūnaus. Apmąstydami prekiautojų išvargimą iš šventyklos (*III gavėnios sekmadienį*) suprasime, kad ne aukos ir maldos Dievui, o Kristaus perkeista gyvenimo kasdienybė yra esmė. Kaltinimas, kad žmonės labiau mėgsta tamsą nei šviesą (*IV gavėnios sekmadienis*), yra nepaneigiamas, nes čia vertinami ne mūsų jausmai, o konkretūs darbai. Prisimenate – kažkada kai ką vadindavo „tamsybininkais“ ... *Šv. Bažnyčios globėjo Juozapo iškilmė* kalbės apie teisumą. O jį apibrėžti būtų galima taip: kai sutampa mano ir Dievo planai... Niekas niekada nežadėjo krikščionims lengvo kelio – vien atsižadėjimo, netgi kančios, skausmo, nesėkmės, mirties kelią. Jėzus labai patinka tai iliustruoti grūdo dirvoje analogija (*V gavė-*

nios sekmadienis). Daug pasiekti gali tik tas, kuris sugeba daug atsižadėti, dirbti, kentėti. *Viešpaties Apreiškimo Švč. Mergelės Marijai iškilmė* skelbs apie Dievo šventumo bruožus: tai meilė vargstančiam žmogui norint padėti; nuolankus sutikimo atsiklausimas; savo didybės sumažinimas iki žmogaus lygio.

O štai šventumo apibrėžimai pal. vyskupo Jurgio raštuose: „krikščionio šventumas – tai Dievo atspindys žmoguje ir jo pašaukimo atnaujinti savo panašumą į Dievą realizacija“; „šventumas – tai dalyvavimas Dievo prigimtyje ir visapusiškas malonės gyvenimo išplėtojimas“; „šventumas – tai gyvenimas pagal Dievo valią“; „šventumas – tai žmogaus panašėjimas į tobuląjį Dievo paveikslą Kristuje“.

Liturgija veda mus į šventumą, į krikščioniškąjį tobulumą, į tobulą meilę. Tegul atveda!

Vido Venslovaitis nuotrauka

- 1 K Est C, 12. 14–16. 23–25; Ps 138; Mt 7, 7–12
- 2 P Ez 18, 21–28; Ps 130; Mt 5, 20–26
- 3 Š **ŠV. KAZIMIERAS**, Lietuvos globėjas
Kun 19, 1–2. 17–19a; Ps 15; Fil 3, 8–14; Jn 15, 9–17
- 4 S **II GAVĖNIOS SEKMADIENIS** (II sav.)
Pr 22, 1–2. 9a. 10–13. 15–18; Ps 116; Rom 8, 31b–34; Mk 9, 2–10
- 5 P Dan 9, 4b–10; Ps 79; Lk 6, 36–38
- 6 A Iz 1, 10. 16–20; Ps 50; Mt 23, 1–12
- 7 T *Šv. Perpetua ir Felicitas, kankinės*
Jer 18, 18–20; Ps 31; Mt 20, 17–28
- 8 K *Šv. Dievo Jonas, vienuolis*
Jer 17, 5–10; Ps 1; Lk 16, 19–31
- 9 P *Šv. Bonifacas (Brunonas) Kverfurtietis, vyskupas, kankinys*
Pr 37, 3–4. 12–13a. 17b–28; Ps 105; Mt 21, 33–43. 45–46
- 10 Š *Šv. Pranciška Romietė, vienuolė*
Mch 7, 14–15. 18–20; Ps 103; Lk 15, 1–3. 11–32
- 11 S **III GAVĖNIOS SEKMADIENIS** (III sav.)
Iš 20, 1–17; Ps 19; 1 Kor 1, 22–25; Jn 2, 13–25
Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo diena
- 12 P 2 Kar 5, 1–15a; Ps 42; Lk 4, 24–30
- 13 A Dan 3, 25. 34–43; Ps 25; Mt 18, 21–35
- 14 T Įst 4, 1. 5–9; Ps 147; Mt 5, 17–19
- 15 K Jer 7, 23–28; Ps 95; Lk 11, 14–23
- 16 P Oz 14, 2–10; Ps 81; Mk 12, 28–34
- 17 Š *Šv. Patrikas, vyskupas*
Oz 6, 1–6; Ps 51; Lk 18, 9–14
- 18 S **IV GAVĖNIOS SEKMADIENIS** (IV sav.)
2 Kr 36, 14–16. 19–23; Ps 137; Ef 2, 4–10; Jn 3, 14–21
- 19 P **ŠV. JUOZAPAS, ŠVČ. MERGELĖS MARIJOS SUŽADĖTINIS**
2 Sam 7, 4–5. 12–14a. 16; Ps 89; Rom 4, 13. 16–18. 22; Mt 1, 16. 18–21. 24a arba Lk 2, 41–51a
- 20 A Ez 47, 1–9. 12; Ps 46; Jn 5, 1–16
- 21 T Iz 49, 8–15; Ps 145; Jn 5, 17–30
- 22 K Iš 32, 7–14; Ps 106; Jn 5, 31–47
- 23 P *Šv. Turibijus Mongrovetis, vyskupas*
Išm 2, 1a. 12–22; Ps 34; Jn 7, 1–2. 10. 25–30
- 24 Š Jer 11, 18–20; Ps 7; Jn 7, 40–53
- 25 S **V GAVĖNIOS SEKMADIENIS** (I sav.)
Jer 31, 31–34; Ps 51; Žyd 5, 7–9; Jn 12, 20–33
- 26 P **VIEŠPATIES APREIŠKIMAS ŠVČ. MERGELEI MARIJAI**
Iz 7, 10–14; 8, 10; Ps 40; Žyd 10, 4–10; Lk 1, 26–38
- 27 A Sk 21, 4–9; Ps 102; Jn 8, 21–30
- 28 T Dan 3, 14–20. 49–50. 91–92. 95; Dan 3, 52–56; Jn 8, 31–42
- 29 K Pr 17, 3–9; Ps 105; Jn 8, 51–59
- 30 P Jer 20, 10–13; Ps 18; Jn 10, 31–42
- 31 Š Ez 37, 21–28; Jer 31, 10–13; Jn 11, 45–56

Popiežius kovą kviečia melstis šiomis intencijomis:

Bažnyčios – kad visame pasaulyje būtų pripažintas ir įvertintas moterų indėlis į visuomenės raidą;

misijų – kad Šventoji Dvasia suteiktų kantrybės ir ištvermės visiems, ypač Azijoje, kurie dėl Jėzaus Vardo diskriminuojami, persekiojami ir žudomi.

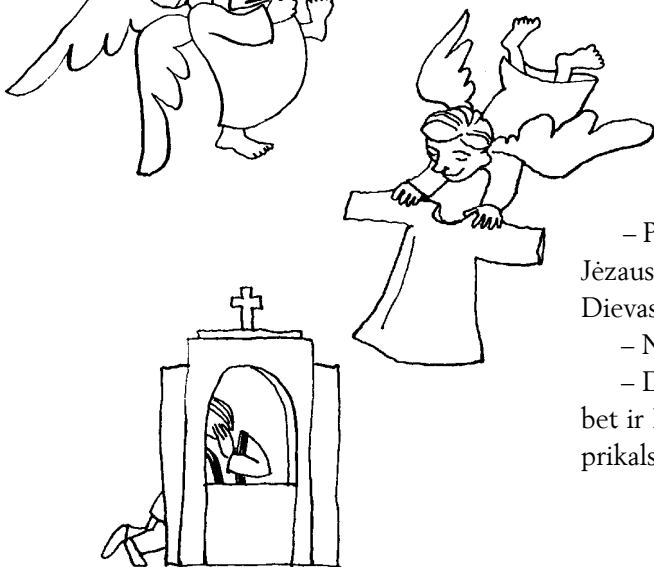
Balti drabužiai (II gavėnios sekmadienis, kovo 4 d.)

– Jėzaus drabužiai taip švytėjo baltumu, jog žemėje joks skalbėjas nebūtų jų taip išbalinęs. Danguje, matyt, angelai gerus skalbimo miltelius naudoja, – mano Benedikta.

– Po Krikšto ir išpažinties mes taip pat būnam tarsi išskalbti... Dangiška šviesa Jėzaus drabužiai ir veidas suspindėjo tam, kad mokiniai suprastų, jog jis – tikras Dievas, – išmintingai nutaria Dominykas.

– Nejaugi tiek stebuklų matę žmonės dar abejojo?

– Daug kas nesuprato ir abejojo, – apgailestauja brolis. – Jėzus ne tik žmogus, bet ir Dievas, atėjęs visų išgelbėti – tai visiems prisiminti reikės ir tuomet, kai jį prikals prie kryžiaus...

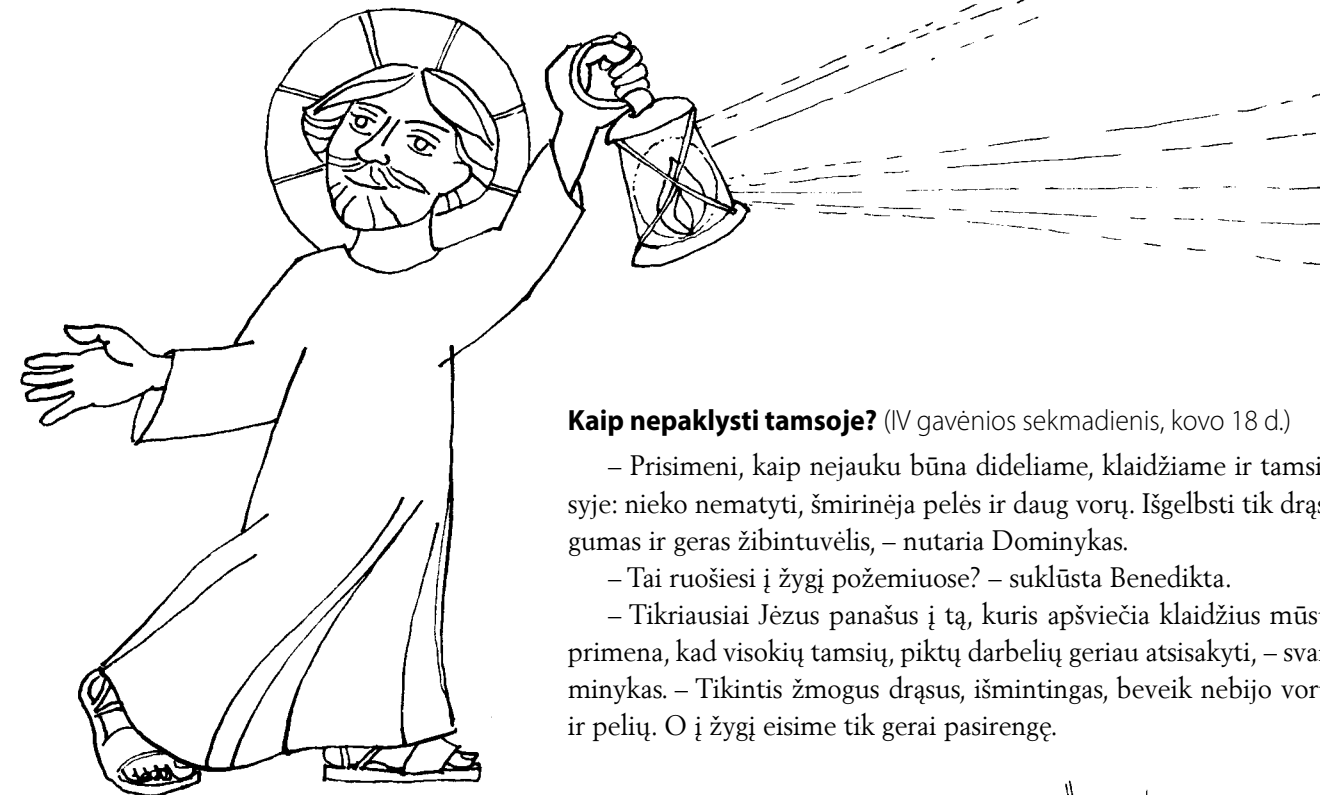
Jėzus ir šventykla

(III gavėnios sekmadienis, kovo 11 d.)

– Oho, pirmąkart matau, kad Jėzus būtų toks įdūkęs: rimbu po šventyklą mojuoja, stalus varto, daiktus barsto... – iš nuostabos sušunka Dominykas.

– Jam labai sopėjo širdį, kad žmonės nemylė Danguos Tėvo ir nepriima jo Sūnaus, – užjaučia sesuo.

– Matai, nė diržas ar botagas žmonėms nepadėjo. Tačiau taip paslaptinai Jėzus jiems pranešė apie Vėlykas: jo kūno šventovė, nors ir bus sugriauta, tačiau prisikels. Pats Jėzus – tikroji šventovė: jam giedame, lenkiamės, priimame Komunijoje, – primena Dominykas.

Kaip nepaklysti tamsoje? (IV gavėnios sekmadienis, kovo 18 d.)

– Prisimeni, kaip nejauku būna dideliame, klaidžiame ir tamsiame rūsyje: nieko nematyti, šmirinėja pelės ir daug vorų. Išgelbsti tik drąsa, atsargumas ir geras žibintuvėlis, – nutaria Dominykas.

– Tai ruošiesi į žygį požemiuose? – suklūsta Benedikta.

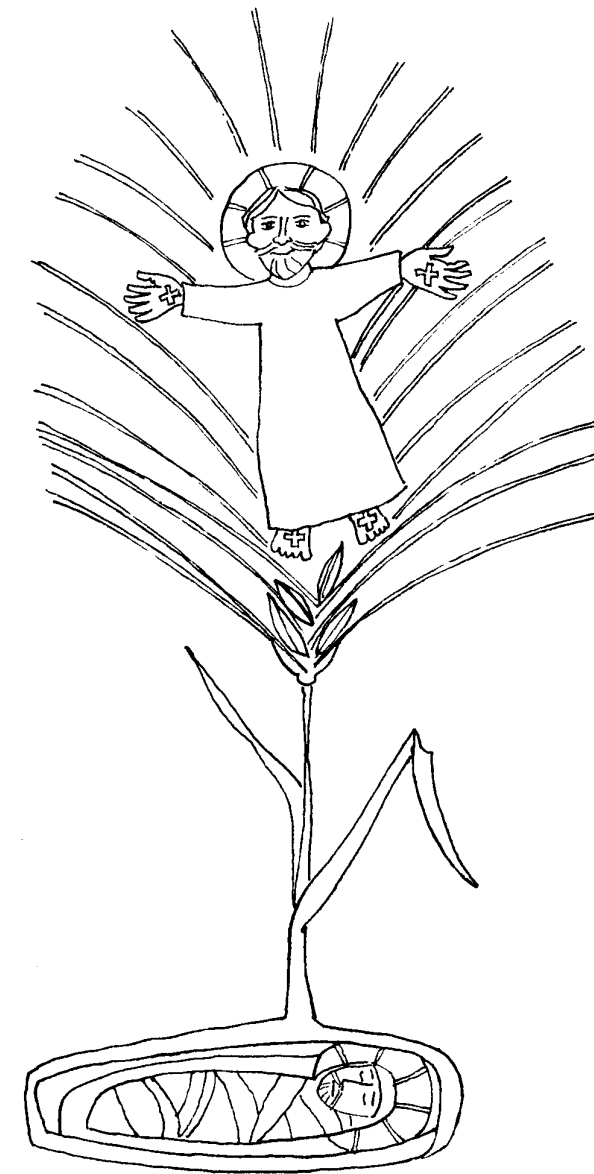
– Tikriausiai Jėzus panašus į tą, kuris apšviečia klaidžius mūsų kelius, primena, kad visokių tamsių, piktų darbelių geriau atsisakyti, – svarsto Dominykas. – Tikintis žmogus drąsus, išmintingas, beveik nebijo vorų, varlių ir pelių. O į žygį eisime tik gerai pasirengę.

Jėzus pasirinko grūdo dalią (V gavėnios sekmadienis, kovo 25 d.)

– O kam reikėjo Jėzui mirti kaip tam grūdai dirvoje? – neaišku Dominykui.

– Dėl visų žmonių Jėzus tik trumpam pradingo mirties glėbyje, – pasakoja Benedikta. – Po trijų dienų netikėtai atsirado – prisikėlė ir davė gausų derlių: nugalėjo blogį, mirtį, tapo prieinamas visų laikų žmonėms, kaip Dievas ir žmogus gyvena amžinai.

– Jėzus yra tikrai didelis grūdas, – pritaria Dominykas. – Juo nuolat pasitiprina milijonai žmonių, skaitydami Evangeliją ir švędami sakramentus.

Užrašė kun. Saulius BUŽAUSKAS, nupiešė Silvija KNEZEKYTĖ, nuspalvino

Visuotinės Bažnyčios pulsas

EPA-ELTA nuotrauka

Eiti į pasaulį su šypsena

✿ Tarp svarbiausių ką tik praėjusio mėnesio įvykių būtina paminėti vasario 6–9 d. Romos Popiežiškajame Grigaliaus universitete vykusį tarptautinį simpoziumą „Pagijimo ir atsinaujinimo link“, kurio tikslas buvo padėti vietinėms Bažnyčioms susikurti nepilnamečių lytinio išnaudojimo prevencijos, reagavimo į tokius nusikaltimus ir pagalbos nukentėjusiems strategijas. Tikėjimo mokymo kongregacija jau pernai visų kraštų Vyskupų Konferencijas įpareigojo parengti vietines normas, suderintas su Bažnyčioje galiojančia kanonine tvarka ir su savo šalių įstatymais, kad, tokiems atvejams iškilus, būtų tuoj pat operatyviai reaguojama, daugiausia dėmesio skiriant nukentėjusiems. Simpoziume dalyvavo šimto dešimties (taip pat ir Lietuvos) Vyskupų Konferencijų ir trisdešimties vienuolių atstovai. Kanoninius aspektus pristatė Tikėjimo mokymo kongregacijos prefektas kard. Williamas Levada ir kunigų lytinių nusikaltimų bylas tiriančio šios kongregacijos padalinio vadovas prel. Charlesas Scicluna. Pranešimus skaitė keli psichologai, teisininkai; buvo supažindinta su kai kuriose šalyse anksčiau sudarytomis ir jau veikiančiomis normomis. Ypatingo dėmesio sulaukė vaikystėje kunigo prievartautos moters iš Airijos liudijimas. Sprendžiant iš komentarų po simpoziumo ir dalyvių atsiliepimų, jame išsakytos mintys ir pateikta medžiaga bus labai naudinga rengiant vietines normas.

✿ Vasario 18 d., paskutinį šeštadienį prieš gavėnios pradžią, Benediktas XVI vadovavo iškilmingai viešajai konsistorijai, kurioje į Kardinolų kolegiją buvo priimti 22 nauji nariai. Popiežius paskyrė kardinolais devynis Šventojo Sosto institucijų vadovus, Šventojo Kapo ordino Didįjį Magistrą, aštuonis arkivyskupijų ganytojus keturiuose žemynuose ir keturis ypatingai Bažnyčiai nusipelnčius dvasininkus. Tarp pastarųjų yra ir Tikėjimo mokymo kongregacijos patarėjas lefebrištų klausimais vokiečių jėzuitas Karlas Beckeris.

✿ Toje pačioje konsistorijoje Šventasis Tėvas atsiklausė visų joje dalyvavusių kardinolų nuomonės dėl naujų šventųjų skelbimo ir, gavęs jų pritarimą, pranešė, kad š. m. spalio 21 d. bus skelbiami septyni nauji šventieji. Būsimoji kanonizacija vyks tuo metu, kai viso pasaulio vyskupai Romoje bus susirinkę į Sinodą, skirtą naujojo evangelizavimo temai. Apie naująjį evangelizavimą buvo daug kalbama ir kardinolų konsistorijos proga.

✿ Konsistorijos išvakarėse, vasario 17 d., Šventasis Tėvas pakvietė visus kardinolus, įskaitant ir tuos, kurie kardinolais turėjo tapti vasario 18-ąją, į visą dieną trukusį pasitarimą. Jame pagrindinio pranešimo skaityti buvo pakviestas vienas iš 22 naujų kardinolų, Niujorko arkivyskupas Timothy'is Michaelas Dolanas.

Naujasis kardinolas apžvelgė Bažnyčios misijos ir evangelizavimo sampratų

istorinę raidą ir keliais aspektais komentavo, kaip suvokia naująjį evangelizavimą. Jėzaus įsakymas: „Padarykite mano mokiniams visų tautų žmones“ nesikeičia, tačiau keičiasi evangelizavimo sąlygos. Viena Vatikano II Susirinkimo naujovių yra ta, kad institucinį evangelizavimo modelį, tai yra žiūrėjimą per Bažnyčios ir Valstybės santykių prizmę, pakeitė tikėjimo ir kultūros santykio modelis. (Iš tiesų, dar labai dažnai matome, kiek daug pastangų dedama į bandymus išlaikyti pozicijas tradiciškai krikščioniškoje valstybėje, net jei tos valstybės visuomenė faktiškai jau nekrikščioniška, o per daug nesistengiama ieškoti tikėjimo ir kultūros sąlyčio taškų ir su misionierišku uolumu eiti į žmones.)

Pasak kardinolo, pagrindinis dalykas, naująjį evangelizavimą darantis įmanoma, yra konstatavimas, jog dauguma žmonių – net ir tie, kurie atvirai niekina religijas, – širdyje vis tiek kelia gyvenimo ir pasaulio prasmės bei tikslo klausimus, kuriuos kėlė jau senovės laikų filosofai ir poetai. Kiti paminėti naujam evangelizavimui būtini dalykai – tai triumfalizmo Bažnyčioje atsisakymas; suvokimas, kad krikščionybė – tai ne tik teorija, bet pirmiausia asmeninis ryšys su asmeniniu Dievu. O tai reiškia, kad tikėjimą reikia skelbti racionaliais argumentais ir liudyti gyvenimu. Niujorko arkivyskupas su

savikritiškos ironijos gaida sakė, kad štai praėjo penkiasdešimt metų nuo Susirinkimo, dvidešimt – nuo naujojo *Katekizmo* paskelbimo, o dauguma pakrikštytųjų nedaug ką žino apie savo tikėjimą, yra tarsi „katechetiniai analfabetai“. Savo kalbą kard. Dolanas baigė raginimu eiti į pasaulį su šypsena veide, nes tikėjimas negali nedžiuginti, bet drauge žinoti, kad gali būti pareikalauta ir kraujo, kad ir šiais laikais dėl ištikimybės Kristui žmonės kankinami ir žudomi.

Jonas MALINAUSKAS

Laisvės dovanos

✿ Pirmąją vasario dieną sveikinimais ir malda Lietuvoje paminėtas Vilniaus arkivyskupo metropolito kardinolo Audrio Juozo Bačkio 75-erių metų jubiliejus, o kovo 3-ioji primins dvidešimtmetį, kai Vilniaus arkikatedroje 1992 m. vyko šio ganytojo ingresas į arkivyskupo sostą. Šis įvykis tada buvo drauge ir sugrįžimas į tėvynę – 50 ganytojo gyvenimo metų prabėgo svetur nuo tada, kai tėvų – diplomato dr. Stasio A. Bačkio ir mokytojos Onos Galvydaitės-Bačkienės – šeima 1938 m. iš Kauno turėjo išvykti į Paryžių.

Bažnytinės teisės, diplomatijos, hierarchijos aukštumose būdamas kard. A. J. Bačkis nuo pat pirmųjų metų Lietuvoje ganytojišku rūpesčiu apgaubė Dievo mažutėlius – tapo „Tikėjimo ir Šviesos“ bendruomenės kapelionu. Ir šiemetinę Pasaulinę ligonių dieną – vasario 11-ąją Kretingoje kardinolas šventė Šviesos šventę su „Tikėjimo ir Šviesos“ bendruomenėmis.

✿ Tą dieną paskelbta apie pasikeitimus Lietuvos Katalikų Bažnyčios hierarchijoje. Šventasis Tėvas Benediktas XVI priėmė 23 metus Kaišiadorių vyskupu tarnavusio J. Matulaičio atsistatydinimo prašymą sulaukus kanoninio 75 metų amžiaus ir naujuoju ordinu paskyrė devintus metus Kauno arkivyskupijos augziliaru tar-

navusį vyskupą dr. Joną Ivanauską. Be to, popiežius Telšių vyskupo augziliaru paskyrė brolių pranciškoną Genadijų Liną Vodopjanovą OFM ir suteikė jam Quizos vyskupo titulą. Naujasis vyskupas, prieš 38 metus gimęs Nidoje, prieš 15 metų davė mažesniųjų brolių vienuolinius įžadus, o prieš 11 – priėmė kunigystės šventimus. Iki šiol ėjo Lietuvos Mažesniųjų brolių Šv. Kazimiero provincijos viceministro ir Kretingos parapijos klebono pareigas.

✿ Antrąją vasario savaitgalį Jonavoje vyko ir metinis Lietuvos prancišconiškojo jaunimo susitikimas, drauge su svečiais iš Lenkijos ir Baltarusijos. Jaunuoliai, padedami br. Algirdo Malakauskio OFM, atrado aštuonias paraleles tarp šv. Pranciškaus Asyziečio ir pal. Jurgio Matulaičio. Kaip matyti iš įspūdžių, šimtas jaunų žmonių turėjo progą mokytis atpažinti Kristų ne tik savyje, bet ir paprastų, juos svetingai priėmusių jonaiviškių kasdienybėje.

✿ Vasario 14 d. LVK plenariniame posėdyje Kaune nutarta suburti vyskupijų darbo grupę, parengsiančią programas, kaip Lietuvoje švęsime Benedikto XVI paskelbtus Tikėjimo metus.

Tą pačią vasario 14-ąją, kai švenčiama III a. vyskupo kankinio Šv. Valentino diena, ligi šiol buvusi garsi tik raudonų širdelių ir agresyvios reklamos tradicijomis, „Žalgirio“ arenoje nuvilnijo milžiniško susidomėjimo sulaukusi Kauno arkivyskupijos organizuota šventė „Meilė kuria šeimą“. Į ją taip ir nepateko visi norintys, nors arena sutalpino beveik 12 tūkst. žiūrovų. „Kai mane prieš 6 metus pakvietė į renginį „Šv. Valentino diena KITAIP“, tada jame buvo apie 300 žmonių ir man tai atrodė labai daug“, – sakė šventės globėjas arkivyskupas S. Tamkevičius, kviesdamas didžiausią Dievo dovaną – meilę – išsaugoti tam, kuriam prie altoriaus būtų prisiekiama mylėti amžinai. Renginys parodė visuomenei, jog švęsti Lietuvoje įmanoma ir be pigių blizgučių ar alaus, o jaunimą galima patraukti nedviprasmiš-

kai teigiant tikras ir amžinas vertybės, tarp jų – ir laikmečio nuvertinamą skaisčią meilę, Dievo palaimintą santuoką ir atsakingą šeimą. Ši šventė tapo puikia įžanga į Lietuvos jaunimo dienas, kurios 2013 metais šurmuliuos Kaune.

Erlendo Bartulio nuotrauka

✿ Už brangią Lietuvos laisvės dovaną – Vasario 16-ąją dėkota Vilniaus arkikatedroje, į kurią, be kitų aukščiausių šalies vadovų, atvyko Lietuvos ir Lenkijos prezidentai – D. Grybauskaitė ir B. Komorowski. „Pasitikėdami Dievu ir eidami nelengvu meilės ir vilties keliu, darydami viską, ką galime, pirmiausia dėl labiausiai apleistų mūsų brolių ir seserų, mes turėsime daugiau meilės ir vilties – tų esminių dalykų, kurių žmogui reikia ne mažiau nei duonos“, – sakė vyskupas A. Poniškaitis iškilmingose šv. Mišiose.

Kauno Kristaus Prisikėlimo bažnyčioje arkivyskupas S. Tamkevičius ragino, ypač jaunimą, nesitenkinti materialinės gerovės siekiais, bet kelti savo gyvenimui aukštus kilnius tikslus, kaip tai darė didieji tautos ganytojai: pal. J. Matulaitis, vysk. M. Valančius, prel. J. Mačiulis-Maironis.

Lietuvybės labui drauge su negausia to meto inteligentija buvo pasišventęs ir prel. prof. K. Šaulys (1872–1964), Vasario 16-osios Akto signataras, Steigiamojo Seimo narys, 140-ųjų gimimo metinių proga vasario 12 d. paminėtas Kauno arkivyskupijos muziejuje.

✿ Laisvės dovana Bažnyčiai Lietuvoje buvo iš pagrindžio pagaliau išėję vienuolynų broliai ir seserys, kongregacijų atskūrimas. Vasarį Viešpats pasiūkė tėvą Joną Dominyką Grigaitį OP, 1993-iaisiais atkūrusį dominikonų ordiną prie Vilniaus Šv. apaštalo Pilypo ir Jokūbo bažnyčios ir tarnavusį jame iki mirties.

Dalė GUDŽINSKIENĖ

Bažnyčios Lietuvoje pulsas

Kokios Kanonų teisės ištakos?

Pasak pristatyme kalbėjusios Konstitucinio Teismo teisėjos Ramutės Ruškytės, nors sovietmečiu teisininkams buvo įdiegta, jog visa, kas susiję su Bažnyčia, yra įstrigę „nelaiminguose Viduramžiuose“, tačiau Kanonų teisė yra laikoma pirmąja modernia, dar XI–XII a. susiformavusia Vakarų teisės sistema. R. Ruškytės teigimu, Europos tautos iki tol neturėjo teisės kaip aiškios reguliavimo sistemos. Šiandien akivaizdu, jog Vakarų teisės revoliucingumo neįmanoma suprasti neištyrus religinio matmens. Be to, bažnytinė teisė susisteminta per 150 metų nuo 1050-ųjų. Įdomu, kad jau tų pačių metų teisės aktu įtvirtintas Bažnyčios nepriklausomumo nuo valstybinės valdžios principas, išlikęs aktualus iki šių dienų, o 1075 m. popiežiaus Grigaliaus VII įsaku paskelbta, kad „popiežiaus kurija yra viso krikščioniškojo pasaulio teismas“ – tai reiškė, jog popiežiui buvo suteikta aukščiausia jurisdikcija.

„Teisės istorija Bažnyčioje yra ilga ir sudėtinga“, – sakė ir KTK vertimo komisijos pirmininkas vyskupas G. Grušas, JCD. – „Pirmąkart susisteminti turimą medžiagą į vieną visą apimantį kodeksą bandyta netrukus po to, kai išėjo vadinamasis Napoleono kodeksas. Vatikano I Susirinkime (1869–70) buvo nutarta atnaujinti teisės rinkinius, nes jais naudotis tapo labai sudėtinga. Taigi 1917 m. buvo išleistas pirmasis *Kanonų teisės kodeksas*.“ Bet, pasauliui itin sparčiai judant į priekį, gana greitai pasigirdo nuomonė, kad jį būtina vėl atnaujinti. Popiežius Jonas XXIII 1959 m. paskelbė šaukiantis Vatikano II Susirinkimą ir *Kodekso* atnaujinimą. Nors sudaryta

MEILE paremtas TEISINGUMAS

„Vienas didžiųjų teisės sąvadų, kurį sukūrė žmonijos civilizacija“ – taip apibūdinta knyga, vasario 13 d. pristatyta Lietuvos mokslų akademijoje bei pasveikinta Bažnyčios ir valstybės atstovų. Kalbame apie *Kanonų teisės kodeksą (KTK)* lietuviškąjį leidimą, kurio sutiktuose pabrėžtas jo aktualumas Lietuvos teisei sistemai. Iš viso 1752 kanonus ir 7 knygas apimantis *Kodeksas* tapo prieinamas kiekvienam, kuris nori geriau pažinti pagal šią teisę tvarkomą Bažnyčios gyvenimą. Lig šiol, kaip sakė kardinolas Audrys Juozas Bačkis, buvome labiau įpratę prie valstybinės, tarptautinės teisės, o juk teisės – reguliuojančios, saugančios ir ginančios – reikia ir Bažnyčios bendruomenei. Į numanomus „Artumos“ skaitytojų klausimus apie KTK bandomė atsakyti pasiremddami renginio dalyvių mintimis.

darbo grupė susibūrė labai greitai, darbą teko nutraukti, kol baigsis Susirinkimas, nes buvo akivaizdu, kad nuo jo nutarimų priklausys atnaujintas KTK turinys.

Kaip KTK sprendžia meilės ir disciplinos klausimą?

Į tai atsako pal. Jonas Paulius II apaštalinėje konstitucijoje *Sacrae Disciplinae Leges*, 1983 m. dabartinį KTK paskelbdamas Bažnyčios įstatymu: „*Kodeksas* nesiekia užimti tikėjimo, malonės, dovanų ir ypač meilės vietos Bažnyčios ar Kristaus tikinčiųjų gyvenime. Priešingai, *Kodekso* tikslas – nustatyti Bažnyčios bendruomenėje tokią tvarką, kuri, svarbiausią vaidmenį skirdama meilei, malonei ir dovanoms, tuo pat metu leistų joms lengviau skleistis tiek Bažnyčios bendruomenės, tiek atskirų jai priklausančių žmonių gyvenime.“

Vysk. G. Grušas atkreipė dėmesį, jog jau naujojo KTK rengimo pradžioje 1967 m. sušauktas generalinis Vyskupų Sinodas nurodė 10 redagavimo principų, ir vienas jų, be kita ko, skelbė: „Naujoje teisėje, be teisingumo dorybės, taip pat turi būti vietos gailestingumui, kantrumui, žmogiškumui ir santūrai; jų pusiausvyros turi būti siekiama ne vien tik sielų ganytojams taikant įstatymus, bet ir pačiuose įstatymuose“; be to, nurodė, „kad asmens teisės būtų tinkamai apibrėžtos ir ginamos“.

Teisingumo ir gailestingumo dermę *Kodekse* pabrėžė ir kardinolas A. J. Bačkis, atkreipdamas dėmesį, jog visame tekste nėra griežtai formuluojamų įsakymų, daugiau – paraginimų; teisės specialistai

netgi pasigendantis griežtesnių formuluočių ir sako, kad jame pernelyg ginamas žmogus. Tačiau, kaip patikino ganytojas, „sielų išganymas yra aukščiausia teisė“ ir Bažnyčia jos turi laikytis visur.

Kanonų teisei, kaip priminė teisininkė R. Ruškytė, nuo pat pradžių buvo reikšmingi tokie dalykai kaip priesaika, garbė, susitaikymas, teisės moralumas, tinkamas procesas; ji draudė gėdingą pelną, lupikavimą, laikėsi „teisingos kainos“ (šiandien sakytume – rinkos) principo, o teisės normos buvo kuriamos ne abstrakčiai, bet atsižvelgiant į būtinumą spręsti konkrečias situacijas.

Ko tikimasi iš lietuviškojo vertimo?

Pasak vyskupo G. Grušo, tikimasi, jog KTK, išleistas gerai pažįstama kalba, pratęs „dialogą ir bendradarbiavimą tarp Bažnyčios ir valstybės, kurios abi tarnauja tam pačiam žmogui“; be to, plačiau išskleis Vatikano II Susirinkimo nutarimus, kurių 50-metį minėsime, šiemet spalį pradėdami švęsti Tikėjimo metus.

Kita vertus, pasak kardinolo A. J. Bačkio, *Kodeksas* šiandien turėtų pasitarnauti naujai iškeldamas pagarbos tiesai bei meilės žmogui klausimą visuose, ypač teisiniuose santykiuose. „Teisė ir teisingumas visada turi būti susieti su tiesa“, – sakė ganytojas, šia proga primindamas ir aktualią pal. Jurgio Matulaičio mintį: „Svarbus daiktas mokėti gerai kovoti dėl tiesos. Taip reikia mokėti ginti tiesą, kad net jos priešai išeitų įsitikinę, kad ginantis tiesą yra pilnas meilės ir pagarbos.“

Parengė Dalė GUDŽINSKIENĖ

Šeimos politikos aktualijos Konstitucijos keitimas?

Konstituciniam Teismui 2011 m. rugsėjo 28 d. nusprendus, kad pagal LR Konstituciją šeima nėra tiesiogiai susijusi su santuoka, politikai lyg sutriko. Šeimos teisinė sąvoka staiga pradingo. Netrukus Seime buvo svarstomi su pinigine parama nepasiturintiems gyventojams susiję įstatymų projektai. Juose šeimos sąvoka buvo skubiai keičiama kitokiomis frazėmis, jų kombinacijomis. O kitų įstatymų, kuriuose reikėtų šeimos apibrėžimo, svarstymus nutarta atidėti, kol bus išsiaiškinta, kas gi pagaliau yra šeima. Pasirūžta ieškoti išeities iš susidariusios keistos situacijos. Pasigirdo idėjų išvaikyti Teismą, tikslinti Konstituciją, vykdyti diferencijuotą šeimos politiką ar net nedaryti nieko...

Siekiant sutelkti politines pajėgas bei suskaičiuoti šeimai palankias nuomones, Seime suburta parlamentinė grupė „Už tradicinę šeimą“. Ją vienija bene visas parlamentinės frakcijos atstovaujantys 98 Seimo nariai, o vadovauja dr. Stasys Šedbaras. Šios grupės sukūrimas – lyg pasitikrinimas, kiek parlamentarų pritaria tradicinėms Lietuvoje šeimos vertybėms, kurias apsaugoti tapo ypač aktuolu po minėtojo KT sprendimo.

Parlamentinės grupės dydis ir „plotis“ padrašina parlamentarų imtis tikslinti Konstituciją ir ne referendumu, o balsuojant Seime. Tikėtina, kad norima labiau atskleisti Konstitucijos rengėjų mintį apie tiesioginį santuokos ir šeimos ryšį bei įtvirtinti nedviprasmišką teisinį supratimą to, kas yra šeima.

Parlamentinė grupė pirmiausia apsvarstė penkias iniciatyvinės grupės parengtas Konstitucijos 38-ojo straipsnio tikslinimo alternatyvas (pateikiu galimų variantų fragmentus, paryškindamas siūlomus įrašyti žodžius):

1. Santuoka yra šeimos pagrindas. Ji sudaroma laisvu vyro ir moters sutarimu.
2. Šeima yra visuomenės ir valstybės pagrindas. Šeimos santykiai grindžiami santuoka.
3. Šeima yra visuomenės ir valstybės pagrindas. Šeima yra pripažįstama valstybės kaip santuokos pagrindais sudaryta sąjunga.
4. Valstybė saugo ir remia santuoką. Santuoka sudaroma laisvu vyro ir moters sutarimu.

5. Šeima sukuriamą laisvu vyro ir moters sutarimu sudarius santuoką. Santuoka sudaroma laisvu vyro ir moters sutarimu.

Seimo nariai daugiausia sutarimo atrado dėl penktojo varianto, todėl jis ir buvo pateiktas Seimui užbaigiant rudens sesiją. Artimiausiu metu į posėdžius susirinkiantys politikai baigs nagrinėti visus Seimo narių ir visuomenės(?) pateiktus siūlymus, taip užbaigdami svarstymų etapą. Tai numatoma atlikti iki kovo vidurio, o jo pabaigoje jau bandyti ir pirmąjį kartą balsuoti už Konstitucijos pataisą. Dar vienas balsavimas turės vykti ne anksčiau kaip po trijų mėnesių, galbūt birželį. Kiekvieną kartą „už“ turi balsuoti ne mažiau kaip 2/3 visų Seimo narių, t. y. 94.

Panagrinėjau svarstomą variantą. Iš pažiūros tai atrodo sklandi formuluotė, esmę sutraukianti į vieną sakinį. Tačiau akį patraukė ir nerimą sukėlė kito sakinio išbraukimas. Matant, kaip mūsų KT interpretuoja Konstituciją ir kokios kitų pasaulio šalių tendencijos, įžvelgčiau klastą dėl to, kad išbraukiamas santuokos sudėtį ir kilmę nusakantis sakinys. Prisiimkime, kad homoseksualai labiausiai siekia santuokos, be kita ko, suteikiančios dar ir teisę į įvaikinimą. Ar tik ne dėl to Seimo nariai plačiau palaikė šį penktąjį variantą, kad „nekalta“ praslų tolesni siekiai? Kokio Konstitucinio Teismo verdikto tuomet sulauktume? Bandysiu paimprovizuoti: „Šeima sudaroma per vyro ir moters santuoką. Tačiau susituokti gali ir vienos lyties

Algimantas RAMONAS

asmenys, tuo įgaudami visas iš santuokos kylančias teises, bet nesudarydami šeimos.“ Štai tau, kad nori!..

Konstitucijų keitimo praktikoje ne viena valstybė yra sulaukusi liberaliai nusiteikusių pasaulio bendruomenės pasmerkimo, jei Konstitucijose buvo įtvirtinama didesnė santuokos apsauga, ribojamos homoseksualių asmenų teisės. Pastaruoju metu tai vyksta ir Vengrijoje. Ar gerų ketinimų vedami Lietuvos politikai nepaslys, išbraukdami iš tradicijos kilusį ir nuo pat pradžių Konstitucijoje esantį sakinį, saugantį santuokos institutą? Siūlyčiau Konstitucijos patikslinimą formuluoti tik paryškinant santuokos ir šeimos ryšį, bet nieko nebraukiant. Juk braukiant lyg ir būtų pripažinta, kad kažkas yra netinkamo, keistino.

Šiandien Konstitucijos keitimas atrodo neišvengiamas. Tačiau turėtume užduoti sau klausimą, kas bus, jei Konstitucija nebus pakeista? O jei ir bus pakeista – ar nuo to kas nors mūsų gyvenime pasikeis? Būsime paguosti? Nenorėčiau slopinti politikų ryžto, tačiau norėčiau juos, ypač stovinčius už šeimos politiką formuojančių institucijų – Seimo, Vyriausybės, ministerijų ir tarnybų – vairo, paraginti nepamiršti, kad šeimoms reikia ne tik apibrėžimų, bet realių sąlygų gyvuoti. Ir nors per šią Seimo kadenciją skubama bent sąvoką įteisinti, vis dėlto dažnokai primirštama, kad šeima yra aukščiau už kadencijas ir priešrinkiminius laikotarpius.

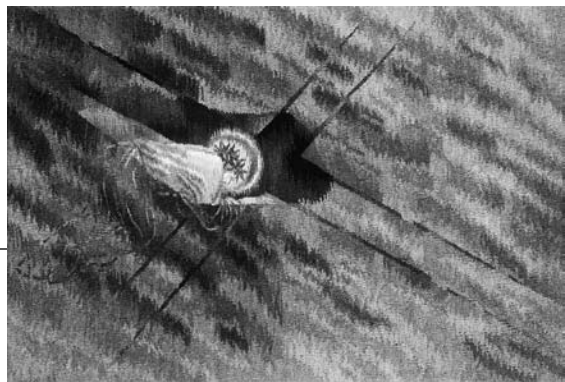
O Jus, mieli Skaitytojai, raginu aktyviai išreikšti savo asmeninę, bendruomenės ar nevyriausybines organizacijos nuomonę apie numatomus pakeitimus pagrindiniame mūsų valstybės dokumente – Konstitucijoje.

KRYŽIAUS KELIAS

su palaimintuoju Jurgiu

Kryžiaus kelias yra širdies, besivienijančios su kenčiančiu Kristumi, malda. Ji veda mus į Velykų slėpinių – Viešpaties kančios, mirties ir prisikėlimo vilties – išgyvenimą. Lydėdami Jėzų per jo gelbėjančios kančios stotis, galime patirti ypatingą artumą Nukryžiuotajam. Tad leiskime, kad mus degintų gailestingos jo meilės ugnis, kuri apvalo, išgydo ir perkeičia.

I. Viešpats Jėzus nuteisiamas mirti

Kai apmąstome Kristaus kančią, mus apima liūdesys: matome visą dorybės iškylumą ir nuodėmės niekšystę. Apie tai liudija pranašystės išsipildymas: „Vienas iš jūsų mane išduos.“ Šitai skaudina Jėzaus širdį – didina jo kančią. Ir šiandien žmonės ruošia Jėzui kryžių. Dar skausmingesnį, nes esame Jėzaus vaikai, išmaitinti jo Krauju ir Kūnu. Kristų į teismą kviečia, kad pasiaiškintų dėl savo slėpinių, dėl dogmų, dėl nurodymų. Daužo per veidą, puikuodamiesi prieš tikėjimą ir Bažnyčią. Dieve, mano Dieve, koks

baisus dalykas ta šių laikų politika. Joje visiškai nebeliko moralės. O juk santykius tarp žmonių ir tarp tautų turėtų valdyti būtent moralė. Jėzus nedavė dviejų moralės įstatymų ir nemokė dviejų tiesų, bet tik vieną vienintelę.

Vargše Judai, ką gi tu padarei? Kad būtų puolęs prie Mokytojo kojų. Kad Pilotui matant būtų maldaavęs atleidimo. Kad ant Kalvarijos būtų prisitartinęs prie kryžiaus, su ašaromis puolęs prie Kabančiojo ant kryžiaus. O, su koku džiaugsmu būtų priėmęs tave – paklydusią avelę. Atiduodamas gyvybę už visus paklydėlius, nebūtų apleidęs ir tavęs. Nusidėjėliui yra viltis. Nesakyk su Kainu, kad nuodėmės didesnės už Dievo gailestingumą. Nesakyk su Judu: praliejau nekaltą kraują ir nebėra man išsigelbėjimo. Eik prie Jėzaus ir Sopulingosios Motinos. Eik išpažinties.

Suteik man, Viešpatie, atgailos dvasios, kad nors truputį atsietisčiau už visas sunkias ir dideles savo gyvenimo nuodėmes.

Pasigailėk mūsų, Viešpatie, pasigailėk mūsų!

II. Viešpats Jėzus paima nešti kryžių

Viešpats Jėzus niekam nepažadėjo, kad ves į dangų lengvu keliu. Tegul bus garbė ir padėka Viešpačiui Jėzui, kuris moko mus nešti visokį kryžių.

Aukoju Tau, Viešpatie Dieve, visus savo darbus, vargus, rūpesčius, visus nemalonumus, sunkenybes, kryžius. Duok, Dieve, kad dėl Tavęs ir Tavo Bažnyčios dar daugiau

galėčiau dirbti, vargti ir kentėti. Duok, kad sudegčiau kaip ta žvakė ant altoriaus nuo darbo kaitros ir meilės ugnies dėl Tavęs ir Tavo Bažnyčios.

Pasigailėk mūsų, Viešpatie, pasigailėk mūsų!

III. Viešpats Jėzus puola pirmą kartą

Giliau žvilgtterėjau į savo gyvenimą. Koks visur, Viešpatie, baisus prigimties sugedimas. Kokia negalė. Kiek visur netobulybių, paklaidų. Neviltis apimtų, kad taip didžiai nepasikliaučiau Tavo neapsakomu gailestingumu. Matau, Viešpatie, kaip Tavo gausios malonės tekėdamos, nelyginant srovės upelis, nuolat valo, nuplauna nuo mano sielos netobulybių dulkes ir nusižengimų purvus. Už tatau ačiū Tau, gailestingasis Dieve!

Pasigailėk mūsų, Viešpatie, pasigailėk mūsų!

IV. Viešpats Jėzus susitinka savo Motiną

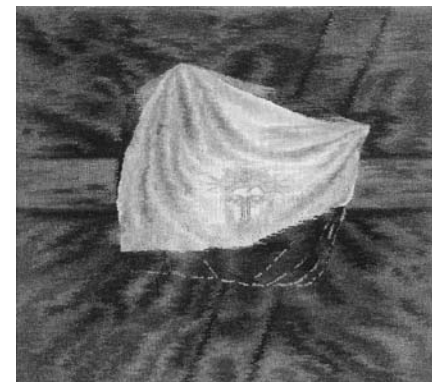
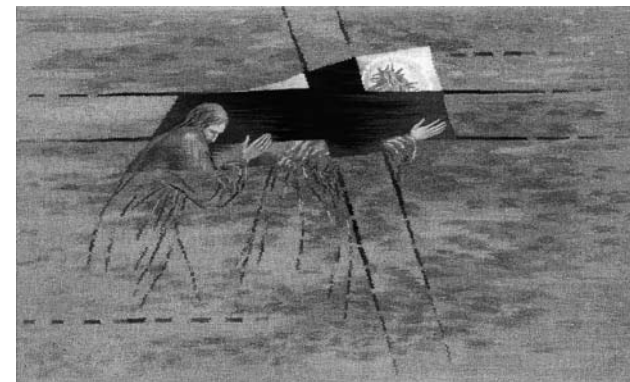
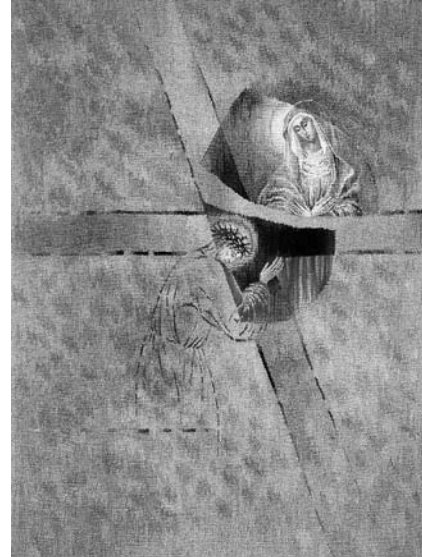
O Švenčiausioji Motina, kokia švelni mūsų Mokytoja. Vadinamės Tavo mokiniiais, tačiau užuot iš Tavo knygų sėmęsi šventųjų išminties, pikto pasaulio mokykloje noriai mokomės jo netikros išminties. Užuot sekę Tavo pavyzdžiu, Dievo keliu paskui Kristų, gulime ant žemės plėšikų partrenkti, nuodėmės žaizdomis aptekę, aistrų pančiais apraizgyti. O Gailestingoji Samariete, atskubėk mūsų gelbėti! Aptvarstyk žaizdas! Sutraukyk pančius! Melsk mums iš Dievo malonės ir dorybės. Išprašyk pasigailėjimo, o Gailestingiausioji. Tyrumo – o Tyriausioji. Švelnumo – o Švelniausioji. Tvirtumo po kryžiumi – o Tvirčiausioji. Tikro tobulumo – o Maloningiausioji ir Tobuliausioji.

Pasigailėk mūsų, Viešpatie, pasigailėk mūsų!

V. Simonas Kirėnietis padeda Viešpačiui Jėzui nešti kryžių

Ką gi aš, vargšas, Tau, Dieve, atiduosiu už tai, ką esi man padaręs ir davęs. Imsiu Tavo Sūnaus kryžių, kurį teikeis maloningai ant manęs uždėti, ir nešiu jį. Jėzau, teatsiduodu Tavo Bažnyčiai, Tavo krauju atpirktų sielų išganymui, kad kartu su Tavimi gyvenčiau, kartu su Tavimi kentėčiau, ir, kaip tikiu, kartu su Tavimi numirčiau ir kartu su Tavimi karaliaučiau (plg. 2 Kor 7, 3; Rom 8, 17).

Pasigailėk mūsų, Viešpatie, pasigailėk mūsų!

VI. Veronika šluosto Viešpačiui Jėzui veidą

Dievo meilės aktas – tai didžiausias, švenčiausias ir aukščiausias veiksmas, kurį gali atlikti čia žemėje. Kol žmogus dar gali mylėti Dievą, jis daug nuveikia ir gerai naudoja savo gyvenimą. „Būk kantri, atsiduok Dievo valiai, mylėk tik Dievą ir tarnauk jam kaip moki...“

Viešpatie! Tu matai mano širdį, Tu regi, kad aš Tave myliu ir kaskart labiau mylėti trokštu. Jei pamatytum manyje nors vieną gyslelę Tavo meile neplezdant, išrauk ją, sunaikink!

Pasigailėk mūsų, Viešpatie, pasigailėk mūsų!

VII. Viešpats Jėzus puola antrą kartą

Keblumų, kliūčių ir sunkenybių keliu patinka Tau mane vesti, dėkui Tau ir už tai, labai dėkui. Tikiuosi, kad tuo keliu beeidamas ne taip greit suklysiu, nes tai kelias, kuriuo ir mano mieliausias Išganytojas Jėzus Kristus ėjo.

Pasaulyje daug blogio ir iškrypimo. <...> Nereikia niekad blogiu į blogį atsakyti, bet visuomet blogį reikia gerumu nugalėti.

Pasigailėk mūsų, Viešpatie, pasigailėk mūsų!

VIII. Viešpats Jėzus sutinka verkiiančią moterį

Už ką gi turėtum kitam būti labiau dėkingas, nei už tai, kad jis tau akis atveria, parodo klaidas, apsaugo nuo blogio ar nurodo tiesų kelią pas Dievą. Suteik man, Viešpatie, gausias ašaras, kad apverkčiau savo sunkius ir dažnus paklydimus.

Pasigailėk mūsų, Viešpatie, pasigailėk mūsų!

IX. Viešpats Jėzus puola trečią kartą

Kiek kartų visokioms kliūtims užėjus, rankos krito žemyn, kaip kad kas būtų kojas kirste pakirtęs, žengti pirmyn tarsi nebeįstengčiau. Tu vis mane stiprinai, Viešpatie. Tamsybėms mane apnikus, Tu vis man šviete! Tavo Sūnaus Viešpaties Jėzaus pavyzdžiu kaip skaisčių skaisčiausia žvaigždė. Tu vis gaivina mane ir linksminai didžiųjų didžiausiomis malonėmis.

Dieve, žinai mano silpnybę, stiprink mane.

Pasigailėk mūsų, Viešpatie, pasigailėk mūsų!

X. Viešpačiui Jėzui nuplėšia drabužius

Viešpatie! Tavim visiškai pasitikiu, stiprink mano viltį. Kuo gi daugiau galiu aš pasitikėti, būdamas toks dvasios vargšas ir plikšas, jei ne Tavo, Viešpatie, gerumu, jei ne Tavo Mieliausio Sūnaus širdimi, pilna meilės ir pasigailėjimo, jei ne Švenčiausios Panelės Marijos galingu užtarimu.

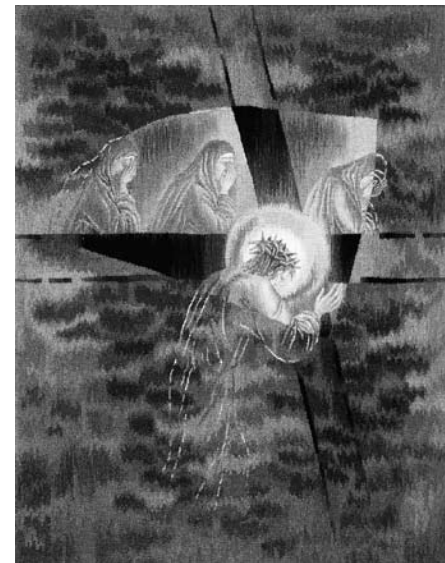
Norėčiau iki paskutinio savo kraujo lašelio paaugoti už Tave, viską atiduoti, visko išsižadėti – ir gyvenimo, ir visko, kad tik Tavo garbė augtų ir Tavo Bažnyčia tarpų ir kultų.

Tiek man malonių esi, Viešpatie, suteikęs, ką aš Tau už tai atiduosiu, ką paaukosiu, kaip atsilyginsiu? Ką turiu, viskas Tavo; taigi, ką aš Tau galiu duoti? Viską, ką turiu. Iš savęs nieko neturiu, bet iš Tavo malonės esu turtingas. Viską Tau pašvenčiu.

Pasigailėk mūsų, Viešpatie, pasigailėk mūsų!

XI. Viešpats Jėzus kalamas prie kryžiaus

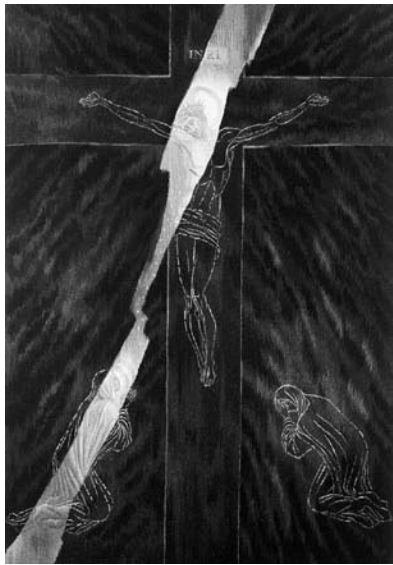
Kryžius yra jėgos ir galios šaltinis, apsauga ir ginklas prieš sielų priešą. <...> Šėtonas turi pasitraukti, nes Jėzus „mirtimi sunaikino tą, kuris turėjo mirties valdžią, tai yra velnią“ (Žyd 2, 14).

Dėkui Tau, Geriausias Viešpatie, už kryželiu. Čia mane plak, čia mane bausk, tik nestumk nuo savęs, tik atleisk man mano jaunų dienų kvailybes ir mano pereito gyvenimo kaltybes. Tu esi didelio pasigailėjimo Dievas, pažvelk tad savo gailestingomis akimis į mane, nevertą padarą, ir dovanok man visa, kuo esu prieš Tave nusidėjęs.

Tegu Tavo Kraujas teka ir apvalo sielas! Tegu pašventina širdis ir atgaivina Bažnyčią! Tegu išsilieja Tavo Kraujas ant visų! Tegu nusidėjėlius atverčia į Tave! Tegu atšalusius sušildo! Prislėgtus ir pavargusius tepaguodžia ir teatgaivina! Teisus – sustiprina! Tegu visus pašventina, kaip išganymo ir malonės Kraujas!

Pasigailėk mūsų, Viešpatie, pasigailėk mūsų!

XII. Viešpats Jėzus nukryžiuotas miršta

O Dievo gailestingumo paslaptis! Pagonis kareivis perveria Jėzui širdį ir pirmas patiria gailestingumą, kad parodytų kelią visiems žmonėms. Kristau, Išganytojau! Tik Tavo nuopelnuose – Kančioje ir Mirtyje – yra mūsų, nusidėjėlių, išsigelbėjimas! Tik Tavo Kryžiuje – tikrasis gailestingumo ir paguodos šaltinis. Bučiuojame Tavo kojas, Viešpatie, ir šloviname Tavo Švenčiausiąjį Kraują.

Pasigailėk mūsų, Viešpatie, pasigailėk mūsų!

XIII. Viešpats Jėzus nuimamas nuo kryžiaus

Susitinka du garbingi vyrai: Juozapas iš Arimatėjos ir Nikodemus, kad nuimtų kūną nuo Kryžiaus ir paguldytų į kapą, nes išprašė tą malonę iš Piloto. Atremia kopėčias, ištraukia vinis ir su didžiausiu pagarbumu paguldo kūną ant Marijos kelių. <...> O Mylimoji Motina! Kiek kančios patyrė Tavo Širdis! O kas išgalando tuos kalavijus? Argi ne nusidėjėliai?

Stovėdama ant Kalvarijos, Švenčiausioji Motina matė juos savo širdyje. Į juos veržėsi iš jos širdies maldaujantis balsas: „Žmonijos vaikai, jei jau taip baisiai sužeidėte mano Sūnų, ateikite ir Jėzaus žaizdose gydykite savo žaizdas. Mano Sūnus mirė už jus, kad duotų jums gyvenimą. Jo rankos išskėstos ir jo širdis atverta jums. Ateikite širdimi į Širdį! Jis jums atleis, o aš jus užtarsiu. Bet ir jus prašau: daugiau nebekryžiuokite mano Sūnaus, bet mylėkite jį kartu su manimi.“

Pasigailėk mūsų, Viešpatie, pasigailėk mūsų!

XIV. Viešpats Jėzus guldomas į kapą

Prieš nueidami ir atsiveikindami su Jėzumi, gulinčiu kape, dar paklauskime jo: „Viešpatie Jėzau, kodėl Tu, Nekalčiausias, Geriausias ir Švenčiausias, taip daug kentėjai?“ „Kad būtų panaikintos Tavo nuodėmės, kad parodyčiau Tau, kaip daug verta Tavo siela ir kad paskelbčiau Tau savo meilę.“ „Negi mane, varganą nusidėjėlį, taip labai pamilai, kad dėl manęs tapai žmogumi ir atidavei gyvybę ant kryžiaus? Argi esu to vertas?“ „Tu nesi vertas, bet mano meilė apglėbia ir nevertus.“

Pasigailėk mūsų, Viešpatie, pasigailėk mūsų!

Pasigailėk mūsų, Viešpatie, pasigailėk mūsų!

Dievo ir mūsų Motina nė akimirkai neprarado tikėjimo. Ji tikėjo, kad Tas, kuris mirė kaip žmogus, prisikels iš numirusių kaip Dievas. Jos vienintelis troškimas – kad šis jos Sūnus būtų pažįstamas ir mylimas. Kad nuo vieno iki kito žemės krašto skambėtų vienas himnas: Garbė ir Šlovė Nukryžiuotajam Jėzui!

Tekstus iš Pal. Jurgio Matulaičio maldų, laiškų, „Užrašų“ ir Kristaus kančios apmąstymų parinko ir parengė Elžbieta Matulewicz („Maldos su Palaimintuoju Jurgiu Matulaičiu“, Marijampolės marijonų vienuolynas, 2011).

Illustracijos – iš „Kryžiaus kelio“ gobelenų ciklo. Salvinija Giedrimienė, 1996–1999 m.

Pilnai ir visiškai arba nieko

Ses. Viktorija PLEČKAITYTĖ MVS

Kiekvienas iš mūsų turi iš liuso noro, visiškai savęs išsižadėjęs, pilnai atsiduoti ir pasišvęsti Bažnyčiai. Tame matau branduolį ir esmę mūsų pašaukimo (*Užrašai*, 1910 10 15).

Ne, tai ne atsitiktinumas, ne žurnalo redaktoriaus ar maketuotojo sprendimas. Tai vienintelė eilutė visuose „Užrašuose“, pabraukta paties palaimintojo Jurgio Matulaičio.

Atsiduoti ir pasišvęsti! Iki galo! Visiškai! Šiandien mūsų aplinkoje, mūsų visuomenėje tai nėra sava, suprantama, patrauklu, populiaru. Greičiau jau esame linkę pabandyti, pasimatuoti, ar tiks, apsidrausti, pasilikti atviras duris, įsipareigoti laikinai. O to „pilnai“ ir „visiškai“ gerokai bijome. Visur. Visomis aplinkybėmis, visuose pasirinkimuose. Anksčiau lyg buvo kiek kitaip. Atrodo, prieš šimtą metų tos sąvokos buvo kiek labiau pažįstamos, ne tokios keistos ir neįprastos. Jau vien dėl to, kad santuoka, šeima daugumos patirtyje ir mintyse tikrai buvo viena ir neišardoma, visam gyvenimui. Ir vis dėlto žmogaus širdis buvo ir yra tokia pati. *Kada prisiėjo tvirtesniais apžadų ryšiais su Viešpačiu susirišti, ir mane baimė ėmė* (laiškas kun. J. Totoraičiui, 1909 10 3/15).

Bet yra tame pačiame laiške ir kitos eilutės.

Jau nuo seniai dangiškoji malonė mane skatino ir versti vertę, kad visa širdžia atsiduočiau Dievui, kad Dievą padaryčiau savo viso gyvenimo viduriu ir saule, apie kurią visos mano mintys, jausmai, geismai ir darbai suktųsi; jau nuo seniai Šventosios Dvasios balsas šaukia.

Ir dar: *Meilė stebuklus daro ir galia kaip mirtis. <...> Kas Dievo meilės stebuklus gali apsaugoti: viskas niekai vieni prieš Dievo meilę!*

Kažin, ar ne čia ir yra visa esmė. Pašaukimas. Tas užkalbinimas, kvietimas į gilių giliausią bičiulystę, susitikimą su Kitu, meilės sandorą. Tačiau yra viena būtina sąlyga, kad du asmenys (žmogus ir žmogus arba Dievas ir žmogus) galėtų tikrai susitikti meilėje. Tai – visiškai nusiginklavimas. Viena vertus, mes tą puikiai žinome ir suprantame. Atpažįstame tai kaip esminį troškimą, įrašytą savo pačių širdyse: norime būti visiškai priimti, be išlygų ir sąlygų, be ribų. Nenorime, kad mus pasimatuotų ir padėtų į ša-

lį arba pasinaudotų, kol nusišvęstų. Nenorime, kad mums sakytų: „Aš noriu tavęs šiandien, bet nežinau, ar norėsiu rytoj.“

Arba: „Man reikia šio to iš tavęs, bet man nereikia tavęs.“ O vis dėlto, kai patys stovime prieš kitą, laukiantį, trokštantį iš mūsų išgirsti tą „pilnai“ ir „visiškai“, – išsi-gastame. Gal dar ne dabar... Dar nesu tikra(s)... Gal geriau pirma pabandykime... Be įsipareigojimų... O kas, jei nepatiks, nesutaps... O kas, jei pasirodys per sunku, jei nusivilsiu... ir taip toliau. Kodėl taip? Pal. Jurgis, rašydamas Leonui Bistrui, niekaip negalėjusiam apsispręsti ir pasakyti „taip“ kunigystei, negailestingai apnuogina šios tikrovės šaknį.

Man rodos, kad Tamstos abejojimai iš to pareina, kad Tamsta dar per daug savimi gyveni, apie savo asmenį kaip apie kokią ašį sukinėjiesi. Norėtum palyginant į kokią banką įdėti save ir gyvenimą, kad Tamstos „aš“ kuo daugiau siai palūkanų atneštų, norėtum save užhipotekuoti gerai ir apsaugoti, kad Tamstos „aš“ nežlugtų, kad koks prietekis neišiktų (laiškas p. L. Bistrui, 1913 09 29).

Ašis. Esminis pasirinkimas: „į save“ arba „iš savęs“. Ir tik tada, kai pasirenkama „iš savęs“, įmanoma eiti kito link. Dar kartą reikia suklusti girdint tą patį žodį: „Pašaukimas“. Jėzus sakė: „Sek paskui mane...“ Ir apaštalai sekė. Išgirdo balsą, pakėlė akis, pamatė. Ir tuomet jau ėjo – žiūrėdami į Kitą. Kaip Petras ežero paviršiumi. Tik

Marijonų generolas, Friburas, 1911–1914 m.

tol, kol „iš savęs“, tik tol, kol visiškai „į kitą“, kol buvo įsispoksojęs į Jėzų. O kai tik „į save“ – gelbėkit, skęstu!

Galime sakyti – senamadiška, galime teisintis – niekas taip nesi-elgia. Galime. O vis dėlto širdies gelmėje kiekvienam aišku: ten, kur vyksta dviejų asmenų susitikimas meilėje, vidurio kelio paprasčiausiai nėra – „pilnai“ ir „visiškai“ arba nieko! Ar tik ne todėl tą vienintelį sakinį savo dienoraštyje pal. Jurgis pasibraukė? Jam buvo visiškai aišku: viskas arba nieko – čia vienuolinio (o ir bet kokio kito) pašaukimo esmė. Taip sprendė ir savo asmeninio pasirinkimo

GYVENIMO IR TIKĖJIMO INSTITUTAS kviečia

Seminaras apie psalmes
MELSTIS TIKINT, TIKĖTI MELDŽIANTIS
Kovo 7 d. 18–20.30 val. Kaune
(Pirmasis iš 4 susitikimų trečiadienio vakarais)

TEK rekolekcijos
SUSITIKIMAS SU KRISTUMI
Kovo 9–11 d. Šiluvoje

Gavėnios rekolekcijos
„KELKIS IR VALGYK“ (1 Kar 19, 5)
Kovo 23–25 d. Šiluvoje
Registracija iki kovo 17 d.

Informacija ir registracija:

Rotušės a. 7, LT-44280, Kaunas; tel./faks. (8 37) 322573; mob. 8 686 77824; el. paštas gti@lcn.lt

www.gtinstitutas.lt

Pal. Jurgio Matulaičio gyvenimas: SEMINARISTAS

klausimą: *Atsiminę šv. Evangelijos žodžius: jei grūdas įbertas į žemę neapmirs, pats sau vienas liekasi, neišduoda gyvatos; pasiryžau apmirti sau ir paskęsti, vildamasis, kad Kristuje atgimsiu* (laiškas kun. J. Totoraičiui, 1909 10 3/15).

Galų gale, juk Dievas pirmas save duoda būtent taip – „pilnai“ ir „visiškai“. *Dievas mums parodė savo meilę tuo, kad Kristus numirė už mus, kai tebebuvo nusidėjėliai* (Rom 5, 8).

Tik taip gali iš tiesų susitikti Dievas ir žmogus. Tik tokį dviejų asmenų susitikimą iš tiesų verta vadinti meile. Tik tada meilė gauna leidimą daryti stebuklus. Tada

gimsta nauja gyvybė, kažkas, ko nebuvo. Tada esame vaisingi. Tik visiškai atsidavę, pasišventę.

Ir tai nereiškia, kad tą minutę, kai pasakome „taip“, jau viskas yra atlikta, kad viskas jau paprasta ir lengva, kad nebereikia pastangų. Priešingai. Tai kelio pradžia. Tai pirma kibirkštis į troškimo ir ilgesio laužą:

O ir dabar, Brolau, gerai žinau, kad sunku nors kiek aukštyti palypėti tobulybės keliu; kai bematant, žiūri žmogus, jau ir vėl žemyn nukritęs. Bet <...> esu pasiryžęs varu ir drąsa įgriebti tą dangaus karalių, kad ir tūkstančius kartų žemyn tektų nukristi ir nupulti; bet vis kelsiuos, lipsiu aukštyti, o tikiuosi, kad Dievas padės ir įgysiu tą dangaus karalių. <...> Taigi ir Tu, Brolau, nenusimyk; <...> Dievą mylėti visada galėsi; <...> Mylėkime, Brolau, Dievą ir žmones, o Kristaus dvasia prives mus prie viso, kas bus reikalinga ir mūs išsiuobulimui, ir žmonių išganymui. Gal dėl menkos sveikatos alkinimo, badėjimo, nemigio nepanešime nė vienas iš mūs, bet, Brolau, Dievo ir artimo meilę panešime (laiškas kun. J. Totoraičiui, 1909).

„Pašaukimas“ visada reikš išdrįsti išgirsti. Taip, atsiliepti Šaukiančiam visada reikš atsiduoti, paskęsti, pasišvęsti – priklausyti kitam. Kitaip sakant – rizikuoti. Neturėti garantijų. Bet ar reikia garantijų vaikui, kuris patikliai puola į ištiestas tėvo rankas... Kad ir iš kaip aukštai... Jei tik tėvas sako: „Ateik, nebijok!“

Bučiuoju Tavo apvaizdos ranką, pilnai ir visiškai atsiduodu Tau, Viešpatie, mane vesti. Dangiskasis Tėve, daryk su manim kaip tinkamas. –

Stebėtinu keliu patinka Tau, Viešpatie, mane vesti. Bet kas Tavo kelius ir sumanymus atspės. Štai aš, Tavo tarnas: siųsk mane, kur nori. Kaip kūdikis puolu Tavo prieglobstin: nešk mane (Užrašai, 1911 01 13).

Iš pal. Jurgio laiško Leonui Bistrui*

1913 m. rugsėjo 29 d. rašytame laiške palaimintasis Jurgis Matulaitis aiškina, kokia yra pašaukimo esmė.

Man rodos, kad Tamstos abejojimai iš to pareina, kad Tamsta dar per daug savimi gyveni, apie savo asmenį kaip apie kokią ašį sukinėjiesi. Norėtum palyginti j kokią banką įdėti save ir gyvenimą, kad Tamstos „aš“ kuo daugiausiai palūkanų atneštų, norėtum save užhipotekuoti gerai ir apsaugoti, kad Tamstos „aš“ nežlugtų, kad koks prietakis neištiktų. Tai ir su turtais ne visuomet pavyksta net ir atsargiausiam. Nereikia bijotis rizikuoti Dievo garbei. Kristus aiškiai sako: „jei kviečių grūdas nekris į žemę ir neapmirs, jis pasiliks vienas“ (Jn 12, 24). Tik tada grūdas naują gyvybę iš savęs ir vaisių atneša, kuomet kritęs į žemę numiršta sau ir supūsta. Nenorėk Tamsta save per daug apsaugoti ir nesibijok Dievuje paskęsti ir dėl Dievo sau numirti, o tuomet likęs kunigu daug vaisių atneši. Klausi Tamsta, kur daugiau gero galėtum visuomenei padaryti. Sunku atspėti. Mano nuomone negali nieko kilnesnio ir geresnio duoti savo visuomenei, kaip suteikiant jai Kristaus mokslą ir mokinant ją krikščioniškų dorybių. „Jūs pirmiausia ieškokite Dievo karalystės <...>, o visa tai bus jums pridėta“ (Mt 6, 33). Ir žmogaus įtaka į kitus ir jo darbo vaisingumas paprastai priklauso prie tų dalykų, kuriuos sunku svarstyklėmis atsverti arba mastu išmatuoti. Ir čia nereiškia žiūrėti į tai, kas blizga, ką žmonės aukštai stato. Iš tikrųjų, tas daug daro, kas Dievo valią vykdo. Ne kartą kunigas, atversdamas tik vieną sielą, gali kur kas daugiau patarnauti visuomenei, negu kad ir kažin kiek draugijų įsteigdamas arba vartotojų krautuvį, nors, žinoma, ir šie pastarieji yra naudingi dalykai ir geri, ir jų nereiškia niekinti. Bet aš čia noriu nurodyti, kad įtakos dalykas sunku nuspręsti, yra tai nepasveriamą; amžinumoje tai išsiaiškina. <...>

Reikia žinoti, kad pašaukimo dalykuose, išskyrus labai retus, nepaprastus, o net stebuklingus atsitikimus, mes negalime turėti nei fizinės, nei metafizinės tikrybės, o tik moralę, tai yra, kad žmogus pats turi, Dievo malonei padedant, skirtis sau luomą, rinktis gyvenimo kelią. Ateities negalima atspėti, sunku pasakyti, kas bus; užtai žmogui ir tenka ne kartą dvejoti, o net reikia išdrįsti ir rizikuoti; pats žmogus laisvu noru turi persiversti į vieną arba antrą pusę. Teologai ramina tokius abejojančius: pasirink, ką nori ir netruks Dievo malonės. Reikia tik geros, grynios intencijos pasirenkant sau luomą, o Dievas paskui suteikia savo malonių, juo labiau, jei žmogus sau renka sielą tobulęsi luomą, tokį kelią, kuriuo einant paprastai esti lengviau savo sielą išganyti; Dievas tada laimina gerus žmogaus norus ir pastangas.

* Leonas Bistras (1890–1971) 1911–1914 metais studijavo mediciną Ženevoje ir Tartu bei filosofiją Fribūre, kur vėliau apgynė daktaro darbą. 1911 metų pabaigoje įstojo į Kunigų Marijonų vienuolijos noviciatą Fribūre, bet jo nebaigė. Nepriklausomoje Lietuvoje ėjo vyriausybės premjero (1925 11 25–1926 06 15) bei užsienio reikalų ministro pareigas. Po 1926 metų gruodžio perversmo (1926 12 19–1929 05 03) ir 1939 m. buvo švietimo ministru.

Gyvenimo pašventinimas

Šventasis Raštas šeimoms

Todėl, ateidamas į pasaulį, jis byloja: „Aukų ir atnašų tu nebenori, bet paruošei man kūną. Tau nepatiko deginamosios atnašos ir aukos už nuodėmes. Tuomet aš tariu: štai ateinu, kaip knygos rietime apie mane parašyta, vykdyti tavo, o Dieve, valios! Anksčiau pasakęs: Aukų ir atnašų, deginamųjų ir permaldavimo aukų tu nebenori, nemėgsti, – o jos atnašaujamos pagal Įstatymą, – jis paskui paskelbė: Štai ateinu vykdyti tavo valios. Jis panaikina viena ir nustato kita. Dėlei tos valios esame Jėzaus Kristaus kūno atnašavimu vieną kartą pašventinti visiems laikams“ (Žyd 10, 5–10).

Iš žodžių, kurie nusako kokią nors žmogaus atliekamą užduotį ieškant ar siekiant tikslo, žodis „pasišventimas“ išsiskiria ypatingesne, gilesne prasme, nes yra tos pačios šaknies, kaip ir žodis „šventumas“. Juk nesusipratimas būtų sakyti, jog *pasišventė* ką nors sugadinti ar nuskriausti. Taip pat šį žodį per menka būtų vartoti sakant, jog *pasišventė* sveikiau gyventi ar geriau sukratyti maistą. Nusakyti tam, kas sutelpa prigimtyje, gamtoje, kas nepranoksta žmogiškumo, pakanka daugybės žodžių, kurie vartojami visai neatsižvelgiant į esminę Dievo savybę – šventumą. Tačiau lygiai taip, kaip nusikalstama minint Dievo vardą be reikalo, žodis „šventumas“ bei jo dariniai būna vartojami gan paviršutiniškai ar net šventvagiškai.

Jei žmogiškojo šventumo sąvoka teisingai suprantama kaip santykis su Dievu, panašėjimas į jį, tai ir žodis „pasišventimas“ įgyja su Dievu, jo valia, užduotimi, garbe susijusią prasmę, vertę, raišką. Vien šventumo sąvoką gerai suprasti būtų per maža, nes pasišventimas jau reiškia apsisprendimą ir veiksmą. Giliausia šio žodžio prasme – kuo labiau pasišvenčiame, tuo labiau atitenkame Dievui.

Praeitą rudenį viešėdamas Vokietijoje, popiežius Benediktas XVI vienoje savo homilijų sakė: „Šio sekmadienio Evangelija kalba apie du sūnus, tačiau tolesniame plane stovi ir trečiasis sūnus. Vienas sūnus sako „taip“, bet nedaro to, kas liepta. Kitas sūnus sako „ne“, bet vėliau paklauso. Trečiasis sūnus sako „taip“ ir paklūsta tėvo valiai. Šis trečiasis sūnus – tai Viengimis Tėvo Sūnus Jėzus Kristus, dėl kurio mes čia šiandien susirinkome. Siunčiamas į pasaulį, Jėzus tarė: *štai ateinu <...> vykdyti tavo, o Dieve, valios!* (Žyd 10, 7). Jis ne tik tarė, bet ir padarė.“

Palaimintasis Jurgis Matulaitis, savuoju pasišventimu ir tar-

nyste sekęs Kristų, Dievo valią nusako šiais žodžiais: „Klausiate, kame *Voluntas Dei*? Dievas tiesiog pats per save, kaip Jūs patys gerai žinote, labai retai kam apreiškia savo šventą valią, tai yra stebuklingi atsitikimai. Paprastai gi Dievas mus traukia prie savęs ir veda į tą arba kitą gyvenimo kelią per

šventus norus, geismus, troškimus, palinkimus, ilgesius ir t. t., kuriuos jis sukelia ir sužadina mūsų širdyje. Patsai gi jau žmogus, visu savo gyvenimo protu, tikėjimo malonės apšviestu, apėmęs ir apsvarstęs, atsižiūrėdamas visame kame į didesnę Dievo garbę, tai yra iš vienos pusės – į savo sielos išstobulinimą ir išganyimą, o iš antros pusės – į kitų žmonių išganyimą ir didesnę naudą, į Bažnyčios reikalus ir naudą, turi nuspręsti, į kurią pusę jam geriausiai palinkti, į kokią kelią įstoti. Patsai žmogus čia turi tarti paskutinį žodį ir paskutinį žingsnį žengti“ (iš pal. J. Matulaičio laiško kun. N. N., 1910 10 22).

Kuo grynesne, Dievo valią ir artimo meilę labiau atitinkančia intencija veikiame, kuo mielesnę Dievui užduotį renkamės, tuo didesnio pasišventimo jai atlikti reikia. Pirmiausia siekiame jo valią atpažinti, suvokdami ir palenkdami jai savo pašaukimą kaip iš Dievo gautą jo valios nurodymą.

Dievas kiekvieną žmogų pašaukia būti asmeniu, vyru ar moterimi, ir, mūsų neatsiklausęs, suteikia charakterio savybių, laiko ir ypatingų dvasinių dovanų – charizmų, – kaip pagalbą pašaukimui tesėti. Kai kurioms užduotims atlikti prireikia net viso asmens gyvenimo PAŠVENTINIMO santuokos priesaika, vienuoliniams

Tik pripažindami, jog dieviškuoju pašaukimu gauname savojo asmens pradžią, galime suprasti ir kiekvieno žmogaus pašaukimo tikslą, kuriam verta pašvęsti visą gyvenimą, – šventumui, kol tapsime šventi, kaip mus pašaukęs Dievas yra šventas. Taip mes iš klaidų ir nuodėmės šešėlių karalystės vėl esame sugrąžinami Kūrėjui ir tampame jo džiaugsmo paveldėtojai.

Kun. Kęstutis K. BRILIUS MIC

Žmonių žvejai

Pirmųjų mokinių ir Bažnyčios pašaukimo slėpinys

Kun. Danielius DIKEVIČIUS

Evangelijos pagal Morkų pirmojo sk. 16–20 eilutės – vienas svarbiausių Naujojo Testamento tekstų. Jis pasakoja tikrus įvykius, bet vis dėlto nėra nei tikslų jų kronika, nei vaizdo reportažas. Tai yra teologinė Jėzaus mokinių – Simono, Andriejaus, Jokūbo ir Jono – pašaukimo interpretacija. Ką tai reiškia? Kad tekste nėra nė vieno atsitiktinio, nereikalingo žodžio. Kiekviena sąvoka gerai apmąstyta ir perteikia ne tik istorinį faktą, bet ir turi gilią teologinę, ypač ekleziologijos srities, mintį.

Eidamas... Jėzus pamatė... Jėzus tarė... pasišaukė... Pašaukimas yra malonė. Visa iniciatyva kyla iš Jėzaus. Tai jis eina, mato, kalba ir šaukia, t. y. atlieka tokius veiksmus, be kurių nebūtų buvę apaštalų ir apskritai naujų narių Bažnyčioje.

Simoną... Andriejų... Jokūbą... Joną... Kodėl keturi? Mokinių gi buvo kur kas daugiau: dvylika, septyniasdešimt du... Labai paprasta: pirma, iš praktiškumo – juk neįmanoma aprašyti visų mokinių pašaukimo; taip, bet ne tik! Ketvertas turi daug gilesnę prasmę. Šis skaičius simbolizuoja keturias pasaulio šalis ir perteikia visumos mintį, todėl keturių mokinių pašaukimas atspindi Jėzaus norą pasiekti visus žmones. Tai matome ir iš pirmųjų mokinių vardų: trys jų hebrajiški ir vienas graikiškas. Kitaip tariant, Jėzaus/Bažnyčios misija yra skirta visiems: žydams ir pagonims, o ypač – nusidėjėliams! O kaip šitai žinome? Tai apreiškia Jokūbo vardas, kuris Biblijoje įgavo sukčiaus reikšmę (žr. Pr 25, 26; 27, 36).

Simono broli... ir jo brolių Joną... Tai taip pat gili simbolika. Pirmiausia ji sako, kad Bažnyčia pašaukta visus žmones suvienyti į vieną didžiulę šeimą. Bet ne tik. Čia taip pat yra duodamas labai svarbus patarimas pačiai Bažnyčiai. Ji patrauks žmones į Dievo karalystę tik tada, jeigu pati gyvens pagal savo skelbiamus principus.

Buvo mat žvejai... Aš padarysiu jus žmonių žvejais... Jėzus pašaukia žvejus tapti žmonių žvejais. Aišku, tai visai kas kita. Viena yra žuvis žvejoti Galilėjos ežere, o kita – žmones plačiame pasaulio vandenyne. Bet vis dėlto esti ir panašumų, kaip antai: pasiaukojimas, drąsa, įvairūs pavojai... O tai ir yra svarbiausia. Taigi, galima būtų sakyti, kad Jėzus, viena vertus, prisitaikė prie natūralių Simono, Andriejaus, Jokūbo ir Jono pomėgių/poreikių, bet, kita vertus, pakėlė juos į visiškai kitokį lygį. Panašių situacijų būta ir Senajame Testamente. Jau senokai keliaujantis Abraomas (Pr 11, 31–32) pašaukiamas iškelti (Pr 12, 1–4), o mėginantis padėti tik kai kuriems savo tautiečiams Mozė (Iš 2, 11–22) – pakviečiamas iš Egipto nelaisvės vaduoti netgi visos Izraelio tautos. O ką

tai reiškia Bažnyčiai? Jai tai skamba kaip priminimas: taip, malonė grindžiama prigimtimi, tačiau vis dėlto nedera „apleisti Dievo žodį ir tarnauti prie stalų“ (Apd 6, 2). Kitaip tariant, Bažnyčia turėtų suderinti natūralią ir antgamtinę

savo veikimo plotmes – vienos neapleisti kitos sąskaita.

Metančius tinklą į ežerą... valtyje betaisančius tinklus... Jeigu Mk 1, 16–20 būtų vien tik istorinis tekstas, šie du posakiai „mesti tinklą“ ir „taisyti tinklą“ sukeltų nemažų egzegzetinių problemų. Kodėl? Vėgi, labai paprasta: kadangi tai du skirtingi darbai, kuriuos Jėzaus laikais Galilėjos žvejai atlikdavo tik griežtai tam skirtu dienos metu; skaitant minėtą pasakojimą susidaro įspūdis, kad pirmos ir antros poros brolių pašaukimas įvyko daug maž tuo pačiu paros metu: „Paėjėjęs truputį toliau...“ (Mk 1, 19). Ir, ačiū Dievui, šis Evangelijos pagal Morkų

Petro ir Andriejaus pašaukimas.
Duccio di Buoninsegna, Italija, 1308–1311 m.

tekstas nėra vien tik paprastas pasakojimas. Jau pradedant nuo ankstyvųjų Bažnyčios Tėvų, šituose veiksmuose buvo įžvelgti du skirtingi Bažnyčios veikimo būdai: *kerigma* (skelbimas, „tinklų metimas“) ir *didachė* (mokymas, „tinklų taisymas“). Pirmuoju žmonės tikrąja šio žodžio prasme yra žvejojami, o antruoju – sužvejoti yra toliau lavinami, „kad Dievo žmogus taptų tobulas, pasirengęs kiekvienam geram darbui“ (2 Tim 3, 17).

Pašaukimas ir kiti pašaukimai

Antanas GAILIUS

Pradėjęs mąstyti apie tai, kaip mes šiandien suprantame žodį „pašaukimas“, buvau bemaž tikras, kad šio žodžio mūsų viešojoje erdvėje nebėra. Žinoma, jis tebegyvuoja Bažnyčioje – bet ir tai, ko gera, vien specifine kunigiškojo ar vienuolinio gyvenimo pašaukimo prasme. Na, gal dar kaip „šeiminio gyvenimo pašaukimas“, nors šiuo atveju veikiausiai kalbame vien apie kunigo ar vienuolio/vienuolės priešingybę.

Bet netikėtai vienoje televizijos pasišnekėjimų laidoje motinystės klausimais išgirdau moterį sakant, kad ji bent kol kas nejaučianti pašaukimo motinystei. Net nustebau, bet greit galėjau nusiraminti: toji moteris buvo ne lietuvė, o lenkė, taigi nusprendžiau, kad ji taip pasakė, išsiversdama šį žodį iš savo gimtosios kalbos.

Nebūčiau literatas ir vertėjas, jei šia proga nebūčiau pasižiūrėjęs ir į didįjį Lietuvių kalbos žodyną. Ir ten supratau, kad žodžio „pašaukimas“ ta prasme, apie kurią, regis, pirmiausia turėtume kalbėti, mūsų kalboje turbūt iš tikrųjų nėra. Mat esu įsitikinęs, kad, tardami šį žodį, vis tiek pirmiausia pagalvojame ne apie pašaukimą pusryčių ar į kariuomenę, bet tą mūsų esybės esmę, kad esame ne šiaip atsiradę, bet būtent pašaukti į pasaulį atlikti tam tikros misijos.

Radau žodyne visokių, kartais net linksmy, šio žodžio aiškinimų. Sakysim, tokį pavyzdį: „Turėjo anys sūnų, pašaukimas jo buvo Čiužiukėlis.“ O jei kalbėsime apie rimtesnius dalykus, tai žodis „pašaukimas“, pasak LKŽ, reiškia: „polinkis, patraukimas į kokį darbą, profesiją“. Čia irgi rasiame pavyzdžių: „Žmogaus pašaukimas yra jo prigimties palinkimas į tam tikrus uždavinius.“ Taip, beje, suprantamas ir kunigystės pašaukimas, o pavyzdys, čia, be to, dar ir ironiškas, „su kabutėmis“, iš Vinco Kudirkos: „Laikė klieriką kelis metus, nežinodami, ar jis turi 'pašaukimą'.“ Žodinas sako, kad pašaukimas gali reikšti ir „simpatijos jausmą, patraukimą“: „Ji nieko merga, bet kad nėra pašaukimo.“ Pagaliau, lietuvių kalboje pašaukimas gali reikšti ir „luomą“: „Visokio pašaukimo žmonėms išguldinėjo evangelijas vėl lietuviškai.“ Šis pavyzdys ne iš bet kur, o iš vyskupo Motiejaus Valančiaus raštų. Tiesa, turiu būti

sąžiningas. LKŽ viename pavyzdyje vis dėlto mini ir tą žodžio „pašaukimas“ prasmę, apie kurią derėtų kalbėti „Artumoje“. Kalbant apie pašaukimą į karą ar kariuomenę, yra ir toks sakinyš iš šaltinių: „Ne patis save padarė sakytoju žodžio Dievo, bet laukė pašaukimo Dievo.“

Tiek daug apie žodyną kalbu todėl, kad jame, ko gera, atsispindi tikroji padėtis ir mūsų tikrasis požiūris į tai, ką vadiname pašaukimu. Ne žodinas ir ne jo sudarytojai kalti, kad pašaukimas šiandien suprantamas kaip polinkis, pomėgis ar simpatija. Dar dažniau pašaukimas šiandien verčiamas tiesiog kaip „savęs realizacija“. Sakau: „verčiamas“, galėčiau sakyti: „interpretuojamas“. Juk šiaip šio žodžio kilmė yra neabejotinai krikščioniška, jis atėjęs tiesiai iš Šventojo Rašto. Tai Senajame Testamente Dievas retsykais vis pašaukia kurį nors veikėją – pašaukia tiesiogiai, vardu. Naujajame Testamente Jėzus pašaukia mokinius. Jei manome, kad Šventasis Raštas paliktas mums mokytis, turėtume suprasti, kad ir kiekvienas iš mūsų esame tiesiogiai pašauktas.

Žinoma, esame skirtingi ir kiekvienas turime savą ir savitą pašaukimą. O tas vienas ir mums visiems bendras pašaukimas yra gyventi ir, kaip mokėmės iš katekizmo, „vykdyti Dievo valią“. Štai dėl tos valios, kaip man regisi, ir kyla didžioji įtampa. Antanas Paškus savo knygoje apie sąžinę cituoja belgų teologą Louisą Mondeną SJ, kuris, kalbėdamas apie tikėjimo brandą, skiria tris jos pakopas. Pirmoji, pati vaikiškiausioji, būtų tada, kai mes, anot psichoanalitiko Theodoro Reiko, užuot sakę „teesie Tavo valia“, sakome „teesie mano valia“. Antroji, jau truputėlį brandesnė, galėtume sakyti, paaugliška: „su Dievo pagalba teesie mano valia.“ Ir tik paskutinioji, tikros brandos pakopa būtų ta, kurią teigiamė, kalbėdami „Tėve mūsų“: „teesie Tavo valia“.

Gal dėl to, kad visas mūsų gyvenimas yra didžiulė įtampa tarp pašaukėjo ir pašauktojo valios, mes ir linkę, viską supaprastindami, kalbėti nebe apie pašaukimą, bet apie pomėgius, polinkius ar simpatijas? Tačiau, kita vertus, ar daug esama mūsų, kurie iš tikrųjų – ne vien žodžiais, bet ir visu gyvenimu – įstengia savo pašaukimą priimti? ■

Būti... ž m o g u m i

Antanas SAULAITIS SJ

plomatės, ar net motinos. Įspūdingiausia, kad visose aplinkybėse ji mandagi ir tauri.

* * *

Nedaug kas mėgsta dažnai pas stomatologus lankytis ir tik laukti, kol pradės dantis gręžti. Tačiau kai kada tokios valandėlės pranoksta grąžto virpesį ir kiek nemielą garsą. Miklūs profesionalo pirštai tobulai atlieka dantų gydytojo darbą, o pats bendravimas susitikus, atvira burna dirbant ir keli žodeliai atsiveikinant atstoja adartą skausmui malšinti. Atrodytų, kad pilni namai vaikų ir darbas užimtų visą šio vyriškio dėmesį ir laiką. Pasirodo, sukūrė ir pastatė kryžių jaunimo stovyklavietėje, savo namus ir šeimos vasarnamį po truputį dailina lietuviškais puošmenimis, išmoningai augalus bei gėles prižiūri. Po profesinio darbo dešimtmečių pjaustinėja ir dailina mažus kryželius, puošnias seges ar sąsagas, pataiso žiedą ar įrankėlį. Tos pačios rankos kūrybingai ir rūpestingai tarnauja. Per kelerius metus prie visuomeninio pastato išaugo nedidelis jo darbo kryžių kalnelis su įvairiausiais augalais, gėlėmis, medeliais, laipteliais, užrašais. Ir, be viso to, sąžiningai atlieka devynių anūkių senelio pareigas. Koks yra pensininko pašaukimas?

* * *

Tam tikras raktas pašaukimo „spynai“ atrakinti – vaikelio klausimas vaikų žurnalui „Bitutė“: „Kodėl Dievo meilę visiems žmonėms išpažįstantys krikščionys būna nedraugiški ir šiurkštūs?“ Klausimą apskę, galime pažvelgti į bažnyčioje susirinkusiuosius. Bendruomenėje visų amatų bei profesijų žmonės – žemdirbiai, raštininkai, auklėtojos, gydytojai, teisininkai, siuvėjos, pardavėjai, technikai... Jauni, subrendę, pagyvenę. Koks gi galėtų būti šių visų pakrikštytųjų bendras pašaukimas?

Gavėnia – kaip tik metas rengtis Velyknaktyje, per Velykas atnaujinti Krikšto įsipareigojimą ir viltį. ■

Stovyklautojų dienos pilnos nuotykių, didelių ir mažų, mielių ir nelengvų. Labai smagius, įdomius dieną, vakarą ir kitą rytą praleidome su eigučiu prie tvenkinuko, tinklo paukščiams sugauti, spąstų mažiesiems miško žinduoliams. Niekam tikęs tvenkinys, pasirodo, yra pilnas gyvybės, gyvūnų, atlieka svarbų vaidmenį aukštumos pamuškeje. Maži ir didesni išmokome žieduoti paukštelius, stengdamiesi maloniais žodžiais juos raminti. Saulėtą dieną buvo laiko susipažinti su valgomaisiais augalais, vaistažolėmis, miško įdomybėmis, ekologijos bei gamtos apsaugos dėsniais. Anksti rytą apžiūrėjome spąstus, paglostydami voveres, žiurkes, smulkius graužikus, kuo greičiau paleisdami juos laisvėn. Negalėjau atsistebėti jaunu eigučiu, prisimindamas jį, mažą skautuką, stovyklose renkantį vabalus, kirmėles, driežus, ir džiaugdamasis jo noru bei sugebėjimu perduoti jaunesnėms kartoms žinias ir meilę gamtai. Galima tvirtinti, kad eigučys nuo vaikystės turėjo bent du pašaukimus – gamtininko ir auklėtojo. Gal net trečią pašaukimą įgyvendino – malonaus, linksmo žmogaus, kuriam Dievo sukurtoji gamta – tikri namai.

* * *

Moteris baigė medicinos sesers mokslus. Po daugelio metų vyrui mirus, perėmė atsakingas pareigas daug bendrauti su draugijomis, pareigūnais, visuomene. Pati tvarkė raštinę, talkos paprašydama tik didesniems darbams – pavyzdžiui, gausių laiškų siuntoms ar renginių ruošai. Kartą sėdime prie jos rašomojo stalo ir kalbamės apie visokius reikalus. Suskamba telefonas, tikriausiai dėl jos tiesioginių pareigų. Mandačiai atsiliepusi, po akimirkos sako: „Labai maloni diena, čia turiu brangų svečią.“ Skambinęs žmogus suprato, žadėdamas vėliau paskambinti. Praėjus daugeliui metų, moteris gyveno senelių globos namuose. Sunkiai paėję, kiek sulinkusi, rankos ruplėtos. Su džiaugsmu priima lankytoją, bematant maloniai klausia apie jo darbą, užsiėmimus, planus. Amžiaus ir ligų varginama, pokalbyje nemini negalės, vaistų, operacijų, maitinimo ar priežiūros prieglaudoje, gyvenimo sąlygų, vientvės. Manytum, Dievulis ją apglėbęs laiko šiltai ir saugiai. Jeigu klaustum, koks jos pašaukimas, negalėčiau sakyti: medicinos sesers ar di-

Romualdo Krikščionio nuotrauka

Antanas Gailius
PRO MANSARDOS LANGĄ. Žvilgsniai į mūsų gyvenimą

Tai kitokios kalbėsenos tekstai. Ne rėksmingi, ne apsimestiniai dramatiški, o mąslūs, tarpais kiek melancholiški ir visada persunkti gyvenimo patirtyje subrendusios vilties. Žmonių veidai, politikos ir kultūros reikalai, netektys ir atradimai – viskas susilieja į vientisą paveikslą, naujo tūkstantmečio pirmo dešimtmečio vaizdą, regimą Antano Gailiaus – poeto, vertėjo, Nacionalinės kultūros ir meno premijos laureato, visuomenininko akimis.

aidai

Ne kunigauti, o tarnauti

Tomas VILUCKAS

Kauno arkivyskupo metropolito Sigito Tamkevičiaus sprendimas savo diacezijoje pradėti nuolatinį diakonatą tapo žingsniu, atveriančiu dar platesnes galimybes jungtis į Bažnyčios tarnystę šeimoms ir pasauliečiams. Juk graikiško žodžio „diakonia“ reikšmė nurodo, kad diakonas yra pašauktas tarnauti. Kokia šios tarnystės prasmė ir jos raidos perspektyvos mūsų bažnytiniame kontekste?

Atkurta tarnystė

Diakonai Bažnyčioje nuo jos aušros turėjo aiškiai apibrėžtą savo tarnystę ir vaidmenį liturgijoje. Apie juos rašoma jau Naujajame Testamente, paminint 29 kartus. *Apaštalų darbų knygos* 6 skyriuje 1–6 eilutėse pasakojama, kaip apaštalams kilo mintis steigti šią tarnystę. Beje, iš Naujojo Testamento žinome, kad būta ir moterų diakonų.

Verta pastebėti, kad pati diakonato institucija Vakaru Bažnyčioje klestėjo tik iki V amžiaus, kol pamažu ėmė nykti. Nors diakonatas yra pirmas Šventimų sakramento laipsnis, tačiau ilgainiui (ypač Katalikų Bažnyčioje) įsigalėjo požiūris, kad diakonatas yra tik tarpinis etapas kelyje į kunigystės šventimus. Šią problemą suprato ir Tridento Susirinkimo (1545 m.) tėvai, kurie buvo nutarę „atkurti nuolatinį diakonatą tokį, koks jis buvo anksčiau pagal jam būdingą prigimtį, būtent kaip pirmąją Bažnyčios tarnybą“.

Tačiau šis nurodymas taip ir nebuvo įgyvendintas, kol Vatikano II Susirinkimas atkūrė nuolatinių diakonų tarnystę katalikybėje. Apie šio žingsnio reikšmę *Katalikų Bažnyčios katekizmas* sako: „Vatikano II Susirinkimo Lotynų Bažnyčia sugrąžino diakonatą kaip „tikrą ir nuolatinį hierarchijos laipsnį“; Rytų Bažnyčios jį išlaikė visais laikais. Šis nuolatinis diakonatas, kuris gali būti suteiktas ir vedusiems vyrams, labai praturtina Bažnyčios misiją. Iš tiesų yra tikslinga ir naudinga, kad vyrai, kurie Bažnyčioje atlieka tikrai diakonišką tarnybą tiek liturginiame ir pastoraciniame gyvenime, tiek socialinėje ir karitatyvinėje veikloje, būtų „sustiprinti ir glaudžiau susieti su altoriumi iš apaštalų paveldėtuju rankų uždėjimu, idant, gavę sakramentinę diakonato malonę, jie sėkmingiau atliktų savo tarnybą“ (*KBK, 1571*).

Lieka pridurti, kad, pagal Bažnyčios mokymą, „diakonams privalu, be kitų pareigų, patarnauti vyskupui ir kunigams švenčiant dieviškuosius slėpinius, ypač Eucharistiją, dalyti Eucharistiją, asistuoti santuokai ir ją laiminti, skelbti Evangeliją ir sakyti pamokslus, vadovauti

laidotuvių apeigoms ir imtis įvairių gailestingumo darbų“ (*KBK, 1570*). Kaip matome, diakonai užima ženklią vietą Bažnyčios misijoje.

Neatstovauja Kristaus asmeniui

Kunigystės pilnatvę esanti vyskupo tarnystė Bažnyčios gyvenime tarytum įsišakoja dviem kryptimis. Juk vyskupui tvarkytis Bažnyčioje padeda: kunigai, kurie jam atstovauja bendruomenėje atlikdami sakramentinę tarnystę (ypač švęsdami Eucharistiją) ir priimdami pagrindinę atsakomybę valdymo reikaluose; bei diakonai, padedantys vyskupui įgyvendinti artimo meilę, skelbti Dievo žodį ir patarnauti liturgijoje. Tokia vizija, kuri Bažnyčiai yra būdinga nuo pat jos ištakų, diakonatą suvokia kaip atskirą instituciją ir specifinį pašaukimą.

2009 m. gruodžio 15 d. popiežius Benediktas XVI paskelbė *Motu proprio*¹ *Omnium in mentem*, kuriuo iš dalies pakeitė kelis diakonatui skirtus bažnytinės teisės kanonus. Jais buvo patikslinti skirtumai tarp diakonato ir kunigystės bei vyskupystės. Pataisyti kanonai apibrėžia, kad tik vyskupas ir kunigas sakramentiškai veikia *in persona Christi*, o diakonatas yra su šventimais susijusi tarnyba Dievo tautai liturgija, Dievo žodžiu ir artimo meile.

Lotyniškas posakis *in persona Christi* reiškia „Kristaus asmenyje“, o tai yra daugiau, nei veikti „Kristaus vardu“ ar „vietoj Kristaus“. Veikti *in persona Christi* – tai ypatingu būdu sakramentiškai susitapatinti su vieninteliu Kunigu – Jėzumi. Ten pat popiežius patikslino, kad tai nesumenkina diakonų tarnystės. Kaip tvirtina teologijos mokslų profesorė Phyllis Zagano (JAV), „diakonai yra šventinamas tam, kad tarnautų Dievo tautai, o ne atstovautų Kristaus asmeniui. Todėl tarnaujantis diakonas nebegali būti painiojamas su vyskupu ir kunigu, kurie veikia kaip ypatingi Kristaus atvaizdai“.

Tokia perspektyva leidžia diakono asmenį suvokti kaip tiltą tarp tarnybinės kunigystės ir pasauliečių. Klaidingai įsivaizduojame, jei manome, kad diakonas yra „puskunigis“. Tuo tarpu Bažnyčios mintimi diakonams rankos uždedamos „ne kunigauti, o tarnauti“ (*Didaskalija*²). Pažiūrėję atidžiau, pamatytume, kad diakonas atlieka tik tai, ką tam tikromis sąlygomis ir aplinkybėmis gali daryti ir pasauliečiai. Diakonai savo veiksmams atlikti gauna daugiau galimybių

teikiantį Bažnyčios siuntimą, kurio neturi neįšventintas pasaulietis. Tad diakonatas yra pasauliečiams rezervuota tarnystė. Tai liudija ir faktas, kad po šventimų diakonas išlaiko pasaulietišką gyvenimą ir profesinį užimtumą.

Kur diakonų vieta?

Kokių naujų vėjų atneš ši tarnystė Lietuvos Bažnyčioje? Akivaizdu, kad visiems norėtųsi, jog į ją ateitų kuo daugiau charizmatiškų asmenybių tikraja šio žodžio prasme. Čia nepakeičiamas būtų bendruomenės vaidmuo: bendruomenė į šią tarnystę turėtų rekomenduoti narius iš savo gretų, drauge patvirtinti, jog ji reikalinga, juolab kad nuolatiniai diakonai nėra kilnojami iš vienos parapijos į kitą ir yra glaudžiau susieti su konkrečia bendruomene.

Tačiau bendruomeniškumas, mano galva, mūsų bažnytiniame gyvenime yra apverktinos būklės. Todėl manau, jog tikras bendruomenės dar reikia kurti, tad galvoti, kad jos (su kai kuriais išimtimis) yra pajėgios deleguoti asmenis į diakonus, būtų naivu.

Tad vėl, kaip ir kunigystėje, lieka asmeninis apsisprendimas. Čia galima tikėtis visokių dalykų, kaip antai: „nenuisėkusių“ klierikų, saviraiškos ištroškusį ekscentriką, su Biblija kitiems per galvas trankančių fundamentalistų. Toks „kontingentas“ nenuodžiugintų nei parapijų, nei vyskupų, nei visuomenės.

Kol kas vienintelis saugiklis – kad diakonams nėra pažadėtas lengvas gyvenimas. Štai *Kanonų teisės kodeksas* teigia: „Vedę diakonai, visiškai pasišventę bažnytinei tarnystei, turi gauti atlyginimą, kurio pakaktų jų pačių ir šeimos išlaikymui; o tie, kurie gauna atlyginimą už vykdomą ar vykdytą profesinę veiklą, pasirūpina savo ir šeimos poreikiais iš šių pajamų“ (281 kan., § 3). Arkivyskupas S. Tamkevičius žiniasklaidai yra sakęs, kad Lietuvoje bus taikoma pastaroji nuostata, kai diakonai savo šeimas išlaiko iš profesinės veiklos. Todėl lengvo gyvenimo ieškotojams nebus čia ką veikti, nes diakonų tarnystei reikės nemenko atsidavimo.

Vis dėlto finansinių klausimų tebėra. Kaip žinome, Lietuvoje kunigai negauna fiksuoto atlyginimo, gyvena iš aukų,

Diakonai yra šventinami tam, kad tarnautų Dievo tautai, o ne atstovautų Kristaus asmeniui.

kurios duodamos už liturginius patarnavimus. Jei parapijoje atsirastų diakonas, už jo atliktus liturginius patarnavimus (krikštai, santuokos, laidotuvės) aukos atitektų jam. Savaimė suprantama, kad parapijose, kur tokie patarnavimai teikiama retai, diakonų tarnystė būtų paprasčiausiai nereikalinga. Be to, kol kas Lietuvoje nestinga ir kunigų, nėra taip, kad jie neaprėptų liturginių patarnavimų poreikių.

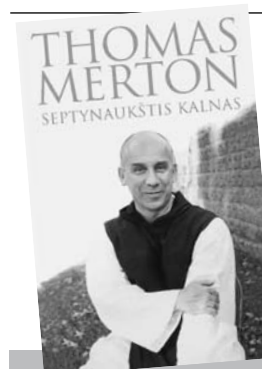
Tikrovėje diakonų tarnystė būtų naudinga didelėse parapijose, kur kunigai yra pervargę nuo laidotuvių, neturi užtekintai laiko įvairių būrelių, grupelių sielovadai.

Taip pat mažėjantis pašaukimų į kunigystę skaičius išryškintų diakonato svarbą mažesnėse parapijose, kai nuolat juse išlaikyti kunigą būtų prabanga.

Tačiau ideali diakonystės erdvė būtų šeimų sielovada. Joje savo konkretų vaidmenį galėtų surasti ir diakonų žmonos. Diakoniškosios šeimos užduotis būtų parengti sužadėtinius santuokai, o diakono – paskui juos ir sutuokti, pagaliau – telkti šeimas į tarpusavio bendrystę. Žinoma, tuo atveju, kai kalbama apie parapiją – bendruomenę, kurioje autentiškai gyvenama pagal Šventąją Dvasią.

Nors nuolatinių diakonų atsiradimas neapsieina be tam tikrų problemų, jis neabejotinai pagyvina Bažnyčios veidą. Jei ši tarnystė bus atliekama uoliai ir karšta dvasia, visiems atsivėrusi nuolatinio diakonato dovana gali subrandinti gerų vaisių.

Thomas Merton. SEPTYNAUKŠTIS KALNAS

Iš anglų kalbos vertė Rasa Drazdauskienė.

Tai viena garsiausių visų laikų knygų apie tai, kaip žmogus ieškojo tikėjimo ir ramybės. Dar būdamas dvidešimtmetis, aistringas ir talentingas Mertonas pajuto, kad jį kamuojančio nerimo pasaulietiškas gyvenimas neįstengia numalšinti. Smalsumas dvasios dalykams paskatino jį pasikrikštyti kataliku ir galiausiai atvedė į trapistų vienuolyną – tarp „keturių mano naujosios laisvės sienų“. Ten jis ir parašė šį nepaprastą liudijimą, nepakartojamą dvasios autobiografiją, istoriją žmogaus, pasitraukusio iš pasaulio tik po to, kai patyrė, ką reiškia būti į jį visiškai panirusiam. „Septynaukštis kalnas“ pripažintas vienu įtakingiausių mūsų laikų religinių veikalų, yra išverstas į daugiau nei dvidešimt kalbų.

Š. m. gegužės 30–birželio 3 d. Milane vyks VII Pasaulinis šeimų susitikimas (jie pradėti švęsti dar 1994 m. pal. Jono Pauliaus II iniciatyva.) Šiųmečiui susitikimui Benediktas XVI pasiūlė temą „Šeima: darbas ir šventė“, o savo laiške būsimą susitikimą proga popiežius ragina viso pasaulio krikščioniškas šeimas ir bendruomenes rengtis šiam įvykiui parapijos, vyskupijos ir nacionaliniu mastu (informacija norintiems vykti www.seimos2012.lt). Popiežiškoji šeimos taryba jau paskelbė 10 parengiamųjų katechezijų; jas sulietuvino „Bažnyčios žinių“ redakcija, o „Artumos“ skaitytojų dėmesiui siūlome katechezę „Šeima gimdo gyvybę“, kurioje kalbama kaip tik apie šeimos pašaukimą.

Šeima – Dievo meilės logika

„Dievas sukūrė žmogų pagal savo paveikslą, pagal savo paveikslą sukūrė jį; vyrą ir moterį; sukūrė juos“ (Pr 1, 27).

„Viešpats Dievas tarė: ‘Negera žmogui būti vienam. Padarysiu jam tinkamą bendrininką.’ Taigi Viešpats Dievas padarė iš žemės visus laukinius gyvulius bei visus padangių paukščius ir atvedė juos pas žmogų parodyti, kaip jis juos pavadins. Kokių vardu žmogus pavadins kiekvieną gyvą būtybę, toks turės būti jos vardas. Žmogus davė vardus visiems galvijams, visiems padangių paukščiams ir visiems laukiniams žvėrimis, tačiau sau tinkamo bendrininko nesurado. Tuomet Viešpats Dievas užmigdė žmogų kietu miegu ir, jam miegant, išėmė vieną jo šonkaulį, o jo vietą užpildė raumenimis. O iš šonkaulio, kurį Viešpats Dievas buvo išėmęs iš žmogaus, padarė moterį ir atvedė ją pas žmogų. O žmogus ištare: ‘Ši pagaliau yra kaulas mano kaulų ir kūnas mano kūno. Ši bus vadinama Moterimi, nes iš jos Vyro ji buvo paimta.’ Todėl vyras palieka savo tėvą ir motiną, glaudžiasi prie savo žmonos, ir jie tampa vienu kūnu“ (Pr 2, 18–24).

Sukūrė juos kaip vyrą ir moterį

Kodėl Dievas sukūrė vyrą ir moterį? Kodėl panorėjo, kad jo atvaizdas spindėtų žmonių poroje labiau negu bet kokiam kitame kūrinyje? Mylintys vienas kitą visa savo esybe vyras ir moteris yra lopšys, į kurį Dievas pasirinko sudėti savo meilę, idant kiekvienas gimęs pasaulyje jo sūnus ar dukra galėtų jį pažinti, priimti bei patirti iš kartos į kartą ir taip šlovinti Kūrėją.

Pirmuosiuose Biblijos puslapiuose išryškinamas gėris, kurį Dievas sumanė savo kūriniams. Dievas sukūrė vyrą ir moterį lygius žmogiškuoju orumu, tačiau skirtingus: vienas yra vyras, kita yra moteris. Tas panašumas drauge su lytiniais skirtumais leidžia abiem užmegzti kūrybingą dialogą ir sudaryti gyvenimo sandorą. Biblijoje sandora su Dievu yra tai, kas žmonėms teikia gyvybę žvelgiant į pasaulį ir žmonijos istoriją. Biblijos mokymas apie žmonių ir Dievą išsiskiria Išėjimo įvykyje, per kurį Izraelis patiria palankų Viešpaties artumą ir tampa jo tauta, priimdama šią sandorą, – vien tik iš jos kyla gyvybė.

Viešpaties sandoros su jo tauta istorija nušviečia pasakojimą apie vyro ir moters sukūrimą. Jie buvo sukurti sandorai, susijusiai ne vien su jais pačiais, bet apimančiai taip pat ir Kūrėją: „Dievas sukūrė žmogų pagal savo paveikslą, pagal savo paveikslą sukūrė jį; vyrą ir moterį; sukūrė juos.“

Šeima kyla iš poros, kuri su savo lytiniu skirtingumu suvokiama kaip Sandoros Dievo paveikslas. Sandoroje labai svarbi kūno kalba, ji kai ką sako apie patį Dievą. Ta sandora, kurioje vyras ir moteris su jų skirtingumu ir tarpusavio papildomumu yra pašaukti gyventi, yra paveikslas ir panašumas Dievo, sudariusio sandorą su savo tauta. Moters kūnas pasirengęs trokšti vyro kūno bei jį priimti, ir atvirkščiai, tačiau tai netgi anksčiau ir pirmiau galioja dvasiai ir širdžiai. Susitikimas su kitos lyties asmeniu visuomet kelia

smalsumą, įvertinimą, troškimą būti pastebėtam, duoti tai, kas geriausia, parodyti savo vertę, rūpintis ir apsaugoti. Tai visuomet dinamiškas susitikimas, kupinas teigiamos energijos, nes santykių su kitu asmeniu mes atrandame save ir išsiskleidžiame patys. Vyro ir moters tapatumas ypač išryškėja, kai tarp judviejų atsiranda susitikimo ir troškimo užmegzti ryšį keliami nuostaba.

Pradžios knygos 2 skyriaus pasakojime Adomas suvokia, jog jis yra vyras būtent tuomet, kai atpažįsta moterį: susitikimas su moterimi leidžia jam suvokti ir įvardyti, kad jis yra vyras. Vyro ir moters tarpusavio atpažinimas nugali vienišumo blogį ir atskleidžia santuokinės sandoros gėrį. Priešingai negu teigia *genderizmo* ideologija, *dvių lyčių skirtumas yra labai svarbus*. Tai prielaida kiekvienam išskleisti savo žmogiškumą santykių ir tarpusavio sąveikoje su kitu. Kai du sutuoktiniai visiškai dovanoja save vienas kitam, drauge jie taip pat dovanoja save galintiems gimti vaikams. Šis dovanojantis apsikeitimas nuskurdinamas, kai lytiškumu naudojamosi savanaudiškai ir atmetamas bet koks atvirumas gyvybei.

Negera žmogui būti vienam

Siekdamas užpildyti Adomo vienišumą, Dievas sukuria jam tinkamą bendrininką („pagalbą“). Šventajame

Rašte žodis „pagalba“ daugiausia taikomas Dievui kaip subjektui, jis netgi tampa Dievo titulu („Su manimi Viešpats, man pasirengęs padėti“ (Ps 118, 7)). Žodžiu „pagalba“ suprantamas ne išikišimas apskritai, bet pagalba gresiant mirtinam pavojui. Sukurdamas moterį kaip tinkamą pagalbą vyrui, Dievas ištraukia jį iš negatyvaus marinančio vienišumo ir įkurdina gyvybę teikiančioje sandoroje: santuokinėje sandoroje, kurioje vyras ir moteris vienas kitam dovanoja gyvybę; gimdytojų sandoroje, kurioje tėvas ir motina perduoda gyvybę savo vaikams.

Vyras ir moteris yra vienas kitam „pagalba“, kuri stoja kito akivaizdon, palaiko, dalijasi, bendrauja, atmesdama bet kokią menkavertiškumą ar viršenybės formą. Lygus vyro ir moters orumas nepriima jokios hierarchijos, tačiau tuo pat metu nėra atmetami skirtingumai. Skirtingumas leidžia vyrui ir moteriai sudaryti sandorą, o sandora padaro juos tvirtus. *Siracido knyga* mus moko: „Žmona – didžiausias savo vyro turtas, panaši į jį pagalbinkė, ištikima parama. Vynuogynas be tvoros būna išmindytas; vyras be žmonos pasidaro benamis klajūnas“ (Sir 36, 24–25).

Vyras ir moteris, kurie myli, vienas kito trokšdami ir reikšdami švelnumą ne tik savo kūnu, bet ir savo dialogo gelme, tampa sąjungininkais, atpažįstančiais save vienas kito dėka. Jie laikosi duoto žodžio ir ištikimybės sutarties; jie palaiko vienas kitą siekdami panašumo į Dievą, panašumo, kuriam kaip vyras ir moteris jie pašaukti nuo pasaulio sukūrimo. Savo gyvenimo kelyje jie gilina kūno ir žodžio kalbą, nes abiejų reikia kaip oro ir vandens. Vyras ir moteris turėtų vengti tylėjimo, tarpusavio nutolimo ir nesupratimo žabangų. Neretai, kai darbo ritmas tampa sekinantis, jis atima laiką ir energiją, kurių reikia santykiui tarp sutuoktinių puoselėti, taigi reikia *laiko šventei, kai švenčiama sandora ir gyvenimas*.

Moteris sutverinama tuo metu, kai vyras giliai miega. Gilus miegas, kurį Dievas užleidžia, reiškia vyro pašventimą slėpiniui, kurio šis neįstengia suprasti. Moters kilmė lieka apgaubta Dievo slėpiniu, taip ir kiekvienai porai lieka slėpinys jų meilės kilmė ir jų susitikimo priežastis, taip pat tarpusavio potraukis, nuvedęs į gyvenimo bendrystę. Tačiau vienas dalykas yra tikras: *poros santykių Dievas įrašė savo meilės logiką*, pagal kurią gyvenimo gėris reiškia atsidavimą kitam.

Poros meilė, kurią sudaro potraukis, bendravimas, dialogas, draugystė ir rūpinimasis, kyla iš Dievo meilės šaknų. Viešpats nuo pradžių sukūrė vyrą ir moterį kaip kūrinius, turinčius mylėti vienas kitą jo paties meile, netgi jei nuodėmės pavojus gali padaryti jų santykį varginantį ir dviprasmišką. Nelaimė, nuodėmė meilės ir atsidavimo logiką pakeičia galios, dominavimo ir savęs įtvirtinimo logika.

Jie tampa vienu kūnu

Moteris, sukurta iš vyro šonkaulio, yra kaulas jo kaulų ir kūnas jo kūno. Todėl moteris *dalyvauja vyro silpnume*, kurį išreiškia kūnas, bet drauge ir *turi dalį palaikančio*

je struktūroje – kauluose. Viename Talmudo komentare sakoma: „Dievas nesutvėrė moters iš vyro galvos, kad ji nebūtų už jį viršesnė, nesutvėrė iš jo kojų, kad ji nebūtų jo vergė, bet iš jo šono, kad ji būtų arti jo širdies.“ Šiems žodžiams atliepia mylimosios žodžiai iš *Giesmių giesmės*: „Dėk mane kaip antspaudą ant savo širdies“ (Gg 8, 6). Šiais žodžiais išreiškiama tvirta ir intensyvi sąjunga, kurios ilgisi ir kuriai skirta poros meilė.

„Ši pagaliau yra kaulas mano kaulų ir kūnas mano kūno“ – tai pirmieji vyro žodžiai išvydus moterį. Iki šio momento jis „darbavosi“ duodamas vardus gyvūnams, bet vis dar buvo vienišas ir negebėjo ištarti bendrystės žodžių. Tačiau, pamatęs priešais moterį, vyras prabilo susižavėjimo žodžiais ir atpažino joje Dievo didybę, taip pat jausmų gražumą. Dievas patiki kūriniją vyro ir moters bendrystei, kupinai nuostabos, dėkingumo ir solidarumo. *Jungdamiesi meilėje jie su laiku taps „vienu kūnu“*.

Pasakymas „vienas kūnas“ veikiausiai nurodo vaiką, tačiau pirmiausia byloja tarpasmeninę bendrystę, apimančią vyrą ir moterį visiškai – tiek, kad jie sudaro naują tikrovę. Šiuo būdu suvienyti vyras ir moteris gali ir privalo rengtis perduoti gyvybę, svingingai ją priimti gimdydami vaikus, taip pat atsiverdami globos bei įtvystės formoms. Santuokinis artumas yra pirminė vieta, kuri pagal Dievo numatymą ir valią skirta ne tik pradėti ir gimdyti žmogiškąją gyvybę, bet ir svingingai ją priimti, kur mokomasi ištiso spektro jausmų raiškos bei asmeninių santykių.

Poroje esama atsidavimo, nuostabos, priėmimo, palengvinimo nelaimėje ar vienašalyje, prierašumo ir dėkingumo dėl stebuklingų Dievo darbų. Taip pora tampa gera dirva, kur žmogiškoji gyvybė sėjama, bręsta ir išvysta šviesą. *Tai gyvybės vieta, Dievo vieta*: priimdama Dievą ir gyvybę, pora įvykdo savo paskirtį, tarnaudama kūriniui ir vis labiau panašėdama į Kūrėją, eina šventumo keliu.

Simonas Bolnui nuotrauka

Klausimai sutuoktinių porai:

- Kaip savo santykių išgyvename troškimą ir švelnumą?
- Kokios kliūtys iškyla kelyje siekiant giluminės bendrystės?
- Ar mūsų poros meilė atvira vaikams, visuomenei ir Bažnyčiai?
- Kokius pasiryžimus – nors ir mažus – galime padaryti, siekdami gerinti mūsų tarpusavio supratimą?

Klausimai šeimų grupei ir bendruomenei:

- Kaip galime puoselėti santuokinę meilės vertybę mūsų bendruomenėje?
- Kaip galime ugdyti bendrystę ir savitarpio pagalbą tarp šeimų?
- Kaip galime padėti žmonėms, išgyvenantiems sunkumus savo poroje ar šeimyniniame gyvenime?

Būti laimingai ir duoti vaisių

Vaida SPANGELEVIČIŪTĖ-KNEIŽIENĖ

Dažniausiai išgirdus žodį „pašaukimas“ norėtusi kalbėti apie Dievui pašvęstųjų luomą. Tačiau kas paneigtų, kad mama, auginanti vaikus, du žmonės, siekiantys priimti vienas kitą šeimoje, ar žmonės, gyvenantys viengungystėje ir joje patiriantys Dievo artumą, yra ne mažiau pasišventę? Juk visi kažką aukojame, kažko atsisakome dėl to, kas mums atrodo didesnis gėris, tad vienuolinis gyvenimas – ne išimtis. Tačiau vienuolinis ar kunigiškas pašaukimas dažnai vis dar mistifikuojami. Tad vardan ko žmogus ištis ryžtasi šiam radikaliai gyvenimo žingsniui?

Kviečiu susipažinti su seserimi benediktine AGNIETE Ivaškevičiūte. Mano ir Agnietės tikėjimo kelionė ilgą laiką tęsėsi kartu. Džiaugiuosi, kad praėjus daugiau nei penkiolikai metų galime tarnauti tam pačiam Dievui, išgyvendamos skirtingus, unikalius pašaukimus – ten, kur mus kvietė Tas, kuris geriausiai mus pažįsta.

Kaip Tu suvokei tą pašaukimą?

Pašaukimas man reiškia būti ten, kur turi būti. Pagal Dievo valią. Kažkada, dar ieškant savojo kelio, teko kalbėtis su viena seserimi vienuole. Tada sakiau, jog jei bendruomenėje „išveri“, vadinasi, tai „ženklas“, jog „turi pašaukimą“. O ji man atsakė: „Bet juk pašaukimas nereiškia 'išverti'! Pašaukimas reiškia būti laimingam ir duoti vaisių.“ Šių žodžių nepamiršiu visą gyvenimą. Juos išgirdusi suvokiau, jog manyje griūva kažkoks neteisingas įsivaizdavimas, kuris iki tol man trukdė apsispręsti už vienuolystę. Taip! Gyventi pašaukimu man reiškia būti namie, t. y. jaustis sava ten, kur esu ir ką veikiu. Dėkoju Dievui, kad jis man leido atpažinti manąjį gyvenimo kelią ir davė drąsos juo pasukti.

Bet Tavo gyvenimas ne visada buvo toks. Aišku, jis nuolat kito, buvo kupinas nuotykių, bet vis dėlto... Kas įvyko, kad jis pasikeitė?

Taip, Kristų sutikau, kai man buvo septyniolika, baigdamą mokyklą. Ir šiandien dėkoju Viešpačiui bei tiems, kurių kantrybės ir atvirumo dėka atradau tikėjimą. Be abejo, gyvenimas tada apsisvertė aukštyn kojom: gyvas susitikimas su Kristumi jaunimo stovykloje, o po metų – Šventosios Dvasios išsiliejimo patirtis buvo kertiniai įvy-

kiai mano gyvenime, nulėmę jo kryptį. Taip jau Viešpats vedė, kad iškart aktyviai įsitraukiau į bažnytinį gyvenimą, dalyvaudavau visuose įmanomuose renginiuose, savanoriaudavau, evangelizuodavau, vedžiau maldos grupelę, įvairius kursus ir dar studijuoti pavykdavo. Nesiliauju dėkojusi ir už tai, kad Jėzus apsaugojo nuo klaidžiojimų ir iškart atvedė į „kristocentrišką“ aplinką – t. y. ten, kur aplinkiniai ištis gyvai ir sąmoningai gyveno tikėjimu. Dabar jau su džiaugsmu galiu skaičiuoti, jog

jau lygiai pusę savo gyvenimo nugyvenau su Kristumi! Ir nė už ką nenorėčiau sugrįžti į tą būseną, kai Dievo mano gyvenime nebuvo... Tai sunkiai palyginami dalykai.

Bet kažko ir teko atsisakyti? Ką palikai eidama į vienuolyną?

Visų pirma nuoširdžiai nemanau, jog atsisakiau daugiau, nei gavau. Anaip tol – bent jau kol kas manęs neapleidžia jausmas, jog būdama vienuole gaunu daugiau, nei turėjau ja nebūdama. Turiu viską, ko žmogui reikia, kad būtų laimingas: esu mylima ir turiu didžiules privilegijas mokytis mylėti; esu laisva būti tiems ir dėl tų, kuriems labiausiai manęs reikia, esu įsitikinusi, jog gyvenu prasmingą gyvenimą ir džiaugiuosi, galėdama tuo dalytis su kitais, turiu galimybes augti kaip asmenybė ir ugdytis savyje, pasak šv. Pauliaus, „dvasinį žmogų“. Turiu palaikymą maldoje ir galimybes melstis, man netrūksta maisto ir pastogės, jaučiuosi atradusi gyvenime savo vietą ir manęs nebekausto nežinios dėl ateities nerimas, dirbu mėgstamą darbą, – negi to nepakanka? Galiausiai – juk ne turėjimas yra laimė. Jaustis laimingam net jei ir kažko trūksta – štai kas svarbiausia.

Net jei laimė ir ne turėjimas, kaskart pasirinkdami viena, atsisakome kažko kito. Net kasdienybėje nuolat renkams, taigi – ką sunkiausiai buvo palikti?

Sunkiausia – tai, ko niekaip ir iki šiol negaliu palikti, – tai aš pati. Nuoširdžiai sakau: man sunkiausia yra su saviimi. Matyti ir priimti savo „šešėlius“, kurie negailestingai demaskuoja, jog tai, ką maniau apie save, – dažnai tebūna iliuzija. Ir, ačiū Dievui, kad vienuolyne šiek tiek sunkiau išvengti akistatos su saviimi, nei gyvenant pasaulyje. Maldos ritmas ir tylą neleidžia taip lengvai pabėgti nuo savęs, nutildyti sąžinės balso arba prislopinti jį televizoriaus žiūrėjimu. O kiti „palikimai“, bent jau man, buvo skirtingai sunkūs skirtingais laikotarpiais. Prieš įstojant į vienuolyną ryžto ir drąsos buvo daug, tad nejaučiau didelio širdies skausmo palikdama įprastą gyvenimą – ateitis vienuolyne viliojo labiau ir augino sparnus. Vėliau patyriau įvairių išbandymų: nelengva buvo klausyti ir prašyti leidimo, atsisakyti savo laisvės darant rimtus sprendimus, atsiduoti kito vadovavimui. Nelengva ir integruoti prigimtinių troškimų užmegzti artimus ryšius su vienu, išrinktuuoju žmogumi. Tačiau vėlgi, tai, bent mano atveju, nėra taip dramatiška, kaip kad dažnai stereotipiškai vaizduojama. Ką iš tikrųjų nuolat skaudžiausia „aukoti“ – tai draugus. Draugystei palaikyti reikia laiko ir dėmesio. Deja, abu šiuos dalykus vienuolinis gyvenimas smarkiai apriboja. Tiesiog – fiziškai nebeįsėdinti skirti tiek laiko ir dėmesio brangiems žmonėms, kiek norėtusi. Čia pradėdi suvokti, ką reiškia būti seserimi.

Tai ką vis dėlto reiškia būti seserimi? Nenuobodu?

Esu laiminga būdama ten, kur esu, ir per visa, kas mano gyvenime vyksta, bandau atpažinti, ko Dievas iš manęs nori. Ir man įdomu gyventi. Įdomu vis labiau pažinti save, Dievą ir pasaulį. Nuolat mokausi. Labiausiai – apmąstydamą kasdienės patirtis. Vienuolyne esu nuo 2005-ųjų, amžinuosius įžadus daviau 2010-aisiais, tad mano vienuolinio gyvenimo patirtis dar nėra didelė, idant galėčiau kažką pribloškiamo pasakyti. Draugams juokauju, jog „suvienuolėjau“. Ir tuo sau tyliai džiaugiuosi. Nes jei keičiuosi, vadinasi, šiek tiek augu. Vargas man, jei visai nesikeičiau, – dvasiniame gyvenime neiti pirmyn reiškia risti atgal.

Visa, ką pasakoji, atrodo labai motyvuota, tačiau bent jau mane labiausiai gąsdintų gyvenimas bendruomenėje ir dar tarp vienerių moterų. Ką Tau tai reiškia?

O, man tai be galo įdomu! Ir niekad nenuobodu. Mūsų beveik trisdešimt – skirtingiausių charakterių, amžių, patirčių. Gyventi tokioje bendruomenėje – nuolatinis nuotykis. Niekad nežinau, kas kurią dieną kuriai seseriai nutiks. Ir reakcijos, ir atmosfera, ir veikimo būdas, be abejo, yra labai moteriški. Iš pradžių mane tai šiek tiek erzino, tad, pasitaikius progai pabendrauti su vyrais, džiaugdavausi gavusi „atsvarą“. Tačiau ilgainiui vis labiau vertinu moterišką „kompaniją“; moterys mąsto moteriškai, veikia moteriškai ir, sakyčiau, tiki moteriškai.

Kaip suprantu, vienuolyne vietos dar yra, o ir vienuolynų Lietuvoje tikrai ne vienas; juokaujama, kad net Dievas nežino, kiek jų pasaulyje yra. Ką pasakytum žmogui, kuris ieško savo pašaukimo, o gal ir pasvajoja apie vienuolyną?

Pradėti nuo klausimo Jėzui: „Kur, Viešpatie, Tu mane šauki? Kur ta vieta, kurią Tu nuo amžių buvai man numatęs – vieta, kurioje būsiu laimingiausias ir duosiu daugiausia vaisių?“ O tada – klausyti savęs, išsiklausti į giliausius troškimus ir juos tirti – kalbantis su dvasios vadovu ar palydėtoju, rekolekcijose. Tiesiog paprastai – gyventi su Kristumi, kasdien melstis klausant jo žodžio ir nedelsti žengti konkrečius žingsnius. Prisimenu save – nuolatiniai pašaukimo svarstymai, įžvalgos bei paieškos kartą buvo apibendrinti paprastu vienos sesers pasakymu. Išlausiusi, jog jau kurį laiką galvoju apie vienuolinį pašaukimą, bet nesu tikra, nežinau, ar Dievas to nori, ji man tarė: „Atrodo, kad vieno tau trūksta: tiesiog ateiti ir pabandyti.“ Paprasta – kaip kad ir Jėzus pasakė paskui jį sekantiems mokiniams: „Ateikite ir pamatysite.“

Jei nemyliu kitų, netrokštu jiems tarnauti, vargu ar Kristus tikrai yra mano gyvenime. Daug pavyzdžių šiandien galime rasti ne tik savo aplinkoje, bet ir Šventajame Rašte. Kad ir išgydyta Petro uošvė – tik atsikėlus ji patarnavo Jėzui. Taip išgydyti, ir mes esame kviečiami tarnauti kitiems ir pasišvęsti; esame laiminami, kad taptume palaiminimu kitiems, apdovanoti tikėjimu, – ne kad didžiutumės ar jaustumės pranašesni už kitus, bet kad tarnautume, melstumės už kitus, net ir tuos, kurie dar nepažino Kristaus, mylėtume net ir tuos, kurie mūsų nemylė. Net jei ir Dievui labiau rūpi, kas mes esame, nei tai, ką mes darome, visi esame kviečiami būti tarnaujančios Bažnyčios nariais, atsiliepiamais į vien tik mums skirtą Dievo pašaukimą. Tik tada esam tikrai, o ne paviršutiniškai laimingi.

Aš pritariu SAVO nuomonei!

Ugdymo menas įsiklausant į vaiką

Paul LEMOINE

Iki šiol daugiausia kalbėjau apie pirmuosius ketverius–penkerius metus, kurie daugeliu atžvilgių yra svarbiausi. Tačiau kalbant apie asmenybės raidą neįmanoma apeiti paauglystės laikotarpio, kuris priklauso pediatro kompetencijai ir kurį taip pat labai svarbu suprasti. Tad apibendrinsiu esminius dalykus.

Nuo penkerių–šešerių metų iki paauglystės

Šiuo laikotarpiu neįkyla didelių sunkumų: vaikas auga gana tolygiai, 5–6 cm per metus; jau yra išmokęs gerai valdyti raumenis; emociniu atžvilgiu tai gana stabilus laikotarpis; taigi, vystosi vaiko intelektas, loginis mąstymas, gebėjimas labiau susikaupti – visa, kas svarbu mokykliniame amžiuje. Kaip vaikų gydytojas, su tokio amžiaus vaikais dažniausiai susidurdavau dėl mokymosi sunkumų.

Asmenybės raidos požiūriu problemų irgi nedaug: vaikas gerai jaučiasi savo kūne ir šeimos aplinkoje – žino savo gebėjimų ribas ir, atrodo, jas pripažįsta. Taigi, neišgyvena jokių aštrių konfliktų, sugeba paklusti protiniems nurodymams.

- Tačiau būkime atidūs, šioje ramioje jūroje gali slypėti:
- ▶ neįsivertinamumo kompleksas suaugusiųjų, kitų žmonių atžvilgiu: pastarieji visada teisūs, patys stipriausi... Padėtį dažnai apsunkina vaikui lipdoma etiketė, kad jis „niekam tikęs“;
 - ▶ gali įsivyrėti tam tikras nerimas, kurį pakursto tėvų reiškiama nuomonė ir kalbos, paties vaiko patirtys, spauda, televizija;
 - ▶ labai dažnai atsiranda bejėgiškas įsiūtis, kuris negailėtingai prasiveržia paauglystės laikotarpiu; taip atsitinka dėl mūsų piktnaudžiavimo tuo, kad vaikas tebėra už mus silpnesnis, tenorint sau užsitikrinti ramybę.

Paauglystės laikotarpis

Pagaliau ateina paauglystė – maždaug trejus metus trunkantis laikotarpis, kiekvieno išgyvenamas labai skirtingu metu: mergaitėms jis prasideda dvejais metais anksčiau nei berniukams; mergaitės jį išgyvena dažniausiai nuo vienuolikos iki keturiolikos metų, berniukai – nuo trylikos iki šešiolikos, bet galimas dvejų–trejų metų svyravimas į vieną ar kitą pusę.

Tai didžiulių perversmų laikotarpis, jam būdingi staigūs pasikeitimai visais atžvilgiais: *fiziniu* – pirmaisiais dvejais paauglystės metais paaugama net dešimt centimetrų per metus (praktiškai pasiekiamas galutinis ūgis); *fiziologiniu* – prasideda intensyvus lytinis brendimas su jį lydinčiu galingu hormonų persitvarkymu; *emociniu* – jį lydi be galo stiprus poreikis mylėti ir būti mylimam; *intelektu* –

paauglys jau geba mąstyti abstrakčiai, stengiasi suprasti pagrindinius dėsnius, pradeda savarankiškai mąstyti: jis reiškia savo nuomonę, kritikuoja, diskutuoja, racionalizuoja (pasižymi tokio-

mis pačiomis intelekto galimybėmis, kaip ir suaugęs).

Deja, šios permainos neįvyksta per vieną dieną, neišvengiami tam tikri lūžiai. Tai krizinis laikotarpis, ir jį kartais sunku išgyventi dėl trijų priežasčių: *nuovargio, asmenybės krizės, meilės pabudimo*.

Fizinis ir protinis nuovargis

Visos paauglio jėgos panaudojamos esminiams fiziologiniams pokyčiams, todėl stenkimės, kad jis fiziškai ir protiškaip nepervargtų. Šiame amžiuje tėvai ir mokytojai daug reikalauja iš paauglio ir priekaištauja jam dėl fizinio suglebimo, abejingumo mokslui, nors šie dalykai iš tiesų yra pavojaus ženklas, liudijantis *paauglių asteniją*. Ji gali būti akivaizdi: susiduriame su ištįpusiu, liesu, išblyškusi paaugliu – ryškiais veido bruožais ir pajuodusiomis akimis... Tačiau dažniausiai ji būna nepastebima: tiesiog ligi šiol gerai besimokiusio ir daug dirbusio moksleivio rezultatai suprastėja, dažniausiai dėl to kaltinama tinginystė ir neatsižvelgiama, kad jis per metus paaugo dvylika centimetrų; taip pat labai dažnai ima smarkiai svyruoti mokymosi rezultatai, ir vis girdime dainelę: „Matote, kai nori, jis viską gali!“ Ne! Ne kai nori, o kai gali. Matysime, kad šiuo laikotarpiu paaugliui būdingas didelis nepastovumas.

Be to, astenija gali slėptis po apgaulingą išorę: paauglys atrodo aukštas ir stiprus, net aukščiausias klasėje... Taigi, kai šį stipruolį vakare randame išglebusį fotelyje. Kaip pasipiktiname! O iš tiesų būtent dėl to, kad yra aukščiausias, jis ir labiausiai išsekęs.

Astenija taip pat gali slypėti po nesumažėjusiu fiziiniu aktyvumu: „Kai kalbama apie sportą, jis nebebūna pavargęs.“ O taip, labai daug žmonių protinis darbas išvargina labiau nei fizinis. Šiuo atveju taip ir yra. Tad leiskime jam sportuoti, bet saikingai, sutarta?

Deja, šiais atvejais tėvai nusprendžia savo atžalą vesti pas pediatrą tam, kad jis išrašytų stimuliuojamųjų, padėsiančių pagerinti mokymosi rezultatus. Jokių būdų negalima jokių stimuliuojamųjų – jie tik padidins nervingumą. Geriausia tiesiog „išrašyti“ papildomą miego valandą (tai reiškia viena valanda mažiau dirbti), ir mokymosi rezultatai pasitaisys.

Asmenybės krizė

Vis dėlto didžiausia problema – tuo metu aštriai pasireiškianti vadinamoji trečioji, asmenybės krizė. Vyks ta žiaurus maištas: paauglys nori būti suaugęs. Iki šiol jis laikė save tokiu pat kaip ir kiti – vaiku. „Lig šiol buvome kaip avinai, sekantys paskui kitus“, – taip man sakė vienas jų. Tačiau staiga jo ūgis smarkiai padidėjo, jis pastebi prasidedančią brandą: „Man tai atrodo svarbūs dalykai“, „Kažką savy jaučiu“, „Man rūpi teisingumas“, „Aš pritariu savo nuomonei“, „Aš jaučiuosi aukštesnis, vyriškesnis, gal net per daug“... Paauglys nebesutinka būti laikomas vaiku. Jis atsiduria suaugusiųjų pasaulyje ir nori laisvės. Drauge jaučiasi pažemintas, kad suaugusieji jį nežiūri rimtai. Jis negauna daugiau teisių, nei turėjo iki šiol, jį žeidžia, kad su juo elgiamasi kaip su mažu, jį tebeslegia seni draudimai ir nurodymai: „Galėsi aiškinti, kai būsi vyresnis.“

Jolantos Kinkaitės nuotrauka

Vakaras. Vaikai suguldyti, žmona migdo mažylį. Nieko nebenoriu, tik griūti ir miegoti. Atsigulu, bet negaliu užmigti, nes veidas surakintas „nelemta“ ausų uždegimo...

– Kaip kokiam mažam vaikui, – ai di daktarės žodžiai kažkurioje sąmonės kertelėje.

Pasigirsta šlepsintys devynmečio Jokūbo žingsniai. Apsiblausiusiomis akimis, susišiaušęs sako:

– Tėti, negaliu užmigti. Gali ateiti pagulėti?

Tingulys apėmęs visą kūną, bet negi atsisakysi. O dar tas skausmas. Jau žiojuosi tarti: „Eik miegoti... juk didelis“, bet susilaikau ir su šokia tokia nepasitenkinimo gaidelė sakau:

– Na, kas yra? Ko negali užmigti?

– Nežinau, na ateik pagulėti...

Tačiau pats paauglys irgi žino, kad dar nėra visiškai suaugęs: jis pakankamai didelis, kad toks elgesys jį skaudintų, bet per mažas, kad jau galėtų lygintis su suaugusiaisiais. Jis pats pripažįsta, kad dar yra

nesubrendęs: „Mano mintys yra ne visiškai mano paties“, „Mes jaučiamės menkesni už kitus“. Paauglio vaizduotė primena, kad jame dar likę vaikiškumo bruožų: „Visai kaip mažas.“ Visa tai jį žemina.

Kartu nerimą jam keliaėjimas į neįžinomybę. Neretai paauglys nerimauja dėl savyje vykstančių permainų, nors jų taip nekantriai laukė, nerimauja dėl ateities: „Aš niekad nesugebėsiu.“ Ši nerimą dažnai apsunkina suaugusieji savo dviprasmiška laikysena arba ironiškais pastabomis: „Ateityje bus dar daugiau sunkumų“, nors paauglys įnirtingai grumiasi su dabartiniais. Paauglys pastebi, koks sudėtingas, net painus moralinių dalykų ir vertybių pasaulis, ir tai jį glumina, išmuša iš vėžių. Jis nujaučia, kad suaugusiųjų sprendimai būna reliatyvūs, ir tai jį erzina: „Suaugusieji nori visuomet būti teisūs.“

Iš tiesų paauglys jaučia, jog netenka vaikui būdingo saugumo ir turi žengti į neįžinomybę, kuri jam kelia nerimą, todėl kartais kyla pagundų grįžti atgal. Į skirtingas puses jį drasko troškimas būti suaugusiam ir baimė juo tapti. Paauglys ir nori būti suaugęs, ir pats nelabai žino, ko nori; dėl to jaučiasi pažemintas, susirūpinęs, pilnas nerimo.

Štai iš kur kyla paaugliui būdingas sumišimas, netikrumas, blaškymasis, kurie paaiškina didžiulį jo nepastovumą, keliantį nerimą ir tėvams.

Tęsinys. Pradžia 2011 m. sausio „Artumoje“.

Iš knygos „PERDUOTI MEILĘ. Ugdymo menas“ (Transmettre l'amour. L'art de bien éduquer, © Nouvelle cité, 2007) Vertė Ilona VALUJEVIČIENĖ

Gal truputėlio MEILĖS

– Na, geraaiiii..., – judinu sustingusius kaulus ir einu į jo kambarį.

Murkdamas iš pasitenkinimo Jokūbas šoka į lovą, kuičiasi. Aš atsigulu šalia. Galvoju, kas čia jam nutiko, juk paprastai sūnus taip gerai užmiega.

– Tai kas atsitiko? Kas trukdo užmigti? – klausiu.

– Nežinau, – atsako Jokūbas. – Na, jaučiu, kad kažko tuščia viduje.

– Tai kas yra tas „kažko tuščia“? – nustembu.

– Nežinau, lyg kažko trūksta...

– O kas tas yra „kažko trūksta“? – nepasiduodu. – Gal kas mokykloje atsitiko?

– Ne, viskas gerai mokykloje, – atsako muistydamasis Jokūbas. – Nežinau...

Ir aš nebežinau, ko klausti. Praeina keletas sekundžių ir jis pats prabyla:

– Gal truputėlio meilės.

Nuskambėjus šioms žodžiams, susiūbuoja lubos, oras pasidaro minkštas ir skaidrus kaip vasaros vėjelio dvelkimas. Mano skausmas ir nuovargis išsisklaido kaip rūkas, suvirpa sugrubusi širdis ir ištryksta ašaros.

– Jokūbai, eikš, apkabinsiu, – sakau. – Juk tave labai myliu.

Patenkintas ir nudžiugęs vaikas susiriečia į kamuoliuką ir įspraudžia galvą man į glėbį. Guliu ir galvoju, kad ir man, pasinėjusiam į rūpesčius ir darbų, dažnai viduje atsiveria tuštuma. Ir lyg lengvas laužo dūmelis kažkur iš gilumos ateina psalmės žodžiai: „Globok mane Dieve, prie Tavęs aš glaudžiuosi“ (plg. Ps 16, 1).

Gedas MALINAUSKAS

PASIŠVENTĖS ŽMOGUS VISUOMET
PASIEKIA SAVO TIKSLĄ

Gabrielė, 12 metų

– *Kaip manai, kas yra pasišventimas?*
– Pasišventimas – kai žmogus apsi-sprendžia visą savo gyvenimą siekti už-sibrėžto tikslo. Na, turi koki nors tikslą ir nuolat jo siekia. Ir dieną, ir naktį. Ir tada, kai dirba, ir kai atostogauja, ir sa-vaitgaliais, žodžiu, visą laiką!
– *O kam, kokiam tikslui žmonės pa-sišvenčia?*

– Labai įvairiai. Manau, vieni pasišvenčia būti gydytojais. Tiksliau – ne būti gydytojais, o visais atvejais padėti žmo-nėms. Tie pasišventėliai už savo pagalbą net pinigų dažnai neima. Viena mano mamos draugė – vaikų gydytoja, ji tikrai pasišventusi. Kai suserga koks vaikas, nesvarbu – diena ar naktis, ji visuomet skuba jam padėti. Kartą vienam mažam berniukui buvo labai blogai: pakilo tem-peratūra, jam buvo sunku kvėpuoti, ma-tyt kažkoks virusas buvo prie jo prilipęs. Ši mamos draugė atvažiavo pas tą berniuką net iš sodybos, kur atostogavo. Ji pusę nakties prasėdėjo prie sergančio vaiko ir išvažiavo tik tada, kai jam pasidarė geriau. Manau, ta gydytoja tikrai pasišventusi vaikams, nes juk galėjo pasakyti, kad da-bar atostogauja ir niekur negali važiuoti, juolab kad atostogavo net ne Vilniuje, o kažkur Molėtų rajone.

– *O ar verta savo gyvenimą kam nors paskirti?*

– Manau, verta, bet tada pasidaro labai sunku gyventi. Atsiranda daug vi-sokiausių darbų ir reikalų. Dažniausiai pasišventusį žmogų greitai pastebi kiti ir nuolat į jį kreipiasi pagalbos, nes žino, kad tikrai padės. Kartais pasišventusiais kiti žmonės pasinaudoja, bet nieko – svarbu, kad jie padeda nugalėti sunku-mus ir tada visiems būna labai gerai.

– *Ar pati galėtum kam nors pasišvesti?*

– Dar nežinau, bet norėčiau globoti visus gyvūnus. Mūsų kieme labai daug

benamių katinų. Žiemą jiems šalta. Aš kartais juos pašeriu, kartais net į namus atsivedu, bet pasišvesti ir laikyti katiną man neleidžia mama. Ji sako, kad kai užaugsiu ir turėsiu savo namus, galėsiu, kiek tik norėsiu, tų katinų laikyti. Tai aš ir laukiu. Kai tik nusipirksiu namą, ta-da pasišvėsiu ir priglausiu gal net kokių keturis katinus.

Karolis, 7 metų

– Aš turiu labai pasišventusių močiutę. Ji kiekvieną dieną, net ir savaitgaliais, visus priverčia valgyti pusryčius. Pati atsikelia anksčiausiai, prigamina visko ir tada jau visiems liepia būtinai paval-gyti. Aš nemėgstu manų košės, bet kai ją išverda močiutė, mama liepia būtinai nors truputį suvalgyti, nes močiutė pa-gamino ir todėl paprasčiausiai negalima nevalgyti. Kartais močiutė išvažiuoja kur nors į sanatoriją. Tada gerai, tos ko-šės nereikia valgyti. Tada tėtis užsako picos ir mes visi draugiškai pusryčiaujame. Man pica geriau nei manų košė. Daug skaniau.

– *O močiutės pasiryžimas nuolat ga-minti pusryčius tau patinka?*

– Ne visuomet. Kartais ji išverda koldūnų. Tai daug geriau negu ta ma-nų košė. Bet kartais, kai suvalgau košę, močiutė dar ir traškučių duoda. Tada jau pasišvenčiu aš: kad daugiau trašku-čių, suvalgau tą manų košę.

– *Ar sunku suvalgyti manų košę, kad ir dėl traškučių?*

– Sunku, bet reikia. Kitaip traškučių man nupirktų tik per gimimo dieną. O traškučiai man labai patinka.

– *Pažįsti žmonių, savo gyvenimą tie-siog atidavusių kitiems?*

– Pažįstu. Toks yra mūsų bendruo-menės kunigas. Jis labai geras ir pas jį visi ateina, kai kas nors negero nutinka. Kai susirgo mano sesutė, mama irgi pas

tą kunigą buvo nuėjusi. Ji pasikalbėjo su juo, papasakojo jam viską, net apsiverkė pasakodama. Aš mačiau. Kunigas ją pa-guodė. Paskui per mišias liepė visiems pasimelsti, kad mano sesė greičiau pa-sveiktų. Ir ką jūs manot? Ji gal po kokio mėnesio pasveiko. Tada mama vėl ėjo pas tą kunigą ir padėkojo jam, net ne-žinau, kaip čia pasakyti, už tai, kad jis toks geras ir pasistengė, kad pasveiktų mano sesė.

Paulius, 8 metų

– *Pauliau, o ar tu sutikai bent vieną pasišventusį žmogų?*

– Sutikau. Yra tokia seselė vienuolė. Ji labai pasišventusi, nes labai daug vaikų moko pirmajai Komunijai ir prašo visų, kad jie visą gyvenimą būtų geri katali-kai. Prašo, kad vaikai būtų pasišventę Dievui, na, kad klausytų savo tėvėlių ir labai visus mylėtų, niekam nieko blogo nedarytų.

– *Ar tau pavyksta būti tokiam geram vaikui?*

– Kartais pavyksta, bet ne visuo-met. Kartais susipykstu su močiute arba su broliu. Tada jau nebūnu labai pasišventęs, bet kartais dėl kai kurių dalykų pasišvenčiu ir aš. Kai mokytoja liepė nupiešti besišypsantią saulutę, tai ir man teko pasišvesti. Man labai ilgai tos saulutės šypsenos nepavyko nupiešti. Tada aš pasišvenčiau ir gal kokias tris va-landas bandžiau. Ir pagaliau man pavyko toji saulutės šypsena. Tuomet ir mama sakė, kad pasišventęs žmogus visuomet pasiekia savo tikslą. Taip man ir atsitiko. Dabar ta saulutė mano kambaryje ant sienos kaba.

Vaikus kalbino Aldona ATKOČIŪNAITĖ

Emilija Pliaterytė (Emilia Broel-Syberg-Plater)

Istorija, rašytojai ir metraštininkai neretai iš žmonių gyvenimo bei žygių suplaka tokį kokteilį, kad labai sunku atskirti, kur tiesa, kur legendos, o kur tiesiog pramanai. Taip nutiko ir su Emilija Pliateryte. Ją savo tautine didvyre laiko lietuviai, lenkai ir baltarusiai. Beje, visi tam lyg ir turi teisę. Labiausiai ją išgarsino prancūzai, kurių dėka apie šią moterį sužinojo visa Europa. Nežinia, ir kuriuo autoriumi tikėti: vieni vaizduoja ją karvede, kiti – viena iš nemažo skaičiaus XIX a. pirmosios pusės sukilime prieš rusų imperiją dalyvavusių moterų. Neabejotina, jog didelį vaidmenį šioje byloje atliko grožinė literatūra, teatras, romantizmas, kurių mėgstamu personažu tuo metu buvo tapusi jauna narsi grafitė, kovojusi Lietuvos žemėse. Šių eilučių autorė – ne istorikė, o žurnalistė – vadovavosi klasikine taisykle: turi sutapti žinios mažiausiai iš trijų šaltinių. Tačiau prašau nepriimti šio straipsnio kaip istoriškai absoliučiai(!) tikslaus. O kas, pagaliau, yra tiesa? Gal tik datos ir vietovardžiai...

Giminės ištakos

XIII a. Vestfalijos riteris kalavijuotis Jonas Broel-Plater už karinius nuopelnus gavo Latvijoje leno teisėmis žemių. Žlugus Kalavijuočių (Livonijos) ordinui, giminė šiose žemėse liko, o kad vaikų tų laikų mo-terys gimdydavo daug, tai sparčiai išsiplė-tė. XIX a. pradžioje Pliaterių ir jų dvarų jau buvo pilna ir Lietuvoje. Emilija kilusi iš lietuviškosios giminės šakos. Jos tėvas Pranciškus Ksaveras, plevėsa ir išlaidūnas, ypatingais žygdarbiais ar žiniomis nepasi-žymėjo. Motina Ana fon der Mohl buvo kilminga nutautėjusi vokiečių – šeima jau 200 metų gyveno Latvijoje. Susituokę jau-nieji grafi apsigyveno Vilniuje, Didžiojoje gatvėje, kur 1806 m. lapkričio 13 d. gimė judviejų vienintelė duktė Emilija.

Vaikystė, jaunystė

Jaunoji pora, atrodytų, turėjo gyven-ti darniai. Atitiko amžius, išorė, socialinis statusas, titulai, bet nutiko kitaip. Emilijos tėvų namuose Vilniuje virė tikras pragaras. Tėvų barniai, vaidai, skandalai nenutilda-vo nė akimirkai. Ar todėl, kad jis plevėsa, o ji intelektualė? Ne, ten būta kažko kito, ko istorikai iki šiol neatkapstė. Mat daug vėliau, Anai mirus, Pranciškus Ksaveras vedė antrą kartą, susilaukė 7 vaikų, buvo pavyzdingas tėvas, o vienintelę dukrą iš pirmosios santuokos išvijo, atsisakė net su ja matytis. Bet visa tai bus vėliau.

Kurios šalies? Nesuprasi. Išlikusiuose lai-kuose kartais tėvyne vadina Lietuvą, kitą-kart – Lenkiją, sykais – net Gudiją. Daug bendravo su valstiečiais, buvo jų mylima ir gerbiama. Rinko trijų tautų tautosaką. Daug mąstė ir prasitardavo apie išsilais-vinimą iš carinės priespaudos.

Deja, buvo negraži. Pomirtiniuose portretuose ji idealizuota ir pagražinta. Amžininkai unisonu kalba apie žemą ūgį, nedailią figūrą, pasproguosius akis, išblyš-kusį veidą. Taigi, protinga, išsilavinusi, bet negraži vargšė giminaitė turtinguo-se giminų namuose, turinti berniukiškų pomėgių. Mylėjo tikrą, karštą meilę ma-mą ir jos seserį – tetą Mariją. Ir aikčio-jo skaitydama A. Mickevičiaus „Živilę“, „Gražiną“, knygas apie Joaną Arkietę, straipsnius apie savo amžininkę – graikų kovotoją už laisvę Baboliną.

Amžius, tinkamas tekėti

Kaip galima kalbėti apie santuoką, kai galvoje visam laikui yra įsiminusios tėvų tarpusavio rietenos, o Vilniaus uni-versitete bei gimnazijose jau veikia Filo-matų draugija! Laikraščiuose, kurie visa-da pasiekia Linksną, rašoma apie naujus negirdėtus dalykus. Bręsta domėjimasis liaudimi, tautosaka, dainomis, senovi-niais rykais. Taigi, liaudies kultas, užuo-jauta baudžiauninkams.

Emilija dažnai lankosi giminiių iš tė-vo pusės dvaruose Dusetose ir Antaza-vėje. Ten susitinka su pažangiai mąstan-čiais pusbroliais ir jų draugais Oginskiais,

Tyzenhauzais, Valavičiais. O šalia Linksnos, vos už 16 km, stovi Dineburgo tvirtovė, kur dislokuota rusų kariuomenė. Karininkai mieliai lankosi dvare. Senstelėjęs, prastų manierų, nors puikus karys, generolas Michailas Kablukovas ima rėžti sparną aplink Emiliją, negražią, bet simpatišką. Ilgai nedelsdamas pasiperša ir apstulbsta išgirdęs griežtą „Ne!“ Tokia partija – generolas(!), o toji beveik bekraitė grafitė jį atstumia! Ką gi, ši atstūmė, bet atsirado kitas. Tai buvo tos pačios tvirtovės karo inžinierius, karininkas baronas Vilhelmas fon Dalvingas. Šis malonus, gerai išauklėtas kapitonas mokė jaunuosius Pliateriukus matematikos. Ja domėjosi ir Emilija. Tad ėmė kartu mokytis, ir ne tik matematikos, bet ir karybos. Šios pamokos ateityje jai labai pravers. Tarp jaunų įsižiebė abipusio jausmo kibirkštelės. Viskas baigėsi itin banaliai. Mat apie besimezgantį romaną sužinojo pavydusis, „gavęs balioną“ generolas Kablukovas ir išsiuntė kapitoną į tolimą dalinį. Tuo ir baigėsi Emilijos išteikėjimo perspektyvos.

Jau 22 metų mergina su giminėmis važiuoja į pajūrį, į Rygą, lankosi baliuose, vieši Pliaterių Dusetų ir Antazavės dvaruose. Tačiau linksmybės ir toks gyvenimas jos nedomina, tai ne jai. Su motina vyksta į Varšuvą, Krokuvą, lanko istorines Lenkijos vietas.

1830 m. miršta Emilijos motina, artimiausias ir mylimiausias žmogus. Tai baisus smūgis ir mergina pabando užmegzti ryšius su tėvu. Kaip jau minėta, šis jos neįsileidžia net per slenkstį ir atsako pasimatyti. Keistas Emilijos tėvo elgesys iki šiol domina jos biografus. Kiti giminės, tiek Pliateriai, tiek ir fon der Mohliai, apsupa ją dėmesiu bei meile, tačiau mamos netektis ir žiaurus, nesuprantamas tėvo elgesys merginą emociškai palaužia.

Kovotoja

Tais pačiais 1830-aisiais Lenkijoje prasideda bruzdėjimai prieš carinę priespaudą. Žinios apie tai pasiekia Lietuvą ir bajorams jau parūpsta ne tik pramogos. Kalbama net ir apie baudžiavos panaikinimą. Emilija ir jos pusbroliai yra dideli šios minties šalininkai. Pamažėle spontaniškai ima formotis sukilėlių būriai. Apie juos verta pakalbėti.

Bajorai buvo raiti, ginkluoti, vilkėjo uniformas, žinojo karybos pagrindus. Kitaip būta su jų baudžiauninkais. Avintys vyžomis, vilkintys palaikius drabužėlius, pėsti, ginkluoti dalgiais, šakėmis ir peiliais žemdirbiai nelabai suprato, kodėl ir už ką kovoja. Ėjo, nes taip liepė jų ponai. Nedaugelis suvokė tikruosius sukilimo tikslus ir prasmę. Tad nenuostabu, jog atėjus sėjos, šienapijūtės ar rugiapijūtės metu masiškai dezertyruodavo. Akivaizdu, jog kova su gerai ginkluota, puikiai aprūpinta reguliariąja rusų kariuomene buvo pasmerkta pralaimėti. Ir vis dėlto! Bajorų nusiteikimas buvo toks didelis, gražus ir kilnus, jog sukilimas apėmė visą Lietuvą!

Į sukilėlių gretas įsitraukė ir ne viena ponia, mokanti joti ir šaudyti. Emilija trumpai nusikirpo plaukus, apsilvilko mundurą, plačias kelnes, apsiavė raitelio batus sidabriniais apkaustais, už diržo užsikišo pistoletą, pasiėmė lengvą kardą bei durklą ir patraukė su pusbroliais kovon. 1831 m. kovo 29 d. Dusetose po šv. Mišių bažnyčioje pasakė tokią kalbą, kad čia pat susibūrė 280 pėstininkų ir 30 raitelių, kurie, jos vedami, patraukė Dineburgo tvirtovės link. Deja, jos paimti nepavyko.

Tačiau visa Lietuva jau buvo sukilusi ir suformuota šokia tokia kariuomenė. Jos vadovybė į moteris kovotojų gretose žiūrėjo kreivai. Tai galima suprasti, tada reikėjo vyriškos jėgos, ištvermės, geležinės sveikatos. Joti žirgais, nakvoti pelkėse (ne visada pavykdavo miškuose ar sodybose), kentėti nuovargį, kautis naudojant fizinę jėgą – ne moterų jėgoms. Emilija gavo garbės kapitono laipsnį, bet negavo karių. Ji buvo eilinė kovotoja, turinti karininko „titulą“. Tiesa, gavo adjutantę ukmergiškę Mariją Rašanavičiūtę, iš smulkių bajorų kilusią didelę savo tėvynės patriotę. Ką apie jas rašo tų dienų liudininkai? Emilija ir Marija visada būdavo pirmose mišių gretose, kovėsi itin narsiai. Su ginklo draugais Emilija elgėsi santūriai, laikėsi per atstumą. Jos gera draugė Marija, gražutė kvatoklė, suteikdavo geros nuotaikos, šypsenų ir buvo visų mėgstama. Emiliją gerbė, o Mariją mylėjo.

Apie sukilimo eigą čia nekalbėsime, tai ne mūsų tema. Atėjo pralaimėjimo metas ir sukilėliai pasiskirstė į tris grupes, kurios bėgo į Lenkiją bei Prūsiją.

Trumpo gyvenimo finišas

Emilija Pliaterytė su Marija Rašanavičiūte ir nuolat šalia jų buvusiu majoru Stanislovu Macevičiumi dalyvavo mišiuose, narsiai kovėsi, deja, jos jėgos seko. Greit pavargdavo, jautė silpnumą, kartą net nualpo ir nukrito nuo žirgo. Kovotojus jau buvo apėmusi neviltis, daugelis nebeturėjo, kur grįžti, nes dvarai ir kaimai buvo sudeginti. Pati Emilija kovinės dvasios neprarado. Fiziškai silpna, bet stipri savo vidumi moteris nenorėjo pasiduoti. Su Marija ir pusbroliu Cezariu naktimis miškais patraukė Lenkijos link, kad ten pabandytų vėl įskelti pasipriešinimo kibirkštį. Po 11 dienų kelionės atgulė eigulio trobelėje. Šis, apimtas rusų baimės, perkėlė ją į Varviškių dvarą netoli nuo Seinų. Tačiau ir ten likti buvo pavojinga. 1831 m. rugsėjo mėnesį Emiliją pervežė į netolimą Justinavo dvarą pas bajorą Ignotą Abломavičių. Iš ten ji išsiuntė paskutinį savo laišką tetai. Laišką, kupiną nusivylimo, liūdesio, nenoro gyventi. 1931 m. gruodžio 23 d. Justinavo dvare Emilija Pliaterytė mirė nuo sunkios širdies ligos.

Tuoj po šv. Kalėdų kunigaikštis Oginskis, pulkininkas Hofmanas, tėvas ir sūnus Ablomavičiai nuplukdė laiveliu karstą su Emilijos palaikais į Kapčiamiestį, kur po šv. Mišių palaidojo Ablomavičių šeimos kapavietėje, buvusioje kaimo kapinėse. Ant kapo pastatė medinį kryžių be jokio užrašo, tik gerokai vėliau uždėjo baltą antkapį su vieninteliu žodžiu „Emilia“. 1906 m., minint jos gimimo šimtmetį, buvo galima lenkiškai užrašyti: „A. a. Emilia grafitė Broel-Plater gimusi 1806 11 13 mirusi 1831 12 23.“

Ainių atmintyje

Dar gyva būdama Emilija tapo legenda. Nors ir nebuvo vienintelė moteris sukilėlių gretose, bet neabejotinai išsiskyrė patriotizmu, intelektu, dvasinėmis galiomis, erudicija bei savo oriu, garbingu elgesiu.

Emiliją Pliaterytę vertinti itin sunku, nes legendos yra susipynusios su tikrove – apie tai jau užsiminiau; tą patį sako ir istorikai. Tačiau galime ir turime didžiulius šia nepaprastą moterimi, tokia nelaiminga asmeniniame gyvenime ir tokia didinga savo būdu ir veiksmis.

Parengė Vanda IBIANSKA

IR JIS PADĖJO...

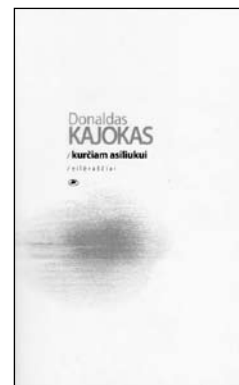
Petro Venclovo romanas „Kartybių taurė – iki dugno“ (*Naujoji Romuva*, 2011) dar prieš jam pasirodant buvo gavęs savotišką „disidentų“ ženklą. Sunkiai skynęsis kelią į viešumą tiesiog dėl amžino lėšų stygiaus kultūrai, galop tapo apdovanotas Šveicarijos lietuvių, artimųjų Lietuvoje dėmesiu; dar pridūręs Kauno savivaldybės paramą, romanas tapo „daiktu“ ir buvo skaitytojų bei literatūros specialistų adekvačiai įvertintas. Kas šiandien dar gali nustebinti, rašydamas tokia nedėkinga – Lietuvos partizanų – tema? Liudyti istoriją ne tik dokumentiškai, bet pasitelkiant meno kalbą – sunkus, vyriškas uždavinys. Juk bet kokia persvara į vieną ar kitą pusę iškart sukelia atmetimo reakciją: tolyn nuo didaktikos. Tačiau P. Venclovas atliepė savo pašaukimą – liudyti tautos kelią neprarandant meninio saiko.

Autorius pasakoja vieno partizanų būrio gyvenimo atkarpą, tai – trylika giesmių. Trylika partizanų likimų. Apaštalių vardai romane, suteikti partizanams, yra tiesioginė nuoroda į dvasines autoriaus vertybes. Suprantu, kad toks rašytojo pasirinkimas gali pasirodyti skaitytojui perdėm literatūriškas – jeigu partizanai kenčia ir aukojasi tėvynės ir žmonijos vardan, tai jau ir apaštalai? – tačiau vertinu tai kaip autoriaus **santykį** su knygoje aprašomų herojų **misija**. O kur misija, ten ir **pašaukimas**.

P. Venclovas, nesimėgaujamas brutalumu, vis dėlto be gailės veda skaitytoją į nuožmius susitikimus: skaitydami regime, kad taip žudomi ne tik partizanai, taip žudoma pati Lietuva. Ir šią akistatą su P. Venclovo dokumentiškai tiksliais, etnografinės detales išsaugojusiais realybės vaizdais teks ištverti,

norintiems žengti dar sykį į tą laiką ir tas aplinkybes, kurios šiandien mums leidžia tarti: „Mūsų Lietuva yra laisva.“ Gražiausiai P. Venclovo sakiny suskamba tada, kai jis neria į jausmą, į **jausmą** dokumentiką: „Negyja kančių žaizdos, skausmas ir nusivylimas ima materializuotis, erdvė prisipildo beveik matomų tumulų. Kas visa tai turi atpirti?“

Apstulbęs, žado netekęs kunigas stebi, kaip sribai spardo karstus, kaip plėšia brangenybes nuo mirusiųjų rankų. Stebi, niekaip negalėdamas tuo patikėti. Ir ši savijauta skaitant romaną, kai negali, nes **nenori**, patikėti, kažkuo labai jau primena kai kuriuos lietuviško gyvenimo akordus šiandien...

Pasirodžius Donaldo Kajoko, Nacionalinės kultūros ir meno premijos laureato eilėraščių knygai „Kurčiam asiliukui“ (*Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla*, 2011), poetas pateikė skaitytojams nuorodą, kodą, atveriantį duris ne tik į knygos pavadinimo prasmę, bet ir į visą „skaitymo malonumą“. „Knygoje žaidžia Horacijaus sentencija *surdo asello fabellam narrare* – kurčiam asiliukui pasakėlę sekti. Kitaip sakant, kalbėti niekus, tuščiai taukšti, nes asiliukas kurčias“, – aiškina Kajokas, išleidęs tryliktą savo eilių rinkinį. Tačiau tasai kajokiškasis „niekas“, kurį autorius atseit „pliauškia“, talpus, sugaunantis būties mirksnį, gal labiausiai atsiskleidžiantį per pauzę: tarp žodžių, tarp frazių, netgi tarp strofų... Būtent pauzė, kaip būties mirksnis, kaip tapsmo užrašymas sulėtintu, neskubriu poetiniu tarimu, tapo šios knygos ir esmė, ir misija.

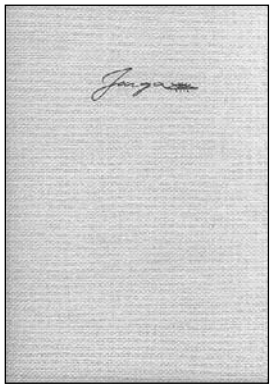
„Šiek tiek buvau/kur kas trumpiau dar būsiu/bet esu vis labiau“, – ši Do-

Dovilė ZELČIUTĖ

naldo ištarmė sujungia mikro- ir makro-, įpučia dvasią, sujungdama laikus, tampa viena romia ir drąsia malda, kai meldžiamasi ramiai, pasitikinčiai, lyg būtumei bevarde, anot poeto, bet tvirta žole.

Praėjus penkeriems metams po rašytojos Jurgos Ivanauskaitės mirties, mums vis dar sugrįžta jos dvasinės dovanos. Jurgos 50-ųjų gimimo metinių minėjimui pasirodė subtiliai išleista jos maldų

knyga „Angelo rūbas“ (*Tyto alba*, 2011). Preciziškas, lakoniškas ir iškalbingas dailininkės Sigutės Chlebinskaitės darbas – Jurgos ranka parašytų ir vėliau, jau po autorės mirties, Jurgos bičiulės Mažosios Jurgos Užkurnytės nurašytos nuo „Marškinėlių angeliškiems sapnams sapnuoti“ maldos... Sutelktas J. Ivanauskaitės sielovadininko kunigo Juliaus Sasnausko įžanginis žodis, o galop svarbiausia – pats tekstas – jaudina iki ašarų. Parašytas tada, kai Jurga dar nežinojo savo išėjimo valandos, tačiau nuojauta jau ginė skubėti. Ji išgyveno nuolatinę kūrybos būseną. Dabar manau, kad ir nuolatinę maldą bei kreipimąsi į savąjį Angelą: „Angele Sarge, padėk man pakilti virš savęs pačios ir džiaugtis šiuo puikiausiuoju iš visų pasaulių ir Dievą šlovinti!“ Ir Jis padėjo.

Skauda ausį!

Gydytojo Petro patarimai

Ausies skausmų bijome visi – dideli ir maži. Tai labai nemalonus dalykas. Ypač sunkiai juos ištveria mažyliai. Taigi, kodėl ausis skauda? Dažniausiai tai būna uždegimas. Jis ištinka dėl įvairių priežasčių. Sukeliantys otitą mikrobai patenka į ausis susirgus sloga, sinusitu, viršutinių kvėpavimo takų infekcija, gripu. Ausies gleivinė išburksta, liaukos ima gaminti daug sekreto, gali atsirasti net pūlių. Didesnės rizikos grupei susirgti ausų uždegimu priklauso turintys iškrypusią nosies pertvarą, adenoidus, padidėjusią nosies kriauklę, sergantys alergijomis bei endokrininėmis ligomis.

Nuo ko viskas prasideda?

Ausį skauda, pakyla temperatūra, prapuola apetitas, žmogus tampa nervingas, irzlus. Jei iš ausies pasirodo pūlių, pamano, kad reikalai visai prasti, nes tai neginčytinas ženklas, jog trūko ausies būgnelis. Baimė apima ir dėl neretai pa-blogėjusios klausos.

Ausų uždegimai esti trijų tipų: išorinės ausies (kai klausos organas daugiau ar mažiau traumuojamas), vidinės ausies (pažeidžiamas klausos nervas) ir viduri-niosios ausies (juo serga kūdikiai, maži-liai, patekus bakterijoms iš nosytės).

Labiausiai bijome, kad neplyštų au-sies būgnelis. Laimei, tai nutinka ne visa-da. Išorinės ausies uždegimas būgneliui pavojaus nekelia, tačiau susirgus viduri-niosios ausies uždegimu, jis pūlių spau-dimo neatlaiko ir sprogs. Tada išnyksta skausmas, krenta temperatūra, nes pūliai

išsiveržia į išorę. Panikuoti neverta, nes vienas iš gydymo būdų ir yra būgnelio įpjovimas, mat pūliai uždaroje erdvėje yra labai pavojingi. Sprogęs ar prapjautas būgnelis paprastai dailiai suauga, reikia tik tinkamo gydymo. Jei ši neganda kar-tojasi kelis kartus, gauname ženklą, jog sušlubavo imuninė sistema. Be to, keli iš eilės plyšimai sukelia sąaugas, o tada gresia rimtos klausos bėdos.

Tačiau ne būgnelio sprogimas, kurio taip bijome, yra didžiausia prakeiktis. Blogiau, kai pūliai neišteka. Tada jie gali patekti į smegenis ir taip „užsitikriname“ mažiausiai meningitą ar vidinės ausies uždegimą, ir tai – jau ne pyragai.

Kaip saugoti savo ausis?

Sakome: „Ak, kad tik neperpūstų au-sų!“ Bet kažkodėl nelaikome liga slogos, viršutinių kvėpavimo takų infekcijos ar

lengvos formos gripo. Ir be reikalo, nes visa tai tiesiogiai susiję su ausimis. Visai negąsdinu, tiesiog primenu, kad mūsų kūnas yra tarpusavyje susietų organų sis-tema ir šito reikia paisyti. Būtent dėl to neleistina ignoruoti „mažųjų“ ligų, reikia jas gydyti ir nelėkti kaip užtaisyta bakte-rijomis torpeda į darbą ar mokyklą.

Suskaudus ausims, negeriname nu-skausminamųjų vaistų, kuriuos patys sau pasiskiriame, o kreipiamės į gydyto-ją. Savo iniciatyva galite tik šildyti ausį ir tai padeda, nors ir nėra tikrasis gydymas. Vaikai neturi kantrybės gulėti ant šildy-klės, tad juos teks paimti ant rankų, pa-nešioti. Gydytojas paskirs vaistų, ir tvar-kingai pasigydę vėl gyvensite lyg niekur nieko. Tas ausies būgnelio plyšimas nė-ra pats baisiausias dalykas. Blogiau, kai plyšta širdis ar kraujagyslė smegenyse. Pagalvokite apie tai, ir būgneliai taip la-bai jūsų negąsdins. Tai pataisoma. 🏠

Mišrainė, bet ne baltoji

Vanda IBIANSKA

Be tokios baltosios mišrainės neapsieina jokios vaišės. Rusės pripjausto į ją daktariškos dešros ir vadina „olivje“. Kuo čia dėtas alyvuogių aliejus, prancūzai ir ką jie turi bendro su daktariška šlapdešre? Eina jie sau, tie rusai, o mes likime prie klasikos. Tiesą sakant, toji irgi įvairuoja: kas su obuoliais, kas be, vieni su svogūnų laiškais, kiti su smulkintom roputėmis ir t. t. Yra tokių, kurie „komponuoja“ net topinambų! Imu iš jų pavyzdį ir rašau „mišrainę“ su daugybe „ingredientų“. Žinau, kad smarkiai rizikuoju, bet savo prigimties, žmogau, nepakeisi.

Pirmiausia vožtelėsiu per moliūgą seniams, kurie be perstojo ūdija jaunimą. Girdi, niekas jam neįdomu, ne to-kie užaugo, kokių norėtų tėvai ir seneliai beigi visa sumitusi karta. O jau tie suaugusieji – galima pagalvoti, tai nei daug, nei mažai – brandūs angelai. Be kliaudos, visažiniai. Kurgi ne! Daugybė mamų ir močiucių realybėje primena neiši-vysčiusias skrybėlaites, o tėvai ir seneliai (ypač seneliai) – nei rogės, nei vežimas. Atskirą nemeilę jaučiu seneliams, kurie vis dar bando reanimuoti jaunystę, bet pamokslauja kaip kalakutai ūkiniame kieme. Kai pradeda jaunimą ėsti, taip ir norisi paklausti patrešusių buvusių hipių, pankų: ką jie žino apie *gotus, džokus, breinus, hipsterius, skateerius*. Jūsų vaikai ir anūkai dažniausiai „išpažįsta“ vieną iš šių „religi-jų“. Bet kokios tų grupių nuostatos, vertybės, veikla, ko jie siekia ar žavisi? A, seniai ir „seniai“?! Nežinote, nuobodos,

bė. Tie „blogieji“ vaikai ir jau-nuoliai, kuriems neva niekas nerūpi ir neįdomu, Vilniaus „Spindulio“ mokykloje dai-nuoja neįprastame chore. Jų repertuare ne rokas, ne klasi-ka ar liaudies dainos, o įvairių laikotarpių lietuvių karo ir suki-lėlių dainos! Ar domėjotės, kada ką dainavo 1863 m. su-kilimo dalyviai, lietuvių kovotojai už nepriklausomybę? Net mintis galvon neatėjo! O jie dainuoja.

* * *

Kadangi *užsisėdau* ant senimo, tai negaliu neiškalbėti jam už šykštumą beigi taupumą. Kodėl jis toks yra – vi-siems aišku. Vaikų nėr arba išsivystė tokie, kuriems tėvai nerūpi. Seni žmonės bijo. Juos varo į neviltį tamsi nak-tis – ateitis. Neužilgo ateis valanda, kai prireiks slaugos, patarnavimų, o ir laidotuvės ne skatikus kainuoja. Visa tai suprantama. Tik kad tas taupymas ir šykštumas daž-nokai išauga į tokį monstrišką dydį, jog šis sunaikina patį asmenį. Kiekvienas pažįstame bent vieną seną žmogų, vilkintį draiskalus, taupantį maisto, vaistų sąskaita ir po čiužiniu laikantį nemenkas sumas pinigų. Nors visiems, įskaitant patį senolį, aišku, kad visai šalia jo šiepiasi kaulėtoji, galąsdama savo amžiną dalį. Žmogau, nebespėsi tujų pinigų išleisti! Kodėl prarandi oru-mą apsiskarmaluodamas, valgydamas bjaurastį, atsisakydamas dar prieinamų pagal amžių pramogų? Juk tai visiška beprasmybė ir kvailumo akivaras. Kaip gali tikėti pinigų galia, jei patekai į pri-klausomybę nuo jų?

Žinoma, tai ne visuotinis dėsni-s ir ne kiekvienas žmogus pasidaro toks. Daugybė senyvų žmonių gyvena au-tentiškame skurde ar neturte ir jiems priklauso atjauta. Tame yra ir valsty-bės, t. y. mūsų visų (pabrėžiu: visų!), kaltės. Vengiančių mokėti mokesčius,

dykaduonių, įvairaus plauko sukčių, kurie, beje, irgi kaž-kieno vaikai...

* * *

Dabar apie mus ir mūsų tėvus. Ką mes žinome apie savo tėvus? Ogi nieko arba beveik nieko. Taip, galime pasakyti, kada ir kur gimė, gyveno, mokėsi, dirbo ir pan. Bet jie dar ir kentėjo, mylėjo, išgyveno aistras, skausmą,

bet moralizuojate, barate, draudžiate, ėdate. O vargšas (daž-niausiai gerietis) gotas slepiasi po savo gobtuvu nuo jūsų, ir kontaktą ar jo galimybę su vaikiu paverčiate šnipštu. Štai, kokie jūs esate, suaugusieji ir seniai!

* * *

Kad atsirastų sąsąuka su aukščiau išdėstytu pabarimu, pranešu kai ką nežinantiesiems, tik neišsižiokite nuste-

ŠYPSENOS BE RAUKŠLIŲ

* * *

– Kodėl taip ilgai nepranešėte apie vagystę? Juk sakė-te, kad iškart radote viską suversta aukštyn kojom.
– Pirma galvojau, kad vyras ieškojo švarių baltinių.

* * *

– Kodėl raganos skraido ant šluotų?
– Todėl, kad siurbliai per sunkūs.

* * *

Vienas arklys skundžiasi kitam:
– Mane šeimininkas tiesiog išnaudoja, neleidžia net atsikvėpti po darbo.
Kitas sako:
– Tai pasiskųsk į gyvūnų globos namus.

– Gal juokauji! Kai šeimininkas sužinos, kad moku rašyti – visą buhalterijos rašliavą užkraus.

* * *

– Rita, jei neklystu, tu jau treji metai turi vairuotojo pažymėjimą, – sako draugė, – bet dar nesu mačiusi ta-vęs prie vairo.
– Nejuokauk. Šis dokumentas man per brangiai kai-navo, kad dabar policininkas jį atimtų.

* * *

Randa žmogus dykumoj butelį. Sako: patrins, gal dži-nas išlįs? Tai ir trina, trina, trina, trina... Pagaliau iš bute-lio pasigirsta balsas:
– Kamštį atkimšk, ŽIOPLY!

nuoskaudas, džiaugsmą. Nesikalbame su jais taip, kaip su artimiausiais draugais valandų valandas „liedami širdį“. Jie irgi tyli. Kodėl? Jus dar galima suprasti: bijo atrodyti esą ar buvę silpni, netekti autoriteto. Kokia nesąmonė! Argi meilei reikia autoriteto?! Apie ją viskas pasakyta iki skausmo pažįstamame šv. Pauliaus Pirmajame laiške koringiečiams. Atvirumas meilę tik sustiprina.

Ir kodėl gi tylime mes? Bijome, kad pasmerks, skaitys notacijas, „auklės“? Jei kalbėsime su jais absoliučiai nuoširdžiai ir atvirai, to nebus. Tėvai stengsis padėti kiek išgalėdami, užjaus ir supras.

Na, dar galioja amžini dėsniai: seniai kvailesni už mus, nieko nesupranta; jauni kvaili, dar nieko nesupranta. Bet tie dėsniai kvailių pasauliui ir skirti.

Abi pusės dėl daugiau negu abejotinių priežasčių atsisako psichologinio bei dvasinio intymumo šitaip save apiplėšdamos, podraug apvogdamos ir kitą kartą, vyresnę ar jaunesnę. Visa tai senos kaip pasaulis tiesos, bet kodėl dauguma mūsų jas ignoruojame, darydami nepataisomų klaidų ir žalos?

* * *

Ak, kaip geidžiame pripažinimo (normalu), žinomumo, populiarumo, šlovės (truputį gėdinga...). Kiekvienas stengiasi savaip. Kas braunasi į komercinę televiziją, kas bando rašyti neva istorines knygas, kurių pagrindinis herojus jis pats, kas į grožio konkursą, o kita bent liulanti biustą vyrams panosėn kaišioja ir elektroninės garso aparatūros padedama dainas plėšia. Kad tik mane pastebėtų, žavėtųsi, išgarsėčiau. Tuoj pasakysite: visada taip buvo. Gal. Bet žemiškoji šlovė greit praeina. Lieka svarbūs darbai. Dažnai jų autoriai net nežinomi. Be trijų dalykų *homo sapiens* nebūtų taip spėriai išsivystęs ir nepradėjusi šuoliais lėkti civilizacija. Trys žmonės labai tolimoje senovėje padarė didžiausius išradimus, lėmusius tolesnę kultūros, gerovės ir apskritai žmonijos raidą. Tie trys sugalvojo, kaip įskelti ugnį, išrado ratą ir sukūrė raštą. Ugnis, ratas, raštas.

Tų žmonių vardų niekas nežino.

* * *

Tylėti galima įvairiai, bet **mokėti tylėti** – tai jau mokslas. Esti įvairių tipų tylėjimas. Vieni tyli suakmenėjusiais veidais, kiti nukreipia kalbą į kitą pusę, tretį tiesiog atsisukia ir nueina į šalį. Jei nori būti „korekt“, savo vietoje, privalai išmokti tylėti kokybiškai, t. y. taip, kaip dera esamoje situacijoje. Visą gyvenimą šito mokausi, bet iki šiol nesėkmingai. Protas liepia užsičiaupti, bet liežuvis šast – ir lepteli. Jei jau tyliu, tai labai nekvalifikuotai ir nekokybiškai. Proto ir valios pastangomis prikandu liežuvį, tačiau tada prarandu veido kontrolę, kuriame atspindi viskas, ką galvoju. Maža to, nesuvaldau kūno kalbos: nežymūs, maži judesiai, poza, atodūsis ar koks kitas kriuktelėjimas, akių vartymas, kai kada labai iškalbingas žiūrėjimas į kalbėtoją. Aišku, visa tai nežymiai, vos vos,

bet... Nors tu ką. Kaip išmokti pavirsti sfinksu, a? Antra vertus, ar to reikia? Kartais tikrai nereikia, bet čia tik mano nuomonė. Bendra maksima skelbia: „Žodžiai sidabras, tylėjimas auksas!“ Išėitų, kad klinikinis idiotas protingesnis už didįjį Kantą? Nieko nesuprantu. Prisipažįstu, kad proto man visada stigo, tai kur čia suprasi?

Dėl to proto. Jei jį kur nors dalytų, su kirvuku rankose braučiausi į pirmas gretas arba tris–keturis kartus eilėje atstovėčiau. Tik kažin ar ta eilė susidarytų? Gal visai niekas neateitų, ką gali žinoti...

Proteguojančiu balsu, globėjiškai kalbėti neverta, nes gali *užsirauti* taip, kad patirsi gėdą „su garnyru“.

Prabangius kailius vilkinti, briliantuota ir labai prisidžiūsi ponia „Kikoje“ apžiūrinėja parduodamą papūgą. Ilgai ją nagrinėja, klausinėja, baigia išvesti iš proto jaunutę pardavėją. Galiausiai teiraujasi:

– Bet kalbėti tai ji tikriausiai nemoka?

Staiga į pokalbį įsikiša papūga:

– O tu, sena ragana, skraidyti ar moki?

Taigi taip. Geriau patylėsiu ir padėsiu tašką.

* * *

Kai kas netikėto apie patriotizmą ir moralę.

Mano pusseserės ir artimiausios draugės tėvai buvo tarpukario Lietuvos kariškiai bei savanoriai. Aišku, atėjus laikui ir politiniai kaliniai. Šeimų ištremti nepavyko, bet sąrašuosna įrašė. Kolegos tėvo gyvenimas analogiškas, tik tėvas ne karininkas, o civilis. Visi trys atsisakė kompensacijų už tėvų gulagus ir jų pačių sumaitotus gyvenimus. Tvirtina, kad imtų tas kompensacijas, priedus prie pensijų, jei mokėtų Rusiją, nes tai jos padaryti genocido nusikaltimai. Jų nuomone, vargana Lietuvos valstybė neturi mokėti tų pinigų, nes išeina, jog mokame vieni kitiems. Be to, patriotizmas yra neapmokamas dalykas. Už jį neatsilyginama pinigais. Šie mano išvardyti žmonės nebadmiriauja, tačiau nėra turtingi ar pasiturintys, gyvena kukliai. Pažįstu aibę politiniai kalinių, tremtinių. Visi gavo tas kompensacijas, ramiai ima priedus.

Kitokių – architektę, ekonomistę ir žurnalistą – pažįstu tik tris. Gal jūs sutikote daugiau? Tikiu, kad daugiau tikrai yra. Nors gal ir nedaug.

Atėjo kovo mėnuo, tad nuoširdžiai sveikinu mielus skaitytojus su Kovo 11-ąja!

„Artumos“ redakcija sveikina
mielą poną **ANTANĄ SADAUSKĄ**,

2012 m. vasario 15 d. apdovanotą
Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos medaliu
UŽ NUOPELNUŠ

Apdovanojimas skirtas už išskirtinę tarnystę Tėvynei
per Sausio 13-osios įvykius

Nuoširdžiai sveikiname ištikimą Lietuvos SŪNŲ ir PILIETŲ
Antaną Sadauską bei linkime sveikatos ir Dievo palaimos!

Išsamiau apie poną Antaną, jo gyvenimą ir veiklą žr. „Artumos“ š. m. sausio numeryje

KVIEČIAME PAREMTI

Tytuvėnų Švč. Mergelės Marijos Angelų Karalienės parapijos
bažnyčios ir vienuolyno gelbėjimo darbus
po 2012 m. sausio 26 d. įvykusio gaisro.

*Parapijos klebonas kun. Rimantas Žaromskas
nuoširdžiausiai dėkoja visiems,
žinomiems ir nepanorėjusiems
būti įvardintiems, aukotojams!
Dosnysis Dievas teatlygina Jums visiems
savo palaima ir amžinomis gėrybėmis.*

www.tytuvenubaznycia.lt

Rekvizitai aukoms: Tytuvėnų Švč. M. Marijos Angelų Karalienės parapija
Sąsk. nr. LT607300010002526602, įm. kodas 191310853

remia kai kurias „Artumos“ skyrelių „Kronika“, „Didelės ir mažos kryžkelės“,
„Akiračiai“, „Atokvėpio valandai“ publikacijas

Artuma

Katalikiškas mėnraštis šeimai

Nr. 3 (268) / 2012

Eina nuo 1989 metų spalio

ISSN 1392-382X

Steigėjas Lietuvos Caritas
Leidėjas Viešoji įstaiga Caritas
leidykla „Artuma“

Įmonės kodas 134460120
A. s. LT097300010002264553

Vyr. redaktorius Darius CHMELIAUSKAS

Redaktorė Vanda IBIANSKA

Redaktorė stilistė Dalė GUDŽINSKIENĖ

Korektorė Rūta LAZAUSKAITĖ

Dailininkė Silvija KNEZEKYTĖ

Vyr. buhalteris Arūnas URNIEŽIUS

Redakcijos adresas:

Rotušės a. 23, LT-44279 Kaunas

Tel./faks. (8 37) 20 96 83

redakcija@artuma.lt

www.artuma.lt

SL Nr. 340. Užsakymo Nr. 34569

Tiražas 10 700 egz.

Spausdino UAB „Spaudos praktika“
Chemijos g. 29, LT-51333 Kaunas

**Žurnalą galima bet kada užsisakyti
kiekviename Lietuvos pašte**

Indeksas – 5010

Žurnalo kaina **3 Lt** (atsiimant redakcijoje – 2,9 Lt)

© Artuma

Bažnyčios žinios

Naujasis ŽIDINYS

KATALIKŲ RADIO
Mažoji studija

ŽODIS tarp mūsų

Stebėtinu keliu patinka Tau, Viešpatie, mane vesti.
Bet kas Tavo kelius ir sumanymus atspės.
Štai aš, Tavo tarnas: siųsk mane, kur nori.
Kaip kūdikis puolu Tavo prieglobstin: nešk mane.
Keblumų, kliūčių ir sunkenybių keliu patinka Tau mane vesti,
dėkui Tau ir už tai, labai dėkui.
Tikiuosi, kad tuo keliu beeidamas ne taip greit suklysiu,
nes tai kelias, kuriuo ir mano mieliausias Išganytojas Jėzus Kristus ėjo.
Viešpatie, kaip aš Tave myliu.
Duok, kad ir mylėčiau, ir mylėti nenustočiau niekados.
Širdis mano dega.
Norėčiau iki paskutiniam savo kraujo lašeliui paaukoti už Tave,
viską atiduoti, visko išsižadėti – ir gyvenimo, ir visko,
kad tik Tavo garbė augtų ir Tavo Bažnyčia tarptų ir kiltų.
Pats rodyk, kas man daryti.
Tiek man malonių esi, Viešpatie, suteikęs,
ką aš Tau už tai atiduosiu, ką paaukosiu, kaip atsilyginsiu.
Ką turiu, viskas Tavo; taigi, ką aš Tau galiu duoti?
Viską, ką turiu.
Iš savęs nieko neturiu,
bet iš Tavo malonės esu turtingas.
Viską Tau pašvenčiu.

Pal. Jurgis Matulaitis

Užrašai, 1911 01 13

Romualdo Rakausko nuotrauka

„Artumos“ žurnalus galite įsigyti redakcijoje, bažnyčiose
ir katalikiškuose knygynuose, visoje Lietuvoje!

Mes pasiekiami ir internetu:
užsiprenumeruokite „Artumą“ www.post.lt (indeksas 5010),
www.prenumerata.lt;
įsigykite mūsų leidinius e. parduotuvėje www.xristos.lt

www.artuma.lt

Kviečiame skirti „Artumai“ 2 procentus
nuo gyventojų pajamų mokesčio!

VšĮ Caritas leidykla „Artuma“,
Rotušės a. 23, LT-44279 Kaunas
Įm. k. 134460120, a. s. LT097300010002264553